

Дніпропетровське обласне управління лісового та мисливського господарства
Зелене майбуттє Дніпропетровщини в нашіїх руках!



Наша адреса: м.Дніпропетровськ
 вул. Набережна Перемоги, 38
 Тел: (056) 726 -21-75,
 факс 726-71-75
 dnoulg_ohorona@dp.ukrtel.net

«ПЕРША МІСЬКДРУКАРНЯ»

вул. Степового Фронту, 11-а, м. Павлоград, Україна, 51400
 Тел.: + 380 5632 61909, 61458, e-mail: reklama@tn-express.dp.ua

ПОЛІГРАФІЧНІ ПОСЛУГИ:

ДРУК ПОЛІГРАФІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ
 (газети, журнали, книги, бланки, афіші, візитки).

ПАЛІТУРНІ ПОСЛУГИ - книги, брошури,
 дипломні курсові роботи.

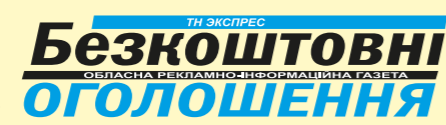


ЗАВЖДИ У ПРОДАЖУ:

бланки, канцтовари,
 щоденники, блокноти,
 розрахункові книжки
 з комунальних платежів.



ЕФЕКТИВНА РЕКЛАМА У ГАЗЕТАХ:



ВІДДІЛ РЕКЛАМИ: т. + 380 5632 63829, 60377,
 www.tn-express.dp.ua, e-mail: reklama@tn-express.dp.ua

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ «СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я»

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК



ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2013 рік

№ 7 (265)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
 ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК



Серед вартісного розпису імен нині відомих майстрів петриківського розпису, що кожен у ньому веде свою мелодію візерунку, збагачує та урізноманітнює колористичну та композиційну орнаментальну, значне місце посідає творчість Галини Назаренко. Докладніше про творчість цієї мисткині читайте у дописі Л. Тверської «Створити свій світ» на кольоровій вклейці цього номеру.

ЗМІСТ

Т. ШЕВЧЕНКО, ВІРШ	2 СТОР. ОБКЛАДИНКИ АНАТОЛІЙ КРУПСЬКИЙ: «НАРАЗІ В ОБЛАСТІ ПРАЦЮЄ 946 ДИТЯЧИХ ЗАКЛАДІВ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ»	1
ДОН ОДА, «ЛІТНЄ ОЗДОРОВЛЕННЯ УЧНІВ ПІЛЬГОВИХ КАТЕГОРІЙ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ»		1
ДАРИНА СУХОНИС-БУТКО, «УНІВЕРСИТЕТ ВІДВІДАВ ГОЛОВА НАГЛЯДОВОЇ РАДИ НГУ, ГОЛОВА ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІСТРАЦІЇ СЕРГІЙ ТУЛУБ»		2
ІАЦ НГУ, «АНАТОЛІЙ КРУПСЬКИЙ ВІДВІДАВ НГУ»		3
ІНФ. ДНУ, «З ДИПЛОМОМ ДНУ НА БАТЬКІВЩИНУ»		3
ІНФ. ДНУ, «ПРОФЕСОР КОВАЛЬОВА: «ЗА ТИЖДЕНЬ РОБОТИ МИ ЗНАЙШЛИ КОЛОСАЛЬНО БАГАТО СТАРОВИННИХ ПРЕДМЕТІВ!»		4



ІАЦ НГУ, «ГЕННАДІЙ ПІВНЯК: «ПРЕДСТАВНИКИ ВИЩОЇ БАНКІВСЬКОЇ ШКОЛИ СТВОРЮЮТЬ СПРАВЖНЄ ЄВРОПЕЙСЬКЕ СЕРЕДОВИЩЕ В НГУ»		5
ВАНДА САВРАНСЬКА, П. ВОРОНЬКО, ВІРШІ		5
ІНФ. ДНУ, «ВИСОКИ НАГОРОДИ ДНУ»		6
НАРОДНІ ПРИКМЕТИ, ЛІПЕНЬ		6
Л. ГЛУХОВА, «НАШІ У ФРАНЦІЇ»		6
ДОН ОДА, «ЛІТНЯ ОБЛАСНА КОМП'ЮТЕРНА ШКОЛА»		7
О. ДУШУК, ЛІТО 2013 В «КВІТОЧКАХ»		7
М.О. МОРОЗОВА, «ПРОФІЛЬНА ЗМІНА «ЮНИЙ ТЕХНІК» ДЛЯ МАЛЕНЬКИХ «МАРГАНЧАН...»		7
НАТАЛІЯ АНДРЮЩЕНКО, «МАЙОР ВИХОР ЗНОВУ НА ЕКРАНІ»		8
ОЛЬГА КРАВЧУК, «НЕВІДОМИЙ ШЛЯХ»		9
ДОН ОДА, «У МЕДИЧНОМУ ЛІЦЕ «ДНПРО» СТАРТУВАЛА ІІІ ЛІТНЯ ХІМІКО-БІОЛОГІЧНА ШКОЛА»		10
НА ДНІПРОПЕТРОВЩИНІ ВІДВЕДЕНО ПІДСУМКИ ОБЛАСНОГО КОНКУРСУ ВЕБ-САЙТІВ ПОЗАШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ		10
ІАЦ НГУ, «НА ДЕНЬ СТАЛОЇ ЕНЕРГЕТИКИ НА ХРЕЩАТИКУ НГУ ПРЕЗЕНТУВАВ ЕКОМОНІЛЬ»		10
ОЛЬГА ПЕТРУНЕНКО, «ДО 120-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ НАДІЇ БІЛОКІНЬ»		11
В. КОВТУНЕНКО, ВІРШІ		12
«ВЕСНЯНКА» НА ФЕСТИВАЛІ «СВІТ НАДІЇ – ДИВОСВІТ»		13
БУДИНОК ГЕНЕРАЛЬНОГО СУДДІ ВАСИЛЯ КОЧУБЕЯ У БАТУРИНІ		13
СІЧЕСЛАВЩИНА ВШАНУВАЛА ГЕРОІВ УНР		14
УКРАЇНСЬКІ ПРИСЛІВ'Я ТА ПРИКАЗКИ ПРО ЛІТО		14
ПЕТРО ЧЕГОРКА, «МАЛОВІДОМІ РІЧКИ НАД ДНІПРЯНИЩИНИ»		15
ГАЛИНА УГРИНА, «ДРУЗІ МОЇ, НАМ ТРЕБА ЗУСТРІЧАТИСЯ ЧАСТІШЕ!»		16
ЦІКАВІ ФАКТИ ПРО УКРАЇНУ		16
Л. ЯКОБЧУК, Л. ХМЕЛЬОВСЬКИЙ, «ПРО НЕМИЛОСЕРДНОГО ЛИХВАРЯ»		17
ALEXANDER MOTYL, «FROM THE ASHES»		18
ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ ВИЗНАЛИ ЕФЕКТИВНИМ УПРАВЛІНЦЕМ		18
ЦІКАВІ ФАКТИ ПРО УКРАЇНУ		18
В. ВИННИЧЕНКО, «ФЕДЬКО-ХАЛАМИДНИК»		19
ПОСОЛ США ДЖОН ТЕФФТ: «Я ХОЧУ ПОВЕРНУТИСЬ, І ВИ МЕНЕ ЩЕ ТУТ ПОБАЧИТЕ»		24
С. ЛЕВЕНЕЦЬ, «АКТОР МИЛІСТЮ БОЖОЮ»		26
ЗОЯ ШЕВЦОВА, «НА ОСВІТЯНСЬКІЙ НИВІ»		27
НІНА ГНАТЮК, ЛІТНІЙ ЕТЮД		27
ЛЮБОВ ВАСИЛІВ-БАЗЮК, «ЗНЕВАГА ТА КРАДІЖ НАЗВИ «КОБЗАР» ТА ПООДИНОКИХ ТВОРІВ ТАРАСА ГРИГОРОВИЧА ШЕВЧЕНКА»		28
ОКСАНА МАКОВЕЦЬ: «БАГАТО СТРАШНИХ ЗВИЧОК НАБУЛА НАША НАЦІЯ З-ЗА ЗЛОЩАСНОГО РАДЯНСЬКОГО РЕЖИМУ, ОСОБЛИВО ПИЯЦТВО ТА КУРІННЯ, ЯКЕ ЖАКЛИВО «ПРОЦВІТАЄ» ТЕПЕР НА ВІТЧИЗНЯНИХ ТЕРЕНАХ...»		29
М. ДУПЛЯК, «СИРАКУЗЬКА ГРОМАДА ВІДЗНАЧИЛА 50-ЛІТТЯ ГОЛОДОМОРУ В УКРАЇНІ»		30
ЕЛІНА ЗАРЖИЦЬКА, «СЕРГІЙ БУРЛАКОВ: РОЗБУДИТИ ДУШУ ДЛЯ ДОБРА – ГОЛОВНЕ ЗАВДАННЯ ЛІТЕРАТУРИ»		32
ДАРИНА СУХОНИС-БУТКО, Ф. СУХОНИС, «УКРАЇНСЬКИЙ ПОГЛЯД НА ОСТРІВ АФРОДИТИ»		34
УКРАЇНСЬКА НАРОДНА КАЗКА, «КРИВЕНЬКА КАЧЕЧКА»		36
КРАЩІ СТРАВИ УКР. КУХНІ, РЕКЛАМА		3-4 СТОР. ОБКЛАДИНКИ КОЛЬОРОВА ВСТАВКА

Анатолій КРУПСЬКИЙ: «Наразі в області працює 946 дитячих закладів оздоровлення та відпочинку»

За дорученням голови облдержадміністрації Дмитра Колеснікова його перший заступник Анатолій Крупський особисто перевіряє роботу одного з дитячих таборів Дніпропетровщини – закладу оздоровлення та відпочинку «Комунарець» у селі Могилів Царичанського району.

«Комунарець» розташований на березі найчистішої в Європі річки Орелі, в заповідному сосновому лісі. Наразі тут відпочиває більше 300 дітей віком від 7 до 17 років. «Галактика дитинства – «Комунарець», – так співаєтьсся у гімні табору, який склали самі діти, так називають свою оздоровницю дівчата і хлопці, які хоч раз побували тут, почули спів птахів, вдихнули запах хвої і лісових трав, відпочили в тіні дерев або поніжилися під сонечком на пісочку біля басейну.

У оздоровчому закладі створені затишні та зручні умови для відпочинку та оздоровлення. У дитячому таборі працює комп'ютерна кімната, спеціальна аудіо-відеоапаратура для проведення концертів та дискотек. Для шанувателів кіномистецтва у «Комунарець» працює домашній кінотеатр. У таборі широка розважальна та розвиваюча програма, проводяться конкурси, працюють гуртки за інтересами.

Під час наради, яку провів Анатолій Крупський у дитячому закладі відпочинку «Комунарець» щодо ходу оздоровчої кампанії на Дніпропетровщині, було перевірено якість харчування у таборі, умови проживання та розвиваючу програму для дітей. Діти, які відпочивають у таборі, представили Анатолію Крупському виставку своїх творчих робіт «Комунарець» – країна творчості та запросили його взяти участь у майстер-класі.

«Усміхнені дитячі очі, у яких світиться запал творчими ідеями – це найвищий критерій оцінки ефективності роботи дитячого табору. Завдання кожного центру дитячого відпочинку не просто забезпечити якісні умови для оздоровлення, а й організувати широку розвиваючу та розважальну програму», – зазначив Анатолій Крупський.

Перший заступник губернатора наголосив, що Президент України Віктор Янукович пріоритетом оздоровчої кампанії 2013 року визначив безпеку дітей і якість послуг, які вони отримують. Глава держави вимагає забезпечити дітей якісним харчуванням і лікарськими засобами, налагодити дієвий контроль за додержанням санітарно-епідеміологічних норм. Крім того, значна увага має бути приділена питанням організації змістовного відпочинку дітей.

Анатолій Крупський наголосив, що на Дніпропетровщині під керівництвом губернатора Дмитра Колеснікова створюються особливі умови для ефективного відпочинку та оздоровлення дітей регіону.

Наразі в області працює 946 дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, в яких оздоровлюється та відпочиває майже 100 тис дітей. Зокрема, 25 позаміських дитячих закладів, в яких оздоровлюється майже 8 тис дітей, 921 дитячий заклад з денним перебуванням, в яких відпочивають 91 тис дітей. За межами області працює 29 закладів, в яких оздоровлюється 19,5 тис дітей, у тому числі 1100 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Для обдарованих дітей у регіоні організовано діяльність різнопрофільних літніх шкіл з чотирма різними напрямками: еколого-натуралістичний, туристсько-краєзнавчий, науково-технічний, науково-дослідний і кіномистецтво.

ЛІТНЄ ОЗДОРОВЛЕННЯ УЧНІВ ПІЛЬГОВИХ КАТЕГОРІЙ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ

Літнє оздоровлення учнів пільгових категорій – це державна функція соціального захисту вихованців освіти.

В цьому році оздоровленню підлягають більше тисячі учнів профтехосвіти цієї категорії.

Для виконання таких зобов'язань на базі 11 ПТНЗ м. Кривого Рогу створено табори з денним перебуванням, де учні охоплені цікавими заходами, конкурсами, вікторинами, виступами агітбригад.

У Царичанському аграрному професійному ліцеї найцікавішим є участь ліцеїстів у екологічних експедиціях «Стежками рідного краю».

Поєднують виробничу практику з оздоровленням на базах відпочинку Криму учні багатьох навчальних закладів.

Попереду ще півтора місяці канікул. За цей час будуть оздоровлені всі учні пільгових категорій, як за рахунок держбюджету, так і з використанням коштів соціальних партнерів, замовників кадрів, а також з використанням власних коштів навчальних закладів.

ДОН ОДА.

УНІВЕРСИТЕТ ВІДВІДАВ ГОЛОВА НАГЛЯДОВОЇ РАДИ НГУ, ГОЛОВА ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ СЕРГІЙ ТУЛУБ



П'ятого липня з робочим візитом до Національного гірничого університету завітає Герой України, голова Наглядової ради НГУ, голова Черкаської облдержадміністрації Сергій Тулуб.

Сергій Борисович відвідав науково-технічну бібліотеку університету, де його увазі були представлені раритетні видання. Фонд бібліотеки Національного гірничого університету налічує понад 1 млн книг, адже бібліотека виникла разом з утворенням у 1899 році Катеринославського Вищого гірничого училища, перетвореного в 1912-му в Катеринославський гірничий інститут. Серед рідкісних книг слід відзначити: Георга Агриколи «Про гірництво і металургію» (1563 р.), Ісаака Ньютона «Філософія природи» (1769 р.), Галілео Галілея «Діалог» (1813 р.), «Історія електрики» (1771 р.) та ін. У фондах бібліотеки є колекції книг латинською, німецькою, французькою, англійською, польською мовами, виданих у відомих друкарнях Європи. Наразі бібліотека університету має точки доступу wi-fi, електронний архів фото та друкованих матеріалів.

Далі голова Наглядової ради університету познайомився з інноваційними досягненнями та технічними проектами гірничого.

Проректор з наукової роботи Олександр Бешта та проректор з міжнародних зв'язків Олександр Шашенко розповіли Сергію Борисовичу про успішні наукові проекти НГУ – серед них вже реалізований проект промислового використання низькопотенційного тепла на шахті «Благодатна», який за оцінками міжнародних експертів є одним з найкращих у Європі (керівник проекту професор В.І. Самуся), а також діючі моделі гібридних автомобілів, перший в Україні студентський екомобіль, що працює на сонячній енергії (керівник доцент К.М.Бас), упроваджені на багатьох шахтах нові гумотросові канали для шахтних підйомників (проект

доцента Д.Л. Колосова) та проект свердловинної підземної газифікації вугілля (СПГВ).

Далі за регламентом відбулось розширене засідання Наглядової ради Національного гірничого університету. На порядок денний було винесено питання попередніх підсумків діяльності НГУ у 2012-2013 навчальному році та етапу шляху інноваційного розвитку. Про масштабні досягнення в житті університету усіх присутніх у доповіді познайомив ректор НГУ, академік Геннадій Півняк, який зазначив, що університет впевнено крокує вперед, отримує високі позиції в міжнародних та українських рейтингах вищих навчальних закладів (зокрема, 3 місце у рейтингу ЮНЕСКО серед українських вищих технічного спрямування) та втілює разом з вітчизняним бізнесом прогресивні інноваційні проекти.

Проректор з наукової роботи Олександр Бешта у своїй доповіді відзначив досягнення в науковій сфері: отримано Державну премію України в галузі науки і техніки (в авторському колективі – професор Крисін Р.С., помертно), суттєво розширено контакти з провідною українською енергетичною компанією ДТЕК, збільшено фінансування наукових досліджень за рахунок коштів державного бюджету і госпдоговорів (понад 11 млн. грн.). Також фахове видання «Науковий вісник НГУ» включено до міжнародної наукометричної бази даних SciVerseScopus, оновлено експозицію виставки наукових досягнень університету, отримано фінансування трьох проектів за програмою TEMPUS-IV і отримано 80 патентів України та 2 патенти Російської Федерації за участю студентів.

Останньою стала доповідь проректора з міжнародних зв'язків професора Олександра Шашенка. Він підкреслив, що головна мета міжнародної діяльності гірничого університету – подальша інтеграція в світову

й європейську освітянську та наукову спільноту, визнання ВНЗ як рівноправного партнера, підвищення міжнародного престижу університету на підставі єдності освітньої, наукової й інвестиційної діяльності всіх підрозділів, утвердження авторитету університету на міжнародному ринку освітніх послуг, наукових досліджень і розробок: виконання спільних наукових робіт і проектів (Німеччина, Польща, Росія, Казахстан, США).

На наступні роки перед університетом стоять такі завдання: збільшення кількості іноземних студентів; створення системи отримання студентами НГУ вищої освіти за програмами подвійного диплому; подальший розвиток системи захисту дисертаційних робіт з використанням принципів подвійного наукового керівництва; реалізація Українсько-Британського освітнього проекту спільно з Лондонським університетом, спрямованого на підвищення рівня доступності європейської освіти з економіки та права для студентів України; участь у роботі Всесвітнього Форуму університетів ресурсів зі сталого розвитку; інтеграція НГУ в міжуніверситетську програму співробітництва в галузі академічних обмінів, що існує між ТУ «Фрайберзька гірничої академія» та Національним мінерально-сировинним університетом «Гірничий» (м. Санкт-Петербург), ініціаторами якої є уряди Німеччини і Росії. А також обґрунтування, розробка та розвиток разом з факультетом №4 «Екологічні науки та технологія процесів» Брандсбурзького технічного університету м. Коттбус (ФРН) технологічної та віртуальної платформи для спільної участі студентів, магістрантів та викладачів в науковому проекті Synchron-Mining з перспективою створення профільного регіонального центру для впровадження загальноосвітніх програм зі сталого розвитку в гірничій галузі.

Згідно з регламентом в кінці засідання пункти, які обговорювались, було одноставно внесено до протоколу. Голова Наглядової ради Національного гірничого університету Сергій Тулуб дав високу оцінку діяльності університету за останній навчальний рік, виявив цікавість до створення спільних проектів, зокрема, ярмарку можливостей, який познайомить вітчизняних та зарубіжних інвесторів з науковими розробками гірничого.

Ректор університету, академік Геннадій Півняк, підбиваючи підсумки засідання, підкреслив важливість довгорічної успішної роботи Наглядової ради на чолі з Сергієм Тулубом та вручив йому почесну нагороду Національного гірничого університету – медаль «За відданість» з побажанням творчих успіхів у тандемі з НГУ.

**Дарина СУХОНИС-БУТКО,
ІАЦ НГУ,
фото відеостудії «Юність».**

• Офіційним рядком

Анатолій КРУПСЬКИЙ відвідав НГУ

Національний гірничий університет відвідав перший заступник голови Дніпропетровської облдержадміністрації Анатолій Крупський. Візит відбувся у рамках проведення вступної кампанії гірничого.

Ректор НГУ академік НАН України Геннадій Півняк розповів про етапи проведення вступної кампанії та її особливості. Електронна подача заяв суттєво покращила цю процедуру для абітурієнтів – вони можуть слідувати за процесом свого вступу відразу у декількох університетах.

Зараз до НГУ подано понад 2,5 тисячі заяв, але ця цифра не остаточна. Як зазначив Геннадій Григорович, університет успішно й цілеспрямовано проводить вступну кампанію 2013 року, виконує державне замовлення для таких провідних компаній як ДТЕК «Павлоградвугілля», ІНТЕРПАЙП СТАЛЬ та СКМ. Не виключено, що і в цьому році, як і в попередні, університет отримає додаткові бюджетні місця. А.Ф. Крупський відвідав комп'ютерний центр обробки інформації вступників для

Єдиної державної електронної бази з питань освіти, де з процесом подачі заяв його ознайомив відповідальний за роботу ЄДЕБО в НГУ Василь Логвін.

Гість ознайомився з аудиторіями, в яких здійснюється прийом документів, а також з профорієнтаційними стендами гірничого. Анатолій Федорович побачив і буфети, в яких абітурієнти можуть пообідати, а також «Куточок вступника».

Анатолій Крупський відзначив високий рівень проведення вступної кампанії в НГУ і підкреслив, що саме гірничий завжди забезпечує промисловість Дніпропетровщини й України гідними професійними кадрами.

ІАЦ НГУ.

З дипломом ДНУ на батьківщину

У Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара іноземним студентам урочисто вручили дипломи про закінчення навчання.

Цього року серед представників Китаю, Туркменістану, Азербайджану, Гвінеї, Малі, Гани, Анголи, Японії дипломи магістрів отримали десятеро іноземців, дипломи спеціаліста – 14, бакалавра – 52 студенти, свідоцтва про закінчення підготовчого відділення – 22. Дванадцятьох студентів нагородили грамотами від ректора університету М.В. Полякова за успіхи у навчанні та активну участь у громадському житті ДНУ.

Університетськими справами іноземців у ДНУ опікується відділ підготовки фахівців для зарубіжних країн та академічних обмінів. Уважно ставляться до кожного з них співробітники відділу, тому усі вони прийшли привітати своїх вихованців. З вітальним словом звернувся до присутніх начальник відділу підготовки фахівців для зарубіжних країн та академічних обмінів Геннадій Анатолійович Онищенко, якого студенти-іноземці лагідно називають «наш декан»: «Кожне обличчя для мене дороге, оскільки за цей час ми з вами пережили і труднощі, і радощі. Бажаю вам успішного життєвого шляху. Щоб ви виправдали надії, які на вас покладає університет і щоб диплом ДНУ був відомий в усьому

світі. Адже ми докладаємо максимум зусиль для того, щоб вам було комфортно навчатися».

Кожного року викладачі бажають своїм випускникам-іноземцям не забувати альма матер. Приємною несподіванкою для всіх став візит до ДНУ випускниці-магістра минулого року Цюй Лі. Нині вона працює в Китаї, і, перебуваючи у відрядженні в Україні, завітала до ДНУ на урочисту церемонію вручення дипломів іноземцям, щоб подарувати університету картину ручної роботи, виконану на шовку.

Китаєць Ань Ци, бакалавр напряму підготовки «екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» поділився враженнями про Україну та навчання у ДНУ: «П'ять років назад я приїхав з друзями до України, в Одесу. Там навчався на підготовчому відділенні. За порадою старшого брата, який навчається у Дніпропетровську, вступив до ДНУ. Тут значно менше іноземців, ніж в Одесі, отже є більше можливостей здобути якісну вищу освіту. Викладачі університету дуже доброзичливі, багато нам допомагають, за що я їм дуже вдячний. Якщо вдасться, хотів би залишитися



працювати в Україні, оскільки в Китаї зараз труднощі з працевлаштуванням. Взагалі дуже подобається Україна, особливо можливість відпочивати на Чорному морі».

Бубакар Сила з африканської країни Малі рік навчався на підготовчому відділенні, хоче опанувати спеціальність «телекомунікації»: «Мені хотілося знати інші країни і отримати за кордоном диплом. Як я опинився саме в Україні? Я послав листа зі своїми результатами навчання, і отримав запрошення до ДНУ. Хотілося б знайти собі друзів серед українців, поки що спілкуюся лише з товаришами зі своєї країни».

«Ви приєдналися до когорти чисельних випускників нашого університету, що нині працюють в 50-ти країнах світу, - звернувся до іноземних студентів проректор з науково-педагогічної роботи у сфері міжнародного співробітництва Михайло Павлович Дяченко. – Бажаємо вам успішної діяльності на своїй батьківщині і вважаємо вас нашими послами, які можуть донести до своїх колег і друзів інформацію про можливість здобути вищу освіту в нашому університеті».

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О.Гончара.



• Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О.Гончара

Професор КОВАЛЬОВА: «За тиждень роботи ми знайшли колосально багато старовинних предметів!»



Завершилася І українсько-польська археологічна експедиція Дніпропетровського національного і Вроцлавського університетів.

Кодацька фортеця, рештки якої 10 днів досліджували українські та польські археологи, була побудована у 1635 році за рішенням сейму Речі Посполитої для ізолювання виходів військ Запорізької Січі до Чорного моря та перешкодження втечі селян на Січ. Зводили укріплення за проектом французького інженера Гійома де Боплана за останнім словом фортифікаційного мистецтва тих часів, і вони вважалися неприступними. Проте за довгу історію фортеця зазнала кілька козацьких набігів і руйнувань. Перші дослідження Кодацької фортеці більше ста років тому розпочав академік Дмитро Яворницький, саме за його ініціативи на місці бастиону в 1910 році було встановлено пам'ятник на честь взяття фортеці військами Богдана Хмельницького.

Не зважаючи на суперечливість сторінок українсько-польської історії,

пов'язаних з Кодацькою фортецею, сучасні науковці саме її обрали для проведення спільних археологічних досліджень, до яких долучилися студенти і професори Вроцлавського університету і Дніпропетровського національного університету імені Олеса Гончара. Археологічні розкопки велися у двох напрямках: досліджувався південний бастион фортеці та площа посаду, де жили цивільні мешканці.

«В результаті проведених робіт було встановлено, що конструкція бастиону мала казематний характер, – говорить керівник польської археологічної групи, доктор історичних наук, професор Вроцлавського університету Павел Кончевський. – Тобто по всій довжині фортеці проходив укріплений деревом коридор з відділеннями для збереження боєприпасів. Ми маємо можливість побачити особливості конструювання цієї фортеці та знайти свідчення тієї епохи. Дуже цікаво було подивитися, як себе поведуть в землі металеві рештки. Ми виявили, що після 400

років від потрапляння у землю, вони виглядають як нові. Це зумовлено добрим чорноземом та глиною, які зберегли це все.

І звичайно, нам було цікаво побачити методику проведення розкопок українськими колегами (позаяк вона схожа із польською), адже обмін науковим досвідом завжди є корисним. Ми сподіваємося, що в майбутньому зможемо прийняти українських колег у себе. У нас багато розкопок проводяться у центрах міст, де досліджується Середньовіччя.

Цілу серію цікавих знахідок, пов'язаних з побутом колишніх мешканців Старих Кайдаків, дав розкоп на площі посаду. Археологами в ході розкопок було знайдено залишки глинобитної хати з глиняною долівкою, піч і кілька господарських ям та сховищ, в яких знайшли польські, пруські та російські монети та жіночі прикраси: каблучки, рештки сережок, намиста, гайтанів з хрестами тощо. Велику кількість знахідок становить посуд: рештки горщиків, мисок, глеків та макітер.

Керівник міжнародної експедиції, доктор історичних наук, професор ДНУ ім. О.Гончара Ірина Ковальова також задоволена результатами експедиції: «За тиждень роботи ми знайшли колосально багато старовинних предметів! Знахідки датуються від XVII до початку XX ст. Наприклад, це типовий глечик, млечник, як говорять наші польські колеги. Але нашу увагу привернуло те, як він виконаний – у нього дуже гарні пропорції, оздоблення візерунком. Ця плomba від пляшки з написом «Буда» дозволяє припустити, що вона походила із західних районів – району нинішньої Білорусі, а можливо, й далі. Також



знайшли багато жіночих прикрас, – Ірина Федорівна обережно бере одну із знахідок. – Дивіться: це тоненька обручка з тендітного пальчика небагатої дівчини, простий метал, але прикрашений візерунком. А ця торговельна пломба французького походження, ми знаємо, що Франція сюди надсилала тканини. Пломба дозволяє припустити, що, вірогідніше за все, це був ритий оксамит, популярний в ті часи, адже сукно виробляла Британія. Знайдено ядро, велику кількість куль, як стріляних, так і щойно вилитих. Що цікаво – вони дрібні, не такі, як ми знаходимо на Богородицькій фортеці, адже тоді ще не було фузеїв (фузеї стріляли великими кулями), які з'являться лише у петровський час. Потрібно продовжувати роботи, адже те, що ми знайшли тут за кілька днів, виявилось справжнім багатством.» – переконує професор Ковальова.

Ректор ДНУ ім. О.Гончара Микола Поляков зазначив, що експедиція, яка була організована за підтримки Дніпропетровської обласної ради і особисто її очільника Євгена Удод, стала черговим важливим кроком у розвитку співробітництва між науковцями та вищими навчальними закладами Дніпропетровщини та Польщі. «Результати роботи мають велике значення для дослідження нашої спільної історії. І ми переконані, що спільна археологічна експедиція дала нашій молоді, сьогоднішнім студентам і майбутнім науковцям, безцінний досвід спілкування, вони назавжди збережуть яскраві враження і дружні стосунки», – переконаний Микола Вікторович.

Голова Дніпропетровської обласної ради Євген Удод вручив археологам сертифікати учасників експедиції, а польським гостям ще й подарунки на згадку про перебування на Дніпропетровщині. «Завдяки діяльності таких експедицій ми наближуємося до нашої стратегічної мети – відроджуємо культурні цінності, повертаємося до нашого коріння. І завдяки цьому Дніпропетровську область знають як регіон з багатою історією, самобутньою культурою, глибокими традиціями, – зазначив Євген Удод. – Впевнений, що найближчим часом Кодацька фортеця стане пунктом тяжіння і для науковців, і для туристів. Тому Дніпропетровщина не говорить своїм польським друзям та колегам «Прощайте!», ми кажемо їм «До побачення!», – наголосив Євген Удод.

Зазначимо: все що, було знайдено археологами залишиться в Дніпропетровську. За результатами експедиції буде видано каталог знайдених експонатів з їх детальним описом для подальших досліджень.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О.Гончара.

Геннадій ПІВНЯК: «Представники Вищої банківської школи створюють справжнє європейське середовище в НГУ»

З 21 липня до 24 липня 2013 року в Національному гірничому університеті перебувала делегація фахівців у галузі економіки і менеджменту Вищої Банківської школи (ВБШ, м. Вроцлав, Польща) у складі канцлера ВБШ Марек Наталі і віце-канцлера ВБШ Барбара Щепаник. 10 років тому між НГУ і ВБШ було підписано договір про співпрацю, і за цей час, як повідомив пан Марек Наталі, понад 500 польських і українських студентів з обох ВНЗ - партнерів перетнули кордони для проходження практики в НГУ і ВБШ.

У липні цього року посланці ВБШ прибули до НГУ з метою участі у проведеному захисту дипломних робіт студентів спільної магістерської програми, участі в семінарах, розробці навчально-методичних матеріалів, організації заходів щодо підвищення кваліфікації викладачів.

Пан Марек Наталі і пані Барбара Щепаник 22 липня і 23 липня були присутні на захисті дипломних робіт студентів в Інституті економіки НГУ. Також вони провели низку консультацій з викладачами Інституту економіки, які організували директор Інституту економіки О.І. Шаров і представники професорсько-викладацького складу ІЕ О.С. Галушко і О.Г. Грошелева.

В останній день візиту представники ВБШ разом з директором ІЕ О.І. Шаровим і доцентом Р.О. Дичковським для підбиття підсумків перебування в НГУ і консультацій щодо перспектив подальшої співпраці зустрілися з ректором НГУ академіком НАНУ Г.Г. Півняком і деканами НГУ. Під час цієї зу-



стрічі на пана М. Наталі і пані Б. Щепаник (як потім вони сказали у своїх виступах) очікувала приємна несподіванка. За рішенням Вченої ради у присутності представників ректорату Геннадій Григорович Півняк вручив їм обом нагороду університету - «Знак вдячності НГУ».

Під час особистої зустрічі представників ВБШ з ректором НГУ обговорювалися питання, які стосуються пролонгації чинної спільної магістерської програми ВБШ та НГУ на наступний навчальний рік; перспектив, умов, напрямків поглиблення співпраці щодо розвитку спільних освітніх і наукових програм між ВБШ та НГУ; обміну навчально-методичними розробками; підготовки спільних наукових статей.

Ректор НГУ Геннадій Півняк, відзначив, звертаючись до польських гостей, що викладачі ІЕ отримують справжнє задоволення від співпраці і контактів з ними. Наразі пан М. Наталі і пані Б. Щепаник створюють для наших випускників справжнє європейське середовище.

У кінці перебування канцлер і віце-канцлер ВБШ дали розгорнуте інтерв'ю, у якому детально відповіли на численні запитання представника прес-центру НГУ.

ІАЦ НГУ.

Ванда САВРАНЬКА

Липень

*В медові пахощі закуталися віти,
Спекотний місяць липнем нарекли.
Солодка млість розлита у повітрі,
Канікули зеніту досягли.*

Платон ВОРОНЬКО

Причина

*Другий день лежить хлопчина
В ліжку у кутку.
І на те була причина:
В батьковім саду
Обірвав хтось грушку тихо
Аж до верхніх віт.
Ось у хлопця з того лиха
І заболів живіт.*

• **Поетичним рядком**





Також цілком виправданим є обрання нашого університету лідером у номінації «Ювілей року», адже цього року Alma Mater відзначатиме 95-річчя з дня заснування. Отримуючи нагороди, ректор ДНУ Микола Поляков подякував за високу оцінку діяльності науково-педагогічного колективу: «Наш класичний університет є престижним в Україні і визнаним в Європі лідером серед вітчизняних ВНЗ. Ми виконуємо висо-

Високі нагороди ДНУ

Підбито підсумки громадсько-рейтингового конкурсу «Людина року Придніпров'я – 2012». У номінації «Вищий навчальний заклад Придніпров'я – 2012» з п'яти номінованих ВНЗ кращим обрано Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара.

ку місію виховання високоосвічених молодих людей, конкурентоспроможних фахівців найвищого ґатунку, які будуватимуть майбутнє України».

Особисто Миколу Вікторовича Полякова визнано переможцем у номінації «Ректор року Придніпров'я – 2012». М. В. Поляков 15 років очолює Дніпропетровський національний університет, саме під його керівництвом у нових економічних реаліях ДНУ став визнаним лідером у вітчизняній системі вищої освіти.

Зазначимо, що громадсько-рейтинговий конкурс «Людина року

Придніпров'я – 2012» заснований Придніпровським регіональним фондом підтримки підприємництва, а серед його експертів – представники державних органів влади та місцевого самоуправління, засобів масової інформації, керівники фінансових установ та комерційних підприємств. За словами організаторів, мета конкурсу – відзначення найвагоміших професійних досягнень серед підприємств і організацій регіону.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О. Гончара.

• Народні прикмети



Липень

Стовпи, кільця і хрести навколо сонця і місяця віщують швидко зміну погоди.

А як бувають ото літом круги навколо сонця, то це прикмета ясної сонячної погоди чи великої спеки.

Якщо зорі малопомітні, то буде буря. Якщо ж світлі, то влітку буде тепло, а взимку мороз.

Якщо після дощу над землею лежить туман, це віщує погоду. Якщо після малого дощу із землі встає пара - то ще буде дощ.

В усі свербить - буде дощ.

Нема уранці роси - то буде дощ.

Це справді давня і точна прикмета, що перед дощем ніколи не буває роси на траві, на городині.

Як літом заплачуться вікна (роса на вікнах), то це прикмета, що буде дощ.

Як нема на траві чи на дереві вранці роси, - це прикмета, що через день-два буде дощ.

А як є на траві роса, то дощу найближчого дня не буде.

Берізка польова згортає квіточки вінчиком у парасольку - на негоду.

Жаркий липень, то і грудень буде морозяний.

Наші у Франції

Аспірантка ДНУ ім.О. Гончара Лілія Кучерук отримала ступінь PhD в галузі англійської філології, захистивши кандидатську дисертацію в Університеті Бордо 3 імені Мішеля де Монтеня (м. Бордо, Франція).

Такого випадку в історії факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара ще не було! Вперше аспірантка кафедри англійської філології ДНУ Лілія Кучерук отримала ступінь PhD в галузі англійської філології, захистивши кандидатську дисертацію в Університеті Бордо 3 імені Мішеля де Монтеня (м. Бордо, Франція).

Згідно з угодою між Урядами України та Франції про взаємне визнання документів про наукові ступені та вчені звання, диплом Лілії Кучерук в Україні буде відповідати диплому кандидата філологічних наук.

Під час навчання в очній аспірантурі Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара Лілія Кучерук під керівництвом професора кафедри англійської філології Алли Ігорівни Анісімової працювала над дисертацією «Юридична термінологія сучасної англійської мови: лінгвістичний та когнітивний аспекти». В рамках програми обміну Erasmus Mundus здібна аспірантка двічі отримувала грант на навчання в Університеті Бордо 3 імені Мішеля де Монтеня. Там Лілія продовжила працювати над своєю дисертацією під керівництвом професора Жана-Ремі Ляпера та професора кафедри англійської філології ДНУ Алли Ігорівни Анісімової.



І ось 28 червня 2013 року професора А.І. Анісімову як співкерівника та члена комісії було запрошено до Університету Бордо 3 для участі у захисті кандидатської дисертації Лілії Кучерук.

Проте, тільки участю у захисті дисертації представника ДНУ справа не обмежилася. Під час перебування у Франції професор А.І. Анісімова ознайомила з навчальними планами, системою підготовки філологів-англістів – бакалаврів, магістрів, аспірантів – практикою отримання подвійних дипломів, а також з процедурою проведення захисту магістерських дисертацій.

Крім того, було проведено переговори про подальшу співпрацю двох університетів – Дніпропетровського національного та Університету Бордо 3.

Л. ПЛУХОВА, викладач та аспірант кафедри англійської філології, ДНУ ім.О. Гончара.

«ЛІТНЯ ОБЛАСНА КОМП'ЮТЕРНА ШКОЛА»

У рамках проекту «Новий Дніпропетровщині – новий стандарт освіти» обласна влада створює для дітей та молоді Дніпропетровщини гідні умови навчання та відпочинку, забезпечуючи їх гармонічний розвиток, залучання до пізнання та технічної творчості. Дніпропетровським обласним центром науково-технічної творчості та інформаційних технологій учнівської молоді в період з 28 червня по 9 липня 2013 року була проведена друга літня обласна комп'ютерна школа, яка розташовувалася на туристичній базі «Аквамарин» (Канак).

Така форма роботи дозволяє об'єднати процес навчання і корисний відпочинок на свіжому повітрі. Спілкуючись з однолітками і педагогами, хлопці та дівчата занурюються в середу IT-знань, що сприяє більш

ефективному протіканню навчального процесу. Школа інформатиків – це місце, де вдається поєднувати плідні заняття і активний відпочинок. Одна з головних особливостей комп'ютерної школи – це атмосфера: майже всі учасники приїжджають перш за все з метою вчитися. Друга особливість – це рівень школи: у літню комп'ютерну школу приїхали переможці обласних конкурсів з інформаційних технологій та інтернет-олімпіади з офісного програмування з різних міст Дніпропетровської області (Орджонікідзе, Дніпропетровська, Кривого Рогу).

Учасники вивчали програмування, теорію алгоритмів і суміжні розділи, т.зв. computer science з допомогою педагогів ДООЦНТТ та ІТУМ. Багато уваги приділялося методам вирішення олімпіадних завдань. Літ-



ня комп'ютерна школа – це не тільки навчання. Дуже популярні в ній були спортивні ігри (футбол, теніс, «Веселі старт»), походи. Також проводилися різні розважальні заходи, інтелектуальні ігри тощо.

Інформаційні технології входять в наше життя і, не зупиняючись, ведуть нас за собою. Наші діти – це покоління світу інформаційних технологій, і цей світ – світ їх майбутнього!
ДОН ОДА.

• Дозвілля

Літо 2013 в «Квіточках»

Літо. І знову перед батьками постають питання: де оздоровити дітей, чим їх зайняти, як зробити перебування на канікулах безпечним? І тоді на допомогу прийшов пришкільний табір «Квіточки» нашої рідної школи № 6. Батьки дуже вдячні за організацію літнього відпочинку директору Кірко Л. О. та колективу школи. Щоранку з радістю діти вирушають до табору.

Одне з важливих завдань табору – оздоровлення дітей. Для них організовано дворазове харчування. До раціону включені овочі, фрукти, соки. Щодня школярі бувають на свіжому повітрі. Так що, поки батьки працюють, їхні діти доглянуті, нагодовані, щасливі та веселі.

План роботи табору був складений так, щоб дітям було не тільки цікаво і весело, але й щоб вони отримали багато навчальної інформації. Для цього було проведено гру по вивченню Декларації прав дитини, до відзначення 1025 річниці Київської Русі переглянули кінофільм «Князь Володимир».

Коли ще діти можуть побувати в мальовничих місцях Синельниківщини та Дніпропетровщини? Діти познайомилися з петриківським розписом та історією українського козацтва, побувавши в Петриківському музеї.

Багато позитивних емоцій додали дітворі прогулянки у міському парку та відвідування футбольних матчів на міському стадіоні. Незабутніми були змагання «Веселі старт», малювання своєї мрії на асфальті під час конкурсу «Малюю мрію» та відвідування Міської бібліотеки, де наші вихованці прийняли участь у вікторині та переглянули цікаву виставу, підготовлену працівниками.

Кожний день різноманітний. Діти побували у музичній школі, ОО «Струмок». Особливо сподобалась екскурсія до ТОВ «Інтерфом-Дніпро», де діти отримали ще й маленькі подарунки. Дуже вразила учнів екскурсія в музей школи № 5, з якої діти дізналися багато цікавих фактів з історії Великої Вітчизняної війни.

Все це можливе лише в літньому таборі. А вражень вистачить тепер на цілий рік! А найяскравішим заходом цих днів став конкурс модельєрів і стилістів «Літо-2012», що, без перебільшення, перетворився на шоу-концерт. Все тут було по-справжньому, тому їй журі, й глядачі-вболівальники отримали неабияке задоволення.

Усі вихованці були активними учасниками проведених заходів, були нагороджені грамотами та цінними призами. Табірна зміна добігає кінця... Проте попереду в нас ще багато цікавого і захоплюючого. Наступного сезону – всі до нас!



О. ДУШУК, начальник пришкільного табору «Квіточки».

ПРОФІЛЬНА ЗМІНА «ЮНИЙ ТЕХНІК» ДЛЯ МАЛЕНЬКИХ МАРГАНЧАН



На початку липня в Марганецькому міському Центрі науково-технічної творчості розпочала роботу профільна зміна науково-технічного напрямку «Юний технік». Вихованці позашкільного закладу поринули в цікавий світ дозвілля та оздоровлення, відпочинку та навчання.

День Казки, день Нептуна, день Літніх розваг – різноплановими та насиченими є кожен день роботи профільної зміни.

Міні-змагання «Ну-мо, хлопці!» та «Ну-мо, дівчата!», конкурс морської пісні та пізнавальний конкурс «За сім морів», різноманітні рухомі ігри та забави – квест «У пошуку скарбів», естафета «стежки-доріжки», творчі технічні майстерні з виготовлення моделей човна, хатки, іграшок, робота відкритих показових майданчиків «Майстерня чарівника» та «Я – майстер!», відпочинок у зеленій зоні – разом зі своїми педагогами-наставниками – допитливі гуртківці корисно та цікаво проводять своє літечко.

Про змістовне та цікаве дозвілля під час роботи профільної зміни поцікувалися педагоги закладу – керівники гуртків Вікторія Зварич, Ірина Рахвалова, Олег Кириленко, які з любов'ю та професіоналізмом підійшли до складання програми відпочинку.

Попереду – маківка літа та шкільні канікули. То ж бажаємо школярам приємних вражень, сюрпризів, теплого сонечка, радощів від кожного дня!

В.о. директора ЦНТТ
МОРОЗОВА М.О.

• «Герої України»

Майор Вихор знову на екрані

У Дніпропетровському телевізійному театрі зняли однойменний фільм про свого видатного земляка – Євгена Березняка.



Ще довго після закінчення Великої Вітчизняної війни ім'я її видатного героя, розвідника Євгена Степановича Березняка залишалось невідомим людям. Коли ж Головне розвідувальне управління (ГРУ) розсекретило справу розвідгрупи «Голос», яка працювала над визволенням Кракова, і на телеекрани вийшов фільм «Майор Вихор» – стало відомо, що командир надбезпечної операції в тилу ворога, живий-здоровий. Відтоді до учасника подій Євгена Березняка було не пройти-не проїхати, живу легенду намагався побачити кожен, а у вільний час «Вихор» відповідав на тисячі листів.

Сьогодні Євгену Березняку 99 років, а наступної зими – віковий ювілей. І в цьому поважному віці в Героя України насичене роботою і спілкуванням життя. Минулого року йому присвоїли звання «Почесний громадянин м. Дніпропетровськ», де він народився, навчався в гірничому інституті й вів підпільну діяльність під час війни. По гарячим слідам вручення нової нагороди Євгену Степановичу почався процес зйомки документального фільму Дніпропетровським телетеатром. Його сценарист і режисер Наталія Огородня шлях до реальної розмови зі своїм незвичайним земляком розпочала з досконального вивчення біографії Євгена Березняка, «пройшовши» усіма місцевими дорогами життя героя фільму:

– Мені дуже допомогли в Національному гірничому університеті, в минулому – ДГУ. Євген Березняк навчався в ньому перед голодом 30-х років два роки, але виявилось, що і по сьогодні триває дружба з його колективом, – розповідає Наталія Огородня. – Завдяки завідувачу кафедри історії та політичної теорії Віктору Пушкіну, я вийшла на зв'язок з Євгеном Степановичем, а моя колега, заслужений журналіст України Галина Півняк надала мені матеріали з газет, книги «Майора Вихора» та унікальні архівні фотографії. На них закарбовані миті спілкування колективу гірничого, його ректора Геннадія Півняка з нашим Березняком. Це дуже зворушливо – при усіх життє-

вих негараздах не втратити зв'язок з альма-матер, з тими, хто тобі дорогий.

Режисеру фільма вдалося знайти кінохроніку окупованого Кракова, навіть вже її кольоровий варіант, збрала й роботи телеканалів про легендарного розвідника. «Короткометражки» Наталія Огородня передивлялась, щоб бути обізнаною. В своїй стрічці на 40 хвилин вона вирішила знімати все з чистого аркуша, бо, без сумніву, кожен глядач буде щасливий бачити з екрана сьогоденішнього Євгена Березняка. Тим більше, він любить людей і нове спілкування. Попри свій поважний вік, блискуче мислить, пам'ятає все минуле і має плани на майбутнє. Це вселяє оптимізм у тих, в кого якісь щоденні перепони стають невіршальною проблемою. У «Майора Вихора» все проходить в боротьбі за те, що він насправді любить – життя. Він разом з іншими визволителями поборов німецько-фашистських загарбників, в мирні часи – невиліковну хворобу, досяг висот в освітній сфері й особистій. Його дружину Катерину Кузьмінчу також можна побачити у фільмі. Коли зйомочна група приїхала до Києва, вона сказала що Євген Степанович вночі не зімкнув очей, так чекав, поки нарешті з його малої Батьківщини придуть документалісти. Хвилювався перед довгоочікуваною зустріччю:

– Він – щасливий сім'янин, – говорить режисер Дніпропетровського телетеатру, – у нього чудові дружина, діти, онуки, правнуки. Всі вони знають, що Євген Степанович беззаперечний керівник і дуже проникливий. Всі мої «режисерські хитрощі» він також відразу викривав. Ще по телефону ми узгодили сценарій інтерв'ю й відхилитись від нього було неможливо. Сдине, замість сорока хвилин розмови, які він нам відвів, проговорили набагато довше. Говорили про долю Євгена Березняка, а ще для мене головним було показати, як він виходив зі здавалось би, приречених на безвихідь обставин, показати, яка він особистість. Тому вималювалось кілька сценарних ліній: де він народився, в якій сім'ї, яким було

виховання, довоєнне життя, його підпільна діяльність в Дніпропетровську, період виконання розвідницької операції в Кракові. Ця операція почалась невдало, тоді прорухувалися і висадили розвідгрупу на парашутах в небезпечний район. Березняк, якого знали як «Голос», чи «капітан Михайлов», відразу опинився в «камері смертників» гестапо, але він зміг вибратися на волю через три дні і врешті вдало завершити завдання...

Герой роману Оліана Семенова «Майор Вихор» дійсно мав фантастичну вдачу і спритний розум. Багато разів він був за мить до загибелі, але не дозволяв піддаватися страху чи слабкості. Вчитель за покликанням, під час війни він міг змусити працювати ситуацію на себе. Наталія Огородня у своєму фільмі «Євген Березняк» – назву вже вирішила дати без розвідницьких позивних – багато присвятила роботі Євгена Степановича в дніпропетровському підпіллі. Тут йому і знадобились два роки навчання в гірничому інституті, де він вивчав вищу математику. В окупованому Дніпропетровську йому вдалося влаштуватися вантажником в німецьку фірму «Українець», але її начальник, дізнавшись про освіту юнака, призначив його рахівником (нині говорять – бухгалтер). Блискуче виконання роботи викликало у німців довіру до Березняка, що допомогло йому без перешкод виконувати підпільну діяльність. Вона полягала в друці листівок і просвітництві звичайного населення окупованого ворогами міста. Після його визволення Євген Степанович вже рушив у Московську школу розвідника. Відтоді Березняк «зник», навіть після війни нагорода рідного міста за роботу в підпіллі не знайшла свого героя, ніхто не знав, куди подівся сміливий хлопчина. А «хлопчина» на той час вже працював у Міністерстві освіти, а про те, що він військовий розвідник не те що колеги, родина не знала.

Фільм «Майор Вихор» відкрив сенсацію. Під час війни Євген Березняк мав різні імена, його істинна біографія була затерта заради визволення країни. Він виконував завдання, з яких рідко повертаються живими. Для прикладу, з 13 людей, які навчалися у Школі розвідника з Євгеном Степановичем, на жаль, не вижив ніхто, а він зустрів перемогу, зробив блискучу кар'єру в освіті, став кандидатом педагогічних наук, написав не одну книгу-спогад. І через стільки років після розкриття його військової діяльності Євген Березняк не перестає бути людиною-сенсацією. Режисер однойменного фільму Наталія Огородня, презентувавши стрічкуна Дніпропетровщині, планує представити її на кінофестивалях, а вже далі творча група телетеатру демонструватиме стрічку молоді – школярам і студентам. Самому герою фільм прийшовся по душі, зворушив любов'ю земляків, яку відчув до себе. Сподіваємось, вже скоро «Євгена Березняка» можна буде побачити на телеекранах, почути від нього історію, яка вражає і наповнює життєвою силою. «Майор Вихор» навіть у майже столітньому віці вмів надихати молодших за себе.

Наталія АНДРЮЩЕНКО, ІАЦ НГУ.

● На конкурс творчої молоді імені Івана та Марусі Гнип

Ольга КРАВЧУК - 26 років, мешкаю та народилась у м. Сімферополь. Освіта вища філологічна (магістр). Працюю фотографом. Мої оповідання друкувались у складі збірки «77 історій про перемогу над раком» forSmart 2013 рік; «І будуть люди...» Диксі Прес (2013 р.); в альманасі «Скіфія-2013-Весна». Неодноразово публікувалась у літературних журналах «Litera_Dnpr», «Парадний під'їзд», «Вокзал», «Наша вулиця», «Нова реальність», «Пролог», «Мікроліт», «Облако и парус», «Літературний Башкортостан», альманасі «Артбухта». Самостійних книжкових публікацій поки що не було. Фіналістка Кримського Республіканського молодіжного літературного фестивалю «Прошу слова» 2013 року в номінації «Триумф короткого сюжету», призерка III ст. Лонг-лист літ. конкурсу ім. Л. І. Ошаніна; лонг-лист літ. конкурсу від видавництва forSmart «Пак – не вирок!»; бронзовий лауреат конкурсу «Великий фінал» /2011 - 2012/ у номінації «Триумф короткого сюжету», призер конкурсу «Великий фінал» /2011 - 2012/ у номінації «Крапля води». Донедавна я здебільшого друкувалась російською мовою, але зараз поступово починаю публікуватись на рідній мові. Для мене важливо бути саме українською письменницею.



Ольга КРАВЧУК

Невідомий шлях

Оповідання

Богдан пив каву, уп'явшись у телевізор та як завжди обурювався політиками. Я накривала на стіл, відраховуючи хвилини до тієї миті, коли його запал почне згасати.

- Ну ти тільки послухай їх! Для народу вони набувають. Для своєї віллі у наших лісах! Де тільки їх вчать так справно брехати?

- Та що ж тобі не має спокою? – не витримала я, не розуміючи навіщо взагалі дивитись новини, якщо вони тебе дратують.

- Від того у нашій державі й нема порядку, бо більшість такі, як ти!

- Яка ж це я?!

- Ой, Зоряно, давай не сваритимемося. Налий мені краще ще кави.

Наклавши на тарілки вечерю, сіла за стіл. Я вже й забула, коли ми в останнє їли у тиші. Несподівані спалахи гніву ставали дедалі частішими та швидко минали. Кухня сповнилася ароматом смаженої курки, і Богдан на хвильку замовк, відкусивши шматок соковитого м'яса.

- У мене є до тебе розмова, - продовжив чоловік.

- Авжеж, це ще не все!

- Я хочу, щоб ми поїхали за кордон. Скажімо, у Португалію.

- Добре, я візьму на роботі відпустку, - зраділа я, адже ми вже кілька років нікуди не виїжджали, постійно не вистачало грошей.

- Ти мене не зрозуміла. Я хочу, щоб ти завтра звільнилась.

- Але чому?

- Мені запропонували там роботу з великою зарплатнею. Було б не розумно відмовлятися.

- Тобі запропонували! А про мене ти подумав? Що я там робитиму? – не стрималась я. Усе життя я пропрацювала лаборантом, насправді крім своєї роботи, я більше нічого не знала. Невідоме мене завжди лякало.

- Ми щось вигадасемо, - насупився чоловік, усім своїм виглядом переконуючи мене у серйозності своїх намірів.

- Я нікуди не поїду!

- Ти краще замість того, щоб сперечатися, пішла б складати валізу.

Мовчки я встала з-за столу та зачи-

нилась у спальні. Раптово зник апетит. Настрій було зіпсовано. Не думала, що він колись наважиться виїхати з країни, ще й так несподівано.

- Зоряно, - постукав він у двері.

- Заходь, - схлипнула я.

- Не ображайся. Там ми будемо захищені. Житимемо на березі океану, навколо пальми, вивчимо португальську мову.

- Ото ж наші смереки тобі вже не до вподоби? Не потрібні мені твої пальми разом із мавпами. До того ж ми навіть англійської не знаємо, то про яку португальську ти говориш?!

- Ну до чого тут мавпи? Я ж тебе не у джунглі вмовляю перебраться, а мову вивчимо на швидких курсах для емігрантів, - обурився Богдан.

- Ні, ти просто хочеш, щоб я заради тебе за один день перекроїла усе своє життя! Відмовилася від того, що мені подобається, до чого звикла.

- От що, подумай до завтра, бо на післязавтра у нас уже замовлено квитки на літак. І я поїду чи з тобою, чи без тебе. Якщо ти любиш мене, то зробиш правильний вибір.

До ранку я не спала, розмірковувала як вчинити. У моїх думках коїлося божевілля. Понад усе я кохала Богдана, але ж тут мій дім, родина, друзі. Усе знайоме та рідне, нехай недосконале, але ж ми навчилися тут жити. Я обожнюю Карпати, а море з пальмами є й у Криму. Чи можна за один день усе забути, кинути у невідоме: вивчати незрозумілі звичаї, мову, пристосовуватись до нового оточення, змінити звички, адже в нас інше виховання? Та як я покину чоловіка? Богдан не просто частина моєї родини, він частка мене.

Будильник задзвонив у шостій та я вже збирала валізи. На роботі мене ніяк не хотіли звільняти, і так працівників не вистачає – сезон відпусток. Протягом дня мені було погано, я вважала, що це через перевтому та знервованість, але все ж таки відвідала лікаря перед далекою дорогою. Потім попросилася з шокованими родичами.

Ми приїхали у Київ наступного дня. Усе наше життя умістилося в кілька сумок, більше з собою не візьмеш. В аеропорту було неймовірно багато людей, усі кудись квапились, галасували на різних мовах. За кілька хвилин, спостерігаючи як українці терпляче намагаються відповісти іноземцям на їхні питання, зрозуміла, що на чужині, нас сприйматимуть як загарбників, які

вторгаються на чужу територію. Адже емігранти скільки б не вивчали іноземну мову ніколи не розмовлятимуть так само, як її носії. Я завжди думатиму українською та скільки ми не намагатимемося призвичаїтись, назавжди залишимося чужинцями. Мені пригадали історії про тих, хто так і не зміг звикнути до життя за кордоном, іншої культури, менталітету та повернувся на Україну. Стало страшно. Ще крок і вороття не буде, Богдан не відпустить. Я поклала руку на живіт і зрозуміла, що хочу, щоб моя дитина зростала на нашій Батьківщині, у рідному побуті, в оточенні рідних людей. Дихала Карпатськими лісами, милувалася Синевіром, щоб зайшовши у Прут чи Дністер відчувала як форель лоскоче їй ноги.

- Зоряно, давай свій паспорт, - попросив Богдан.

- Я не поїду, - відповіла я.

- Як це? Ми ж усе вирішили!

- Ти вирішив за двох.

- Припини вередувати, гроші нам ніхто не поверне. На роботі тебе не поновлять, так що негайно йди на паспортний контроль. Хіба ж ти мене не кохаєш?!

- Ти ж знаєш, що люблю, але ні за яку зарплатню та океан, не покину тут усе своє життя, бо тоді мені доведеться залишити тут свою душу.

- Зоряно, там нас чекає тільки найкраще!

- Невже ти вважаєш, що там усе так само, як показують у серіалах? Та що ти відповідатимеш, коли тебе спитають, чому ти покинув Україну? Знову звинуватиш у всьому політиків?

- Я тобі вже сказав, за кордоном ми ні в чому собі не відмовлятимемо, - переконував мене чоловік.

- Жіночко, ви проходитье? Не затримуйте чергу, - пролунало ззаду. Я відійшла у бік, тримаючи у тремтливих руках свій паспорт.

- Зоряно, благаю, не роби цього, - схопив мене за руку чоловік.

- Богдане, я не хочу там відчувати себе як вціліла на землі після жадливої війни.

Наше справжнє життя назавжди залишиться там, де ми народились. Я не заважатиму тобі будувати нове, як ти вважаєш, краще майбутнє, але покинути усе, що люблю, не можу. Ти їдь, попрацюй за кордоном, а коли відчуж себе самотнім, повертайся додому. Ми чекатимемо!

У МЕДИЧНОМУ ЛІЦЕЇ «ДНІПРО» СТАРТУВАЛА ІІІ ЛІТНЯ ХІМІКО-БІОЛОГІЧНА ШКОЛА



На базі Дніпропетровського обласного медичного ліцею-інтернату «Дніпро» розпочато роботу ІІІ літньої хіміко-біологічної школи для обдарованих учнів ліцею з міст і сіл області.

Метою заходу є розвиток творчих здібностей та пізнавальної активності обдарованих учнів, поглиблення знань з природничих дисциплін, підготовка для участі в предметних олімпіадах, турнірах, творчих конкурсах, вивчення історії та природи рідного краю.

З напутніми словами до учасників школи на урочистому відкритті звернулися провідні науковці Дніпропетровської медичної академії В.І. Гарець, доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедрою медичної біології, фармакогнозії, медичної ботаніки та О.Г. Родинський, доктор медичних наук, професор Дніпропетровської медичної академії, завідувач кафедрою фізіології. Директор медичного ліцею, кандидат хімічних наук, доцент ДМА, заслужений працівник освіти України Т.О. Журавель ознайомила учнів з програмою літньої школи, яка включає навчальні програми на базі ботанічного саду ДНУ ім. О.Гончара та Дніпровсько-Орільського заповідника, лекції професора ДНУ І.О.Зайцевої та кандидата біологічних наук В.В. Манюка, лабораторні та практичні роботи з біології, хімії та фізики.

Ліцеїсти мають змогу відвідати музеї при вищих навчальних закладах міста, очисні споруди м. Дніпропетровська, ознайомитися з системою роботи бальнеологічної лікарні санаторію «Солоний лиман» та відвідати перлину Дніпропетровщини – солоне озеро. Багато конкурсів, інтерактивних ігор, хімічний турнір, олімпіадні задачі – кожен день ліцеїстів наповнено цікавими подіями.

Школа розпочала свою роботу, а попереду – конференція «Вода – джерело життя», в якій беруть участь спеціалісти інформаційно-консультативного центру «Корал», розважальна програма і дискотека.

Всі учасники літньої хіміко-біологічної школи вже в перший день отримали подарунки – яскраво жовті панамы з логотипом ліцею. І свято знань стартувало.

ДОН ОДА.

НА ДНІПРОПЕТРОВЩИНІ ВІДВЕДЕНО ПІДСУМКИ ОБЛАСНОГО КОНКУРСУ ВЕБ-САЙТІВ ПОЗАШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

На виконання наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 17 серпня 2012 р. № 922 «Про затвердження Положення про Всеукраїнський конкурс веб-сайтів позашкільних навчальних закладів», з метою поширення педагогічного досвіду з використанням можливостей Інтернету для підвищення ефективності освітнього процесу в позашкільних навчальних закладах, у Дніпропетровській області було проведено І етап Всеукраїнського конкурсу веб-сайтів позашкільних навчальних закладів.

У конкурсі прийняли участь 12 позашкільних закладів з міст Дніпропетровська, Кривого Рогу, Тернівки, Марганця, Жовтих Вод і Новомосковського та Широківського районів, а саме: Дніпропетровський обласний центр науково-технічної творчості та інформаційних технологій учнівської молоді, Міський палац дитячо-юнацької творчості «Горицвіт» міста Кривого Рогу, Центр спорту для дітей, юнацтва та молоді «Олімп» та Центр позашкільної освіти «Зміна» міста Кривого Рогу, Станції юних техніків Жовтневого та Сакаганського районів міста Кривого Рогу, Центр туризму, краєзнавства та екскурсій учнівської молоді «Мандрівник» Сакаганського району міста Кривого Рогу, Центр дитячої творчості міста Жовті Води, Центр дитячої творчості міста Тернівки, Центр науково-технічної творчості міста Марганця, Центр науково-технічної творчості Новомосковського району, Широківський районний Будинок дитячої творчості.

Згідно протоколів журі перше місце посів сайт Дніпропетровського обласного центру науково-технічної творчості та інформаційних технологій учнівської молоді. На другому – сайт центру науково-технічної творчості м. Марганця. На почесному третьому місці – сайт Широківського районного будинку дитячої творчості.

Вітаємо переможців!

На День сталої енергетики на Хрещатику НГУ презентував екомобіль

На центральній площі країни презентували свій винахід студенти механіко-машинобудівного факультету Національного гірничого університету.

23 червня 2013 року мешканці та гості Києва мали унікальну можливість долучитися до екологічної акції у центрі міста, яка ознаменувала старт Європейського тижня сталої енергетики в Україні. АВЕ «Альтернатива», ЕКО-клуб «ЕРЕМУРУС», МГО Київський міжнародний енергетичний клуб «Q-Club» та Національний екологічний центр запросили всіх небайдужих до екологічного

майбутнього планети приєднатися до заходів на Хрещатику.

На центральній площі країни презентували свій винахід студенти механіко-машинобудівного факультету Національного гірничого університету. Усі бажані могли побачити цю модель і навіть покататися на ній.

«Дніпропетровські студенти та їх викладачі своїми проектами надихають мільйони, бо ця демонстрація – кращий спосіб донести людям переваги екологічного транспорту. Не дивно, що сонячний екомобіль викликав надзвичайну цікавість як у дітей, так і у дорослих», - зазначила в.о. директора АВЕ «Альтернатива» Юлія Мальова.

За останні

п'ять років студенти кафедри автомобілів та автомобільного господарства сконструювали п'ять екологічних автомобілів: два міні-електромобіля, дві гібридних кари та один екомобіль на сонячних батареях.

ІАЦ НГУ.



• Дивосил

ДО 120-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ НАДІЇ БІЛОКІНЬ

Мабуть, кожний з нас хоч раз у житті бачив незбагнений колорит петриківського живопису, в основі якого лежить любов до української землі, образне сприйняття рідної природи. І кожному майстру петриківського розпису притаманне своє творче обличчя, свій почерк. Його мала і Надія Аврамівна Білоконь, яку по праву можна віднести до найвидатніших майстрів, що внесли значний творчий до-робок у розвиток петриківського розпису. Надія Аврамівна Білокінь народилася 20 вересня 1893 року у с. Петриківка Новомосковського повіту Катеринославської губернії у родині бідних селян. У своїх спогадах вона розповідала, що почала допомагати матері розписувати хату вже у 12 років, а у 14 років прикрашала хати своїх сусідів. Так почався творчий шлях петриківської майстрині, яка заохочена

добрими відгуками, почала виконувати різні «мальовки» на замовлення та на продаж.

У 1913 р. Надія Білокінь вийшла заміж і продовжила творчу працю вже у родині чоловіка, продаючи «мальовки» на базарах не тільки Петриківки, але навіть Полтавської губернії. В той час її роботи вже відрізнялись тим, що майстриня намагала-



мистецтва у Москві. Її роботи мали великий успіх, і вона отримала звання майстра народної творчості. Праця в експериментальних майстернях м. Київ, а головне спілкування з іншими талановитими майстрами розпису дали Надії Білокінь, як і іншим майстрам, дуже багато. Вони ніби відчинили двері в широкий світ творчості, звільнили час для творчої роботи. Додержуючи давніх традицій народного петриківського розпису, Н.А. Білокінь виросла в надзвичайно своєрідну народну художницю.



ся не повторювати квіткові мотиви, малюючи майже кожен раз нові варіації. У 1920 році Надія Аврамівна познайомилася з Олександром Федосійовичом Стативою, який на той час працював вчителем малювання. За її словами «він звернув увагу на мої квітки, став хвалити мої роботи і заохочувати мене до дальшої праці. Він забезпечував мене фарбами і великими аркушами паперу і просив виконувати йому багато різноманітних малюнків, де б були не лише квіти, а й птахи, тварини та люди». Так Н.А. Білокінь почала створювати характерні панно з постатями: «Сватання», «Роман і Оксана», «Наречена», «Дівчата біля калини», «Качки пливуть», серед яких яскраво виділяється сюжет «Весільний потяг».

У 1935 році, завдяки О.Ф.Стативі, Надія Білокінь взяла участь у Першій виставці народного мистецтва України. Для неї це була нелегка поїздка, бо вона залишила вдома п'ятеро дітей. Перебуваючи у м. Київ майже три тижні, вона намалювала багато квіткових та жанрових композицій, що експонувалися на виставці, а у 1936 році - на декаді українського

З 1941 року, коли війна переламувала долі людей, Надія Білокінь пережила нелегкі випробування - біля 30 разів змінювала місце проживання, її чоловік загинув на фронті. Але вона не переставала малювати, бо бажала донести до людей красу навколишнього світу, яким вона його бачила очима своєї душі. Заповнюючи орнаментом та зображенням побутових сцен листи ватмана, у 1979 році Н.А.Білокінь створила 100 робіт, виплеснувши з глибини свого серця всі почуття, використавши свій досвід майстрині. Ці роботи приваблюють глядачів буянням квітів, переданням атмосфери народного гуляння, випромінюванням світла яскравих фарб. Нажаль, це був останній рік її творчого життя. 5 лютого 1981 року Н.А.Білокінь померла, але залишила у культурному надбанні України яскраві і темпераментні твори.

Ольга ПЕТРУНЕНКО,
науковий співробітник
історичного музею
ім. Д. Яворницького.

• Поетична вітальня

Валерій КОВТУНЕНКО народився 9 червня 1951 р. в с. Олександрівка Буринського району Сумської області. Закінчив акторський та економічний факультети Київського державного театрального інституту ім.І.К.Карпенка-Карого.

Працював актором, керівником творчого об'єднання телефільмів «Воля» при Дніпропетровському Державному телерадіомовному об'єднанні, директором обласного центру народної творчості. Директор-художній керівник Дніпропетровського академічного українського музично-драматичного театру ім.Т.Г.Шевченка.

Кандидат мистецтвознавства, народний артист України.

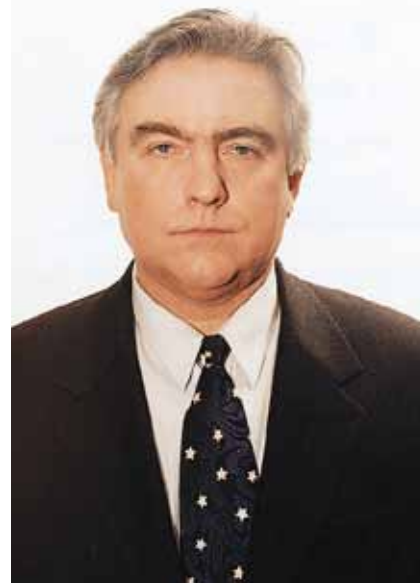
Дипломант премії ім. Д.Яворницького. Нагороджений орденом «За заслуги III ступеня», почесною відзнакою «За розвиток регіону», почесною відзнакою Міністерства культури «За досягнення в галузі мистецтва».

Член Національної Спілки письменників України.

Пише українською мовою.

Співавтор аудіокниги «Письменники Дніпропетровщини – шкільним бібліотекам» (2012, Дніпропетровськ).

Автор збірок віршів та пісень «Пісня іволги» (1986, Дніпропетровськ), «Сповідальна ніч» (1991, Дніпропетровськ), «Шанс» (1991, Дніпропетровськ), багатьох публікацій у періодиці.



УКРАЇНІ...

Тебе розпинали, встромляли ножаки у спину!
І голодом диким морили, щоб щезла навіки.
Ти з горя вмирала, Вкраїно — червона калино,
Краплинами крові горіли калинові ріки...
Ще, може, настане спокути, єднання година,
Освятяться душі тієї спасенної миті...
А де ж замордовані діти твої, Україно?
— В небесній блакиті... В небесній блакиті...
Панянок в хустині, згорьована птаха небесна!
Дитино Великого Лугу і Матері-Січі!
Вмирили за тебе герої і лицарі чесні —
Як пам'ять про них хай горять поминальні свічі...
Ще, може, настане спокути, єднання година,
Освятяться душі тієї спасенної миті...
А де ж твоя воля, стражденна моя Україно?
— В небесній блакиті... В небесній блакиті...
Матусю кохана, прости тих, хто збився з дороги,
Прийми в своє лоно дітей, що пройшли покаєння.
До тебе дорога — дорога до Господа Бога.
І блудних синів і дочок нелегке повертання.
Сьогодні настала спокути, єднання година!
Освятяться душі цієї спасенної миті!
І Правда воскресне, святая моя Україно,
І Бог порадіє в небесній блакиті.

...Маленький павучок на павутинці
І дзеркало...
і поруч "Мона Ліза"
І я — у дзеркалі...
Рукою обережно
ту павутинку
легко перетнув,
А мій двійник
зробив те ж саме
лиш у задзеркаллі...
І дивимось:
я на павучка,
а він на мене
сумує у портреті "Мона Ліза"
І "я", котрий за дзеркалом дивлюся
у те чого іще нема...
Усе покрите потаємним змістом
усе сховалось за завісу днів ...
І снів...
Проїшов вже тиждень
як відбув Великдень
Сьогодні — поминальний день...

ОСАННА

Їх породила Мати-Україна,
Їх душі освятили Небеса.
Народу гордість: доленька-калина,
Вінець терновий і земна краса!
Високість їхня — пісня солов'їна
Серед людських зневірених гаїв.
А доля їхня — доля України:
Пророчий, ніжний і трагічний спів...
Красиві доньки віщого Тараса:
Осанну їхню злом ти не поруш.
Вони ж бо совість наша і окраса —
Джерела правди б'ють із їхніх душ!
Гори, зоря, палайте літ свідчада.
Вінок безсмертя хай сплетуть віки...
Вовік не згине ваше слово правди
У чистих хвилях Вічної ріки.
Змири гординю, приклони коліна,
Торкнись душою їхньої строки.
ЧУРАЙ МАРУСЯ,
ЛЕСЯ,
горда ЛІНА —
Богині Слова і святі жінки.

САМОТНІЙ ЛИС

Ще півень не співав,
ще радіо мовчить,
Не чути позивних "Реве та стогне".
Цвіркун подав був голос
та й затих...
Ще ніч...
Ще ріки снів не пересохли.
Із поля вітер казочку приніс —
Полиновий коктейль із чередою...
Навколо тихо...
Тільки бродить лис.
Самотній лис левадою гіркою...
Самотній лис на стежці срібних сліз!
Йому і жити вже бракує сили.
Лис полювать ходив в сусідній ліс...
Мисливці лисенят його убили!
Із поля вітер казочку приніс:
Самотній лис —
на стежці срібних сліз.

Зовсім самотній
чоловік
Стоїть в черзі по хліб...
Коли надходить
його черга,
Купує четвертинку.
Зовсім самотній чоловік
Вдивляється у темін...
А коли надходить день,
Видно, що постіль його
зовсім не зім'ята...
Зовсім самотній
чоловік
Довго шукає в кишенях
втрачений гудзик...
Хоч добре знає,
що його відірвали
в метро...

В гриві коня
зорі бджолами сіли.
В гриві коня...
Ось він ступає
по бруку невміло.
Зорі дзвенять.
Світло червоне —
коню не завада, —
Волі дитя!
Зоряний кінь —
із Небесного саду!
В наше життя?
В чорному офісі
слуги моторні.
Чорне досьє...
Чи й на коня із
Небесного саду
Теж воно є?
Ось він ступає
по бруку невміло —
Видно, не наш!
Як же його
в наше місто пустили?
"Дай патронташ!"
Влучно стріляли
диявола клерки,
Ставши кільцем!
...Кінь був —
останнє послання небесне
Перед вселенським... кінцем...

«Веснянка» на фестивалі «Світ надії – Дивосвіт»

Про участь комунального позашкільного навчального закладу «Дніпропетровський обласний дитячо-юнацький кіноцентр «Веснянка» у V Всеукраїнському фестивалі театрального мистецтва та майстрів художнього читання «Світ надії – Дивосвіт»

Комунальний позашкільний навчальний заклад «Дніпропетровський обласний дитячо-юнацький кіноцентр «Веснянка» взяв участь у V Всеукраїнському фестивалі дитячих театральних колективів та майстрів художнього читання «Світ надії – Дивосвіт», який відбувся за сприяння Міністерства освіти і науки України, Українського державного центру позашкільної освіти, Управління культури Херсонської міської ради та Херсонського Таврійського ліцею мистецтв.

У фестивалі взяли участь вихованці позашкільних навчальних закладів України, учні загальноосвітніх шкіл віком від 6 до 18 років.

Фестиваль відбувся на базі оздоровчого табору «Дивосвіт» с. Роздольного Каланчацького району Херсонської області на березі Джарилгацької затоки. Фестиваль проводився за номінаціями: «Театр», «Малі театральні форми», «Читці», «Театр ляльок».

У Всеукраїнський фестиваль театрального мистецтва та майстрів художнього читання проводився з метою залучення дітей та молоді до вітчизняної та зарубіжної культури, драматургії, літератури та різних форм театральної діяльності, як засобу інтелектуально-творчого



розвитку. Основні завдання фестивалю: виховання підростаючого покоління засобами театрального мистецтва, популяризація дитячого театрального мистецтва, виявлення творчої молоді, обмін досвідом, формування естетичного смаку засобами театрального мистецтва. Талановиті діти – це не тільки завтрашній день Дніпропетровщини, а і всієї України, тому Президент України Віктор Федорович Януко-

вич проголосив 2013 Роком дитячої творчості.

Дніпропетровщину гідно представив на фестивалі театральний колектив «Весна» КПНЗ облДЮК «Веснянка». Лялькова вистава «Главное на свете – дети» (автор Володимир Орлов, режисер керівник – Вікторія Панко). Виступ дітей показав, що дитяче театральне мистецтво завжди цікаве, самобутне, щире, емоційне; дитячий театр – це загадкова реальність, в якій здійснюються мрії, а ще – дитячий театр – це надія на майбутнє.

Високий рівень сценографії та акторської майстерності юних виконавців театрального колективу «Весна» показали вихованці КПНЗ облДЮК «Веснянка»: Дар'я Лапа, Катерина Присіченко, Софія Нолбат, Ярослав Морозов.

Багата скарбничка кіноцентру «Веснянка» поповнилася нагородами V Всеукраїнського фестивалю: Дипломом лауреату – переможця в номінації «Ляльковий театр» нагороджений театральний колектив «Весна» (керівник Вікторія Панко); дипломами переможців V Всеукраїнського фестивалю «За кращу роль» Катерина Присіченко, Софія Нолбат; Подякою Міністерства освіти і науки України нагороджено керівника театрального колективу «Весна» – Вікторію Панко.

• «Україна – невмируща спадщина»

Будинок Генерального судді Василя Кочубея у Батурині

Будинок Генерального судді Василя Кочубея – єдиний на території Батурина дійшов до нас із XVII століття. Його почали будувати за першого гетьмана Лівобережної України Дем'яна Многогрішного як приміщення для Генерального Суду.

У квітні 1700 року Генеральним суддею обирають Василя Кочубея. Ймовірно тоді ж будинок переходить у його особисту власність. Новоспечений Генеральний суддя переїздить туди разом зі своєю численною родиною.

До слова, Кочубеї мали татарське походження. Дід Василя Кочубея – Андрій Кучук-бей був вихідцем з Криму й, вочевидь, належав до знатного кримського роду. Адже звання бей було у татар першим після знатного Чингіз-ханського прізвища. Допоки, на жаль, не віднайдено архівні документи, які б пролили світло на причини еміграції діда Василя Кочубея до України.

Хоча у Генерального судді було два сини та чотири доньки, рід Кочубеїв увійшов в історію завдяки нащадкам сина Василя, що мали родинні зв'язки з багатьма знатними сім'ями в Російській імперії та у різні періоди



тією чи іншою мірою впливали на стан справ у державі. Василь Васильович Кочубей також успадкував батуринську садибу.

Адреса: 16512, Чернігівська обл., Бахмацький р-н, м. Батурин, вул. Гетьманська, 74.

Тел.: (04635) 48-0-08, тел./факс: (04635) 48-4-37

e-mail: baturin-capital@yandex.ua

Музей заповідника працюють без вихідних з 09.00 до 18.00 (палац К. Розумовського з 10.00) без обідньої перерви

приймє експертних груп з 09.00 до 17.00.

СІЧЕСЛАВЩИНА ВШАНУВАЛА ГЕРОІВ УНР

21 липня Благодійний фонд «Героїка» відкрив одразу два пам'ятні знаки на території Дніпропетровської області, присвячені воїнам Армії Української Народної Республіки: меморіальну дошку сотнику Никифорові Авраменку та пам'ятник на могилі козака Спиридона Тропка.

Урочисті заходи розпочались у місті Верхньодніпровськ. Тут, у рамках відзначення 120-річчя з дня народження та 40-річчя з дня смерті сотника Армії УНР Никифора Авраменка, було відкрито пам'ятну дошку на будинку парафії Апостола Андрія Первозванного УПЦ КП по вулиці Дишишка, 2.

Вшанувати легендарного бійця прибули не лише мешканці Верхньодніпровська, але й гості з Дніпропетровської, Кіровоградської, Запорізької, Київської, Черкаської областей, міста Києва та українці з Польщі. Галина Авраменко, рідна донька сотника, яка мешкає у Познані, передала до Верхньодніпровська землю з могили батька. Ця земля, в пам'ять про Авраменка, була розсіпана над клумбою з квітами, що є на подвір'ї церкви.

Панотець УПЦ КП Дмитро Гедз, разом зі своєю громадою, підготував концерт хористів, які співали народні та стрілецькі пісні. В пам'ять про

загиблих бійців Армії УНР лунала молитва, мешканців та гостей міста було запрошено до поминального столу.

Вшанувати Никифора Авраменка не приїхали представники місцевої влади, проігнорувавши запрошення організаторів. Натомість, урочисту подію відвідали численні нащадки сотника зі Запоріжжя та Кіровограда.

Того ж дня у сусідньому з Верхньодніпровськом селі Дніпровакам'янка Благодійний фонд «Героїка» відкрив пам'ятник на могилі козака Армії УНР Спиридона Тропка.

Цей воїн загинув 16 грудня 1918 р. у бою з махновцями за місто Катеринослав (тепер Дніпропетровськ). Невдовзі після бою тіло козака привезли до рідного села, де й поховали з великими почестями. За радянських часів могила дивом збереглась завдяки місцевому селянинові Василеві Сідаку, який зберіг місце поховання воїна. Спогади родини Сідаків зібрав красналиця Сергій Злючий. У 2013 році науковець Олег Репан віднайшов у фондах Державного архіву Дніпропетровської області відомості про смерть та похорон Спиридона Тропка, за якими вдалось встановити точну дату загибелі козака. Завдячуючи допомозі жертводавців та численних волонтерів – представни-



**Хрест на могилі козака Армії УНР
Спиридона Тропка.**

ків Верхньодніпровського козацтва і січеславських свободівців – на могилі бійця вдалось встановити петлюрівський хрест. Урочисте освячення пам'ятника здійснив отець Сергій Окунев з УПЦ КП.

«Своєю діяльністю ми прагнемо донести людям не лише історичну правду. Те, наскільки сучасна влада зневажає національних героїв України, боїться пам'яті про збройні чини нашого війська, є показовим для громадськості. Допоки українці, зокрема, і на сході країни, цуратимуться тих, хто поставив на перше місце батьківщину, а не гроші і маєтки, доти ми заслужено житимемо в державі безправ'я та свавілля», – поділився своїми враженнями керівник Благодійного фонду «Героїка» Павло Подобед.

<http://geroika.org.ua>

Українські прислів'я та приказки про літо

Бджоли раді цвіту, люди — літу.
Улітку один тиждень рік годує.
Два рази в році літо не буває.
Коли влітку не ходив по малину, узимку вже пізно.
Садок улітку — як кожух узимку.
Кому влітку холод, тому взимку голод.
Літо запасає, а зима з'їдає.
Літо дає коріння, а осінь — насіння.
Літо зиму годує.
Літом пролежиш, а зимою зі сумою побіжиш.
Одне літо ліпше, ніж сто зим.
Хто літом гайнує, той узимку голодує.
Літом сякий-такий бур'янець — як хліба буханець.
Хто влітку буде співати, той узимку буде танцювати.
Хто влітку ледарює, той узимку біду чує.
Що влітку вродиться, то взимку згодиться.
Готуй сани влітку, а воза взимку.
Буде літо, то буде й розмаїто, а приїде зима, то й хліба нема.
Червень літо зрум'янив, а липень громами розпік.

Червень — рум'янець, липень — громовик, а серпень — на копи багатий.
Червневе літо ліпше від кожуха.
У червні на полі густо, а в коморі пусто.
У червні перша ягідка в роток, а друга — в козубок.
У червні люди раді літу, як бджоли цвіту.
У червні кожен кущик ночувати пустить.
Червень липню серпа не готує.
Червень тому зелениться, хто працювати не ліниться.
У липні день одбуває, а спека прибуває.
Липень-пеклиця на зиму робить, а зима з'їдає.
У липні літо маківкою повіто.
Липень не тільки полудень літу, а й року.
У липні надворі пусто, зате на полі густо.
Чого липень і серпень не доварять, - того і вересень не досмажить.
Серпневого дня зимовим тижнем не заміниш.



У серпні серпи гріють, а вода холодить.
У серпні спина мліє, а зерно спіє.
Як у серпні дбаємо, так зимою маємо.
Той, хто шукає у серпні холодочку, натерпиться взимку голодочку.
У серпні хліборобу три роботи: і косити, і орати, і сіяти.



Петро ЧЕГОРКА, головний редактор еколого-краєзнавчого часопису «Свята справа-XXI», Верхівцеве Дніпропетровської області

МАЛОВІДОМІ РІЧКИ НАДДНІПРЯНЩИНИ



Автострада Запоріжжя — Бориспіль, обминаючи Верхньодніпровськ, одне за одним перетинає гирла двох річок-сестер Самоткані та Домоткані. Ці дві Дніпрові притоки й справді сестри, бо мають багато спільного у своїх розмірах, походженні, історії, долі... Їх витоки розділяють лише декілька кілометрів. І течуть вони поряд, ніби простягаючи одна одній руку розгалуженими відрогами своїх долин. Походження назв річок лежить на поверхні — «самому ткати, дома ткати», хоча одну з версій етимологи пов'язують з іраномовним — «ксан» — криниця. Звідси й Самоткань — адаптоване на місцевий слов'янський лад «асма-ксан» — кам'яна криниця, а Домоткань — «данава-ксан» — річкова криниця.

Обидві річки є одними з найменших притоків Дніпра (а їх у нього понад дві сотні). Довжина Самоткані 42 км, Домоткані — 39 км. Перші згадки про річок-сестер знаходимо у подорожньому щоденнику Еріха Лясоти, посла австрійського імператора. 6 липня 1594 року він занотовує: «Вранці знову перепливали Суру і річку Домоткань, прийшли до другої багнистої річки, не доходячи до неї, зустріли ведмедя і застрелили його».

Французький інженер Гійом Боплан через 50 років після Лясоти описав гирло Самоткані як «декілька озер, переповнених рибою в такій великій кількості, що вона гине від тісноти». Домоткань, за Бопланом, «дуже багата раками, які мають понад дев'ять дюймів довжини». На сучасних мапах русла обох річок позначені переважно голубим пунктиром, що вказує на нестійкість течії.

Природа басейнів річок-сестер є на сьогодні, зрозуміло, лише невеличким уламком колишньої багатостепової флори і фауни. Згадаймо, що однією з причин заселення степів були рибні лови та звірині гони, а Військо Запорозьке, з точки зору природокористування, мало характер величезних рибальських

і звіробійних артілей. Порушення на звіра і птицю, рибна ловля являли суттєве джерело прибутку запорожців. У недалекому минулому річки були завжди повноводними і, хоч і вузькими, та місцями глибокими. У їхніх долинах існували десятки ставків. Обсажені вербами і тополями, крім надання естетичної привабливості ландшафту, накопичували вологу, пом'якшували клімат.

Надмірна розораність басейнів обох річок, як і тисяч подібних до них по всій Україні, спричинила їх колапсовий стан. У гонитві за врожаєм розорювались схили долини і сама заплава, корчувалися вікові верби та осокори. Саме це призвело до значного замулення русел, заболочення заплав, які суцільно заросли очеретом і рогозою. Додадо негараздів і спорудження Дніпродзержинського водосховища, яке підтопило гирла обох річок та порушило споконвічний річковий режим.

І все ж сучасний природний облік басейнів річок є наочним свідченням



можливості гармонійного співіснування Людини і Природи. Незважаючи на тривале господарське освоєння, до сьогодні тут збереглися осередки первісної рослинності. Зелене намисто Самоткані і Домоткані формують перш за все балки, яких у басейнах обох річок нараховується понад 140. Самі їх назви — уже застигла історія: Благодатна, Гаврашівська, Погрібна, Одинець, Чаплинка...

У самому пониззі Самоткані, на околиці Верхньодніпровська, збереглася ділянка заплавної лісу, який здавна має загадкову назву «Римський». Лучні саги і вкриті ряскою стариці, де господарюють черепахи, смуги чорнокленових дібров і гайки з білої тополі — ось характерні риси портрета цього лісового урочища, якому загрожує наступ смітників, неврегульований випас худоби та інші «принади» цивілізації.

1953 року у верхів'ї річки Самоткані було відкрито титаново-цирконієвий розсип. При подальшому вивченні він виявився найбагатшою частиною Дніпровської титанової провінції. Для промислового освоєння родовища було споруджено Вільногірський гірничо-металургійний комбінат, діяльність якого спричинила суттєві зміни в довкіллі й руйнацію природних екосистем: на значній площі відвали піщано-глинистих порід створюють фантастичний «місячний» ландшафт, далі ріжуть очі білосніжні поля промитого піску, що залишається після відділення рудного концентрату. У балці Скажені та її відгалуженнях споруджено ланцюг хвостосховищ. Велику частину басейну, що живила Самоткань, при цьому було відсічено, а природне живлення замінили періодичні скиди використаної води. Як результат — зміна гідрологічного режиму, зниження рівня водонесних горизонтів, погіршення якості підземних вод. Разом із річкою вимирало життя на її берегах, пустіли села, руйнувалася налагоджена інфраструктура сільського побуту. Додадо болячок селу й недолуге реформування аграрного сектору.

Хвороби Самоткані й Домоткані серйозні і застарілі. Фахівці Інституту «Дніпродіпроводгосп» компетентно вважають, що повернути хворим річкам здоров'я можна лише шляхом реалізації ретельно розробленого проекту, загальний кошторис якого складе декілька десятків мільйонів гривень. У якій «фінансовій тіні» віднайти ці кошти?

• Нашого цвіту – по всьому світу

Галина УГРИНА, (Чикаго, США)
Спеціально для «Бористену»

«Друзі мої, нам треба зустрічатися частіше!»

У заголовку винесені слова з пісні поета, композитора й співака, народного артиста України Анатолія Матвійчука. На запрошення Громадського Незалежного радіо він уперше приїхав до Сполучених Штатів. Треба сказати, його сподівалися, чекали! Та пощастило тільки чиказьцям й Клівленду!

Творчість Анатолія Матвійчука знайома більшості слухачів і глядачів середнього віку, бо вічними будуть теми людських почуттів, з яких живиться його поетичне слово вже багато років.

Церковний зал парафії святого Йосифа Обручника, де відбулася зустріч, не одразу наповнився людом: робоча п'ятниця, великі відстані притримали початок зустрічі з українськими гостями, життєві програми яких так співпадають! Мова йде не тільки про концерт Матвійчука, а й виступ перед громадою Олесь Донія, політика-опозиціонера, народного депутата, громадського діяча, письменника і журналіста, студента 90-х. Пан Доній був запрошений УККА (відділ Іллінойс), тому у залі були присутні голова відділу Олесь Стрільчук і заступник – Павло Бандрівський.

Це було дуже добре, що обидва гості об'єдналися в один вечір: глядачі не вагалися у виборі між піснею і розмовою про Батьківщину. Та й відвідують всі заходи як політичного спрямування, так і культурного – одні й ті самі люди... Тому, коли зі сцени звучать слова до Громади, як до родини, сім'ї, глядач і сприймає це буквально, адже звук бачити ті обличчя навколо, які і бачить зашораз!

Олесь Доній був першим у виступі. Молодий чоловік заявив про себе у тепер уже далекі 80-і, коли став молодіжним лідером, і у час Помаранчевої революції, коли шалений злет відчуття свободи не затьмарив провідницького аналізу післясмаку

всього, що відбувалося. Киянин від народження, він із прикрістю констатує, що столиця була і залишається російськомовним містом. З цієї причини відчув у собі силу боротися за право бути українцем завжди і всюди.

Розповідаючи про депутатську і громадську діяльність, постав живою людиною з твердою лінією поведінки, коли, вступивши на шлях боротьби, вмієш і чекати. Після виступу відповів на декілька запитань зі залу. Зокрема, коротко і просто на запитання стосовно його розуміння та формулювання визначення української ідеї відповів: «Вона складається з двох слів: я – українець!» Додавши при цьому, що все, що робить, підпорядковується єдиній меті: боротьбі за інтереси України. Маленькими кроками через громадські акції, мистецькі проекти просуває зі своїми однодумцями ідею пануван-



Співає Анатолій Матвійчук.

ня титульної нації, мови, культури на своїй землі.

Народного артиста Анатолія Матвійчука представила Леоніда Митничук, будучи прихильницею його поетичної творчості. Була дуже схвилюваною, читаючи твори нашого співвітчизника, бо вважає його навіть більше поетом, ніж співаком. А він і читав, і співав майже виключно свої вірші та пісні. Перше відділення концерту наповнювали високі мотиви: батьківщина, родина, мати, рідна оселя... Співак був стримано ефективним у темному костюмі та у вишитої сорочці зі зелено-жовтою маніжкою. Чудова фізична форма – знак непоширочності, постійних переїздів, коли немає особливо часу на пасивне розглядання крапки на стелі від лежання на улюбленому дивані! Хоча, перейшовши на пісні «батарейські», Анатолій таки «видав» мрію багатьох наших чоловіків, заспівавши «Оду дивану»! Дізнавшись, що у залі є уродиниця пані Світлана, на прохання її друзів виконав чудову пісню.

Друга частина концерту була просякнута гумором, якого у чоловіка, без сумніву, – не міряно! Особливо справляє враження вміння спілкуватися з публікою, чого не зауважую у багатьох людей сцени, коли розмовними штампамі сиплять у зал, не сприймаючи всерйоз рівня освіти її або просто не замислюючись, що вона є джерелом матеріального благополуччя актора, а, отже, не роби її одноразовим споживачем: вдруге ж не прийде... Одні панячці навіть пощастило заспівати та потанцювати зі співаком, коли він, зіскочивши зі сцени, «пішов у люди»!

Звукорежисер Сашко Хрипливий зробив колоритнішим виступ Анатолія Матвійчука, запропонувавши зі своєї колекції чудову гітару. Величезний букет піднесла завжди весела та щедра на добре слово Ірина Ценглевич співакові на знак любові і шани. Вечір вийшов родинно теплим, як ото буває, коли всі – свої, коли сприймаються жарти, кпини; коли говоряться побутові речі, коли їсться чорний хліб, і він смакує, бо є справжньою, здоровою їжею! А те, що часто творчість таких поетів, письменників, співаків в Україні сприймається за «неформат», – проблема часу, проблема світу, коли люблять речі, а використовують людей, а треба би – навпаки...

ЦІКАВІ ФАКТИ ПРО УКРАЇНУ

Україна - найбільша країна, територія якої повністю знаходиться в Європі. Більше України в Європі тільки Росія, Туреччина і Данія. Однак більша частина Росії і Туреччини знаходяться в Азії, а данський острів Гренландія розташований в районі Північної Америки.

В Україні, в містечку Рахів, в оточенні мальовничих Карпат знаходиться географічний центр Європи.

Населення України відноситься до найбільш освіченого. Кількість людей з вищою освітою на душу населення вища, ніж середньоевропейський рівень. Україна займає 4 місце в світі за кількістю громадян з вищою освітою.

На конкурсі краси мов в Парижі в 1934 році українська мова зайняла третє місце після французької та перської за такими критеріями,

як фонетика, лексика, фразеологія, структура речень. А за мелодійністю українська мова зайняла друге місце, після італійської.

Автор першої в світі Конституції - українець Пилип Орлик. 5 квітня 1710 його обрали гетьманом запорізького війська. У цей же день він оголосив «Конституцію прав і свобод війська Запорізького». У США Конституцію прийняли в 1787 р., у Франції та Польщі тільки в 1791 році.



Ой на Івана, та й на Купала ...

Івана Купала, Купайла — традиційне і надзвичайно популярне українське свято, яке відзначають в ніч з 6 на 7 липня. Отримало свою назву від імені давнього божества Купала. Квінтесенцією свята є очищення з допомогою вогню і води, найдавніша форма магічних дій. Святкування розпочиналося в заздалегідь домовлених місцях, переважно біля річок. Дівчата плетуть вінки з польових квітів й перед заходом сонця збираються на вигонах біля річок.

Часто на свято Купала молодь запрошувала музик-виконавців на народних інструментах, які на скрипці, цимбалах, сопілці окремо взятих чи в ансамблі разом з бубном супроводжували пісенну мелодію. Обов'язково розкладається велике вогнище, через яке стрибають дівчата і хлопці поодиноці або в парі.

Купальське вогнище згідно з переказами має велику міфічну силу. Через купальське вогнище стрибають всі, проходячи таким чином своєрідний ритуал очищення. Так, вважалось, що коли дівчина і хлопець, які кохають оди

одного, узявшись за руки, стрибають у парі через вогнище і їх руки залишаються з'єднаними, то вони, побравшись, все життя проживуть разом. Проте в цьому видовищі можна бачити й інший бік — спортивний. Кожний намагався стрибнути через вогнище якнайвище і якнайдалі, не забуваючи й про те, щоб стрибок був красивим.

Існує повір'я про цвіт папороті, котрий ніби-то з'являється в купальську ніч. За легендою, папороть цвіте лише одну коротку мить найкоротшої у році ночі під Івана Купала. Здобути цю квітку досить важко, оскільки її береже від людей нечиста сила. Страхітливі народні перекази про її витівки використав у своєму оповіданні «Вечір напередодні Івана Купала» видатний український письменник Микола Гоголь. Той, хто має цвіт папороті, може розуміти мову будь-якого створіння, може бачити заховані в землю скарби. Володар заповітної квітки також міг у ніч напередодні Івана Купала бачити, як ходять лісом дерева й стиха розмовляють між собою.



У Дніпропетровську, як і по всій Україні, Івана Купала стало дуже популярним серед молоді, яка намагається слідувати усім давнім традиціям цього містичного свята...





СТВОРИТИ СВІЙ СВІТ

Серед вартісного розмаїття імен нині відомих майстрів петриківського розпису, що кожен у ньому веде свою мелодію візерунку, збагачує та урізноманітнює кольористичну та композиційну орнаментальність, значне місце посідає творчість Галини Назаренко – художниці 1990-2000-х років.

Як і багато петриківців, Галина виросла в середовищі відомих народних майстрів, з дитинства ввібрала красу природної орнаментики своїх земляків – дивних умільців творити райські кущі зі звичайних польових та садових квітів, гілочок калини та горобини.

Наразі Г. Назаренко працює художником у Центрі народного мистецтва «Петриківка», де з року в рік відшліфовує свою майстерність у створенні розмаїтій за тематичними мотивами, своєрідною за пластичною лексикою творів декоративного розпису. В Петриківці за всіх часів цінувалася художня індивідуальність, про що свідчать твори багатьох майстрів минулого та сучасного. В цьому своєрідному хорі народних мастаків, які славлять красу своєї землі, Г. Назаренко співає свою неповторну пісню, мелодія якої виходить з особливої гармонії ком-

позиційних розробок, що є співзвучними характеру авторки.

Мисткині притаманна побудова кольористичного рішення на м'яких тональних розтяжках, відповідно підібраних кольорів – це нагадує ніжну мелодію пісенного наспіву. Улюблені відтінки сріблясто-блакитних, вохристо-золотавих, пурпурово-червоних, що вправно закомпоновані в єдине кольористичне ціле, народжують образ самої юності, для якої світ легко й весело розкриває свою красу.

Витончений малюнок орнаментальних розписів Г. Назаренко – сама рухливість лінійних сплетінь та масштабних контрастів. Завдяки такій особливості, її роботи дозволяють відчутти музичну благозвучність розпису, її щире декоративне рукоділля.

Г. Назаренко часто вводить у рослинну сув'язь жанрові мотиви, як то весілля, закоханих, героїв народних легенд та пісень. Особливе місце в її творчості посідає сакральний образ Богородиці та відображення православних свят. Любить малювати вона й символічний образ України, що асоціюється в художниці з прекрасною молодістю Жінкою-Берегіною, яка захищає свій народ від житте-

вого лиха. Подібне рішення рідниться з величною піснею про Матір-Батківщину, що звучить щиросердо та тепло.

Чимало розписів майстриня населяє різноманітними птахами, але це не улюблені петриківцями та легко впізнавані зображення «горлиць», «зозуль», «півників», а своєрідне продовження орнаментальної сув'язі рослинного візерунку, що ніби мережить його композицію, народжує образ розкішної за малюнком шалі.

З характерною доскіпливістю, любов'ю до найменших подробиць, творить Галина, немов нанизує намисто, несхожий з іншими орнамент. Витончена віртуозність малюнку, вишуканий, колорит, що досягаються завдяки різноманітним тональним розтягуванням, – все в ньому говорить про вмилу руку народного майстра.

Здібність органічно об'єднувати своє розуміння навколишнього світу, свій художній темперамент зі столітньою традицією петриківського декоративного розпису й разом з тим старанно зберігати та почитати її як вічну пам'ять про унікальне мистецтво своїх предків, робить малярство Галини Назаренко, з одного боку, по-справжньому унікальним, з іншого, – яскравим проявом духовного багатства та творчої щедрості українського народу.

**Мистецтвознавець
Людмила ТВЕРСЬКА.**

Цілий віз багатства

Є у Дніпропетровську одне чарівне місце. І вся іронія в тому, що я майже два роки працюю через дорогу, але випадок та цікавість завели мене сюди лише зараз. Назва цьому місцю – книгарня «Віз». Тут пахне книжками та історією. Це осередок культури, майстерності та таланту українського народу. З першого погляду підкорюють речі, виготовлені вручну – мотанки, вишиванки, рушники, посуд, скіфські прикраси та безліч того, що не зустрінеш будь-де (чого тільки варті маленькі копії кам'яних баб, які населяють сквер біля Літературного музею). Моє серце підкорили слов'янські обереги, які вручну виготовляє майстер з латуні та срібла – думаю, прадавня енергетика прокидається в кожному, тому вони так і пасують українським дівчатам та хлопцям. В магазині якимось відпочиваєш душею через привітність тих, хто там працює. Я шукала подарунок і, зайшовши до магазину, натрапила на пані Ольгу. Професіоналізм та шикарна вимова – це перше на що звернула увагу. Але виявилось, що у нас багато спільних знайомих та у дечому співпадають смаки. Тому купівля подарунків перетворилась на дружню зустріч. Не з метою реклами, а з бажання просто поділитись тим, що є таке енергетично - українське місце, хочу всіх запросити до книгарні «Віз». Бо для кожного тут є щось своє. А особисто я туди ще повернусь неодноразово!

Дарина СУХОНІС-БУТКО, фото автора.



• Християнська сторінка

Євангеліє від Матвія (18, 23-25)

В основу бесіди покладено книгу о. Олександра Меня „Світло в пітьмі сяє“, яку переклав українською мовою Лев Хмельковський і випустило в світ львівське видавництво „Свічадо“ у 1995 році. Талановитого християнського просвітителя о. О. Меня вбили у Подмоскові 9 вересня 1990 року ударом сокири по голові. Його вдова Наталя Григоренко доручила Л. Хмельковському переклад творів о. О. Меня.

Пропонуємо вашій увазі притчу Христову про борг. Борг людський. Про борг, який ми винні своєму Творцю. Деякі люди думають: «Кому я винен? Я нікому й нічого не винен». Але давайте пригадаємо всіх, хто створював наше життя: матір, батьків, учителів, вихователів, тих, хто мав на нас гарний вплив – скільком людям у житті ми зобов'язані! У скількох людей ми в боргу! І мало цього. Ми в боргу перед усією навколишньою природою. Хто дає нам повітря, яким ми дихаємо? Рослини. Чийм тілом ми харчуємось? Тілом тварин і рослин.

Усе, що ми маємо, саме життя – все пов'язане з навколишнім світом, який нас оточує. Ми все дістали в борг. А коли так, то кінцева правда – це Сам Господь, тому що це за Його волею народили нас батьки і ми живемо на землі. З Його волі ми маємо все те, що в нас сьогодні. І тому, коли ми дякуємо людям, дякуємо життю за все те, що в нас є прекрасного і доброго, ми насправді дякуємо Богу. Врешті-решт, Він є кінцева причина – Той, Кому ми найбільше зобов'язані!

Але людям ми можемо віддячити любов'ю у відповідь, якимись вчинками. І природі, яка нас годує і одягає, ми теж можемо віддати якусь данину вдячності і дбайливості. А чим може людина віддячити Богові. Який її створив? У псалмі 49-му наче Господь говорить:

«Я буду картати тебе не за жертви твої, бо все передо Мною – твої цілопалення, не візьму Я бичка з твого дому, ні козлів із кошар твоїх, бо належить Мені вся лісна звірина та худоба із тисячі гір».

Чим може людина віддячити Богу? І виявляється, може! Господь Ісус пояснює нам, що наша вдячність полягає у тому, щоб ми самі чинили в житті за Його заповідями. Не просто йдучи за настановою, не просто виконуючи наказ, а з любові до Того, хто нас створив і дав нам усі дари життя, бо ми вже живемо в Новому Заповіті, коли людина вільно вибирає шлях Божий.

ПРОВІДНИКИ РУБРИКИ:
почесний доктор теології Леонід ЯКОБЧУК
та журналіст Лев ХМЕЛЬКОВСЬКИЙ

ПРО НЕМИЛОСЕРДНОГО ЛИХВАРЯ

Тому ми приносимо Богу свою любов, свою молитву, свою працю, втілену у хлібі й вині, в їжі людській.

Ми знаємо, як мало сплачуємо, як часто, на жаль, залишаємось неоплатними боржниками, некредитоздатними, які не можуть сплатити за власним рахунком. І ось тоді ми говоримо.

«Господи, нам не вистачило ні тілесних сил, ні душевних, ми просимо Тебе, прости нам борги наші, прости нам, що ми не спромоглися Тобі віддати те, що мали віддати», І додаємо так, як вчив нас Христос: «Прости нам борги наші, як і ми прощаємо боржникам нашим».

Виявляється, коли ми благаємо такого прощення, коли ми хочемо примиритися з Богом, Якому заборгували, і нічим нам сплатити, ми повинні навчитися прощати один одному. Без цього немає життя, воно неможливе... І тому Господь наводить притчу про те, як цар хотів покарати свого царедворця, який заборгував йому великі гроші, а той впав перед ним навколішки, волаючи: «Спаси мене, прости мене, у мене велика сім'я, почекай трохи, я дістану грошей». І цареві стало так шкода цього чоловіка, що він не тільки термінував платіж, а взагалі прости йому борг, кажучи: «Йди, я тобі прощаю». І той, задоволений і щасливий, вийшов на вулицю, і раптом – назустріч йде його товариш, який колись йому заборгував і не повернув. Звісно, меншу суму. Він тут же підбіг до нього. Грубо вхопив його за горло й каже:

«Коли не віддаси сьогодні ж, накажу кинути тебе до боргової в'язниці». Були раніше такі в'язниці. Людину, яка заборгувала, кидали туди і вона сиділа за ґратами, доки всього не повернула. Товариш став його благати: «Пожалій мене, дай час і нагоду дістати гроші й повернути». Але той не пожалів, викликав сторожу і його товариша кинули до боргової в'язниці, до ями. Цар дізнався про цей вчинок людини, якій він прости, якому щойно залишив ці великі кошти, а той за якусь децимну свого друга кинув до в'язниці, і звелів його покликати до себе і сказав: «Ось так ти вчинив зі своїм ближнім! Я тобі прости, а тобі не вистачило великодушності простити своєму ближньому. Коли так, нехай тебе кинуть до цієї темниці, і ти сидітимеш там, доки не віддаси останню копійку!»

Ось ця проста притча нагадує нам всім, що ми не можемо, не маємо права навіть вимовляти слова: «Господи, помилуй», тобто, прости наші гріхи, якщо ми самі не спроможні прощати один одному.

Ми слабкі люди. У всіх можуть бути гріхи і образи один на одного. Та що було б, якби люди не прощали взаємно? Життя обернулося б на пекло, тому що все зло залишилося б з нами, і воно відкладалося б у нашій душі, ніби якась чорна гора. Якщо благодать Божя приходить до нас і змиває наш гріх, як потужним струменем змивається бруд, так і наше мале прощення один одного, як чиста вода змиває все сміття і бруд життя. Будьте досконалі, говорить Господь, як Отець Ваш Небесний досконалий. Це означає, як Він прощає нам, так і ми маємо вчитися прощати боржникам нашим.

Для того, щоб поповнити знання Біблії, почути відповіді на запитання людей про різні проблеми повсякденного життя, слухайте християнську радіопрограму «Відвертість», яка виходить в ефір щонеділі о 21:30, на першій програмі Українського радіо.

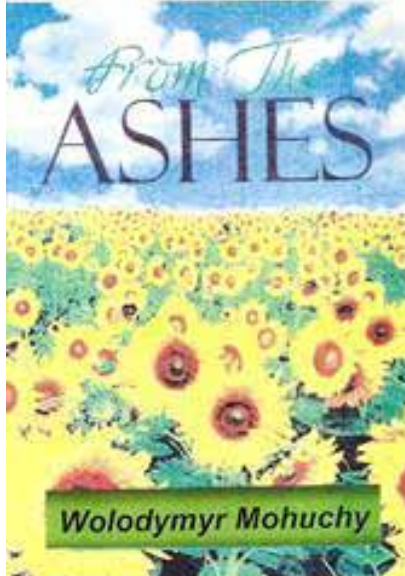
• Сто рядків про книгу

FROM THE ASHES

biography by Wolodymyr Mohuchy

This is the compelling story of how Mykola, the youngest son of a village clergyman, eludes the tyranny of both Stalin and Hitler, finds his true calling and saves countless lives during the firestorm of the Second World War. It is a true account of heroic lives and survival under two despotic and brutal regimes.

In the waning days of the Russian Revolution, Mykola abandons his studies at the seminary and, under an assumed identity, joins a group of street-wise orphans. Eventually he attains a seemingly contented proletarian life. Yet he cannot escape the tragic events that surround him. His oldest brother, a clergyman, is brutally beaten and left to die in the streets. Another brother and his family are victimized by a genocidal famine. His father is arrested. A boyhood companion, starving, desperately tries to find nourishment by boiling his leather pants. Under the threat of imminent arrest and exile to the gulag, Mykola and his wife flee for their lives to the Caucasus.



After experiencing the ruthlessness of the Nazi invaders, the destruction of his family and two decades of relentless repression, Mykola turns to the vocation of his forbearers.

"In this debut, Mohuchy assumes his father's voice to tell his harrowing story of survival in Ukraine before and during World War II... The book is sensually rich, depicting the smells and tastes of wartime as well as the warmth of family and friendships that Mykola depends upon for survival. Despite the dire historical context, Mohuchy portrays his subjects as having open hearts, humor and hope."

Kirkus Book Review

"Wolodymyr Mohuchy's carefully narrated story of one man's determination to retain his humanity and find redemption while attempting to survive and transcend the horrors of Stalinism is both a morality tale and an action-packed thriller that will fascinate, delight, and instruct."

Alexander Motyl, author of *Sweet Snow and My Orchidia*

Ordering Information:
Available through your local bookstore's order desk or at these online bookstores:

Amazon.com
Barnesandnoble.com
Xlibris.com

by phone at 1-888-795-4274 ext. 7879

Available in hard cover, soft cover and as an e-book

• Бережемо ліс – наше багатство

ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ ВИЗНАЛИ ЕФЕКТИВНИМ УПРАВЛІНЦЕМ

3622 українські держкомпанії показали збиток майже в \$ 1,5 млрд. за підсумками 2012 року. Тоді як, в 2011 році вони закінчили рік з прибутком близько \$ 1125000000, пише газета «Капітал».

Роботу держкомпаній аналізувало Міністерство економічного розвитку і торгівлі України.

Найбільший мінус показав «Нафтогаз-України» - мінус \$ 1,3 млрд (у порівнянні з минулим роком - прибуток \$ 0980000000). Але навіть без урахування «Нафтогазу» картина гнітюча: держкомпанії різко погіршили свої фінансові показники.

48 з 86 органів влади державної виявилися нікудишніми управлінцями. У тому числі 11 з 27 регіональних адміністрацій (Крим потрапив до «чорного списку»). Добре керували держкомпаніями тільки Міністерство економічного розвитку і торгівлі, Міністерство закордонних справ, Міністерство інфраструктури, Міністерство соціальної політики і Міністерство фінансів.

Також ефективними управлінцями Міністерство економічного розвитку і торгівлі назвало Державне агентство лісових ресурсів України, Пенсійний фонд і Національну академію правових наук.

Міністерство економічного розвитку і торгівлі готує такі звіти щороку до 1 липня. Після цього звіт виноситься на розгляд Кабінету Міністрів. Уряд вирішує, як покарати винних чиновників. Міністерство економічного розвитку і торгівлі пропонує розривати контракти з директорами держкомпаній, які показують найбільший збиток. Але останнє слово залишиться за Кабміном.

Влас. інформ.

ЦІКАВІ ФАКТИ ПРО УКРАЇНУ



Лавра - це найбільші та найвпливовіші чоловічі монастирі. У світі статус Лаври мають тільки шість монастирів. Три з них знаходяться в Україні.

Найдовший музичний інструмент у світі це українська трембіта. Її довжина може досягати чотирьох метрів, а її звуки чутні більш ніж за десять кілометрів.

На території України зосереджено 1/4 всіх запасів чорнозему на планеті. Чорноземні ґрунти при правильній обробці дають найбільшу кількість врожаю. Під час Другої Світової війни німецькі солдати навіть вивозили чорнозем на поїздах.

Україна - одна з країн-засновниць ООН: у розробці статуту ООН, який був підписаний 26 червня 1945, активну участь взяли представники України (УРСР).

Стилю охарактеризувати особистість Володимира Винниченка дуже непросто. Він безпосередній учасник політичного та державотворчого процесу української історії перших десятиліть ХХ століття. Саме він очолює перший український уряд – Генеральний Секретаріат. Вражає й творчий спадок В.Винниченка – письменника і драматурга, без врахування якого будь-яка уява про український та й європейський літературний процес, культуру першої половини ХХ століття буде неповною. Не втрачає свого наукового, теоретичного значення його внесок в історіографію, глибоке філософське осмислення суспільних, геополітичних процесів ХХ століття. Митці визнають високий фаховий рівень малярських творів В.Винниченка. А ще розкиданий щедрим талантом по всіх усяодах його величезний публіцистичний доробок. А ще 40 книжок щоденника! А ще велетенська епістолярія! А ще стенограми виступів, доповідей, рукописи політичних документів і неопублікованих праць, що відклалися в архівосховищах не лише України, але й багатьох країн!

Важко навіть збагнути, як багато могла зробити за життя одна людина, який вирізний слід залишила в історії...



ФЕДЬКО-ХАЛАМИДНИК

Володимир ВИННИЧЕНКО

Це був чистий розбишака-халамидник.

Не було того дня, щоб хто-небудь не жалівся на Федька: там шибку з рогатки вибив; там сніяка підбив своєму «закадишному» другові; там перекинув діжку з дощовою водою, яку збирали з таким клопотом.

Наче біс який сидів у хлопцеві! Усі діти як діти, — граються, бавляться тихо, лагідно. Федькові ж, неодмінно, щоб битися, щоб що-небудь перевернути догори ногами. Спокій був його ворогом, з яким він боровся на кожному місці.

Наприклад, таке. Ліплять хатки з піску. Перед будинком, де жив Федько, була незабрукована вулиця і там завжди грузли в піску коні. Після дощу цей пісок ставав липким і вогким, — для будівництва хаток нема краще. Поставиш ногу, обкладеш її піском і виймай потихеньку. От і хатка. Хто хоче, може навіть димаря приробити. Коло хати можна тин виліпити, а за тином натикає синок — і сад є.

А між хатками іде вулиця. Можна в гості ходити одне до одного.

Федько теж ліпить. Але раптом встане, подивиться-подивиться і візьме та й повалить усе чисто — і своє, і чуже. Ще й регочеться.

А як хто розсердиться або заплаче, так і штовхана дасть. Битись з ним і не пробуй, — перший по силі на всю вулицю. Враз тобі дасть підніжку, зімне, насяде і пита:

— Ну? Наживсь на світі? Говори!

Як той каже, що наживсь, то милує; а як пручається — іще б'є.

Або пускають хлопці змія.

Плач великий, — ні будинків, ні магазинів, розбіглись є де. І вітер там раз у раз найкращий.

От заносять змія.

Федько сидить у себе на воротах, як Соловей-Розбійник на дереві, і дивиться. Він усе любить або по кришах лазити, або на воротах сидіти. Ворота високі і там ніби скринька така зроблена. В тій скриньці й засіда Федько.

— Пускай! — кричить той, що держить.

Змій виривається, але зразу ж козирає і б'ється об землю.

Федькові досадно: дурні, хвіст короткий! Але він сидить і не кричить нічого. Його думка зовсім інша.

Хлопці догадуються і прив'язують до хвоста ганчірку. Тоді змія плавно й легко здійснюється вгору. Приємно держати його! Вітер чудесний, тільки розсотуй

нитки та дивись, щоб на вузликах добре зв'язані були. Змій кокетує і хитає головою то в той бік, то в другий, наче комусь шепче на вухо то з одного боку, то з другого. А як дерчітки ще начеплені, аж дук радіє! Цілий день би стояв, та держав, та дивився вгору. Небо високе-високе, синє та холодне. А змію у ньому білий-білий, хилитається, хвостом злегка водить, наче плава, наче йому душно і він ліниво обмахує себе віялом. І ледве-ледве чутино летється од його дирчання дирчаток. Не тільки бачиш, а й чуєш. Так наче Гриць або Стюпка там угорі і тягне за нитку, балується там і дирчить униз.

Нитка вже дугою пішла. Ех, погано путо зроблено! Як добре зробити путо, нитка не дасть дуги. Ну, та нічого — розсотуй далі. Нитка ріже руку, але то дурниця. Змій все далі й далі в'ється в небо, стає менше та менше.

— Телеграму давай!

Пускається телеграма. Біленький папірчик начіплюється на нитку і підсовується трошки вгору. Вітер підхоплює — і пішла телеграма. Ось зачепилась за вузлик і пручається, виривається, от трохи не крикне вниз: «не пускають!». Але тут треба шарпнуть нитку. Вітер знов підхоплює, і попливла знову вгору біла вісточка. Ось уже вона недалеко, вже вона в тому місці, де навіть Гаврик не може бачити нитки. Ось-ось змія прочитає телеграму.

Але тут всі разом чують крик і переводять очі з змія на землю. Іде Федько. Іде і кричить. Він міг би підійти тихенько, так що й не почув би ніхто, — але Федько того не любив. Він ще здалеку кричить:

— Ану, гей там, давай сюди змія!

Буде однімати. Федько іде змія однімати.

Руки в кишені, картуз набакир, іде, не поспішає. Але тікати і не пробуй, Федько усяку собаку випередить.

Хлопці починають швидко зсотувати нитки. Але що то допоможе?

— Давай змія! — підходить ближче Федько.

Гаврик кривить губи і хмикає. Стюпка зблід, але хутко зсотує нитки, зиркаючи на Федька.

Спірка піднімає з землі камінь і кричить:

— Ану, підійди! Ану!

Але Федько навіть рук не виймає з кишені і таки підходить.

— Давай сюди змія!

Тут він уже виймає руки з кишені, бо Спірка затуляє собою Стюпку і піднімає

руку з каменем. Але сам Федько каменя не шукає, він тільки дивиться за Спірковою рукою.

— Даєш змія?

— А це твій змія?

— Одніму та й буде мій.

— Овва! Задавака! Так і провалю голову, тільки підійди.

— Ану, бий!

Федько навіть груди підставляє, так наче йому тільки того й хочеться, щоб його вдарили каменем. Чуб йому стирчком виліз з-під картуза, очі хутко бігають.

А Стюпка зсотує, а Стюпка зсотує! Змій тільки диркає далеко вгорі та шарпається і не розуміє нічого, що там сталося внизу, чого його так скоро тягнуть назад.

— Ну, бий же! Ех, ти! — боїться... Я он без каменя, на вас трюх.

— Льонька, Ва-а-сько! — раптом кричить Спірка. — Сю-да-а!.. Федько змія однімає!

Але Федько вмить зривається з місця, налітає на Спірку, ловко підставляє ногу й кидає його на землю. Тут же підскакує до Стюпки, хапає нитку і рве її до себе. Нитка тріскає, змія диркає. Гаврик плаче, а Федько намотує нитку на руку і помалу задом іде додому. Вигляд у нього гордий, Спірка й Стюпка кидануться на нього, очі аж горять, шпурляють каміння, але Федько тільки угинається й регоче.

— Халамидро! Ну, не попадайся ти на нашій вулиці!

— Босявка! Зараза!

А Федько все йде та й іде. Змій уже його.

Але тут, буває, візьме й зробить несподіване. Коли вже хлопці далеко і не можуть йому нічого зробити, він раптом вертається і віддає змія. Навіть принесе ще своїх ниток і дасть.

— На твого змія! Думаєш, мені він потрібний? Схочу — зроблю з цілого листа. Тато з типографії принесе червоної бумаги, так он якого зроблю...

Але так не часто буває. Частіш кінчається тим, що хлопці біжать додому, жаліються, а їхні тато чи мама ідуть до Федькової матері і теж жаліються. А Федькові ввечері вже прочуханка. Але й тут Федько не як всі діти поводитися. Він не плаче, не проситься, не обіщає, що більше не буде. Насупиться й сидить. Мати лає, грозиться, а він хоч би слово з уст, сидить і мовчить.

Приходить тато з роботи. Він стомлений і сердитий. Руки сиві од олова літер, які він складає в друкарні. Щокі теж ніби оловом наліті, худі-худі, а борода на них така рідка, що видно крізь неї тіло.

— Що? Вже знов? — питає він, глянувши на Федька. Федько ще більш насуплюється й починає колупати пальцем кінець столу. А мати розповідає.

— Правда то? — питає батько у Федька.

Федько мовчить.

— Кому ж я говорю? Правда те, що мати каже?

— Правда, — тихо одмовляє Федько.

— Скидай штани.

Федько мовчки встає, скидає штани й чекає, похиливши голову.

Батько здіймає з себе ремінь, кладе Федька на стілець і починає бити.

Федько здригується всім тілом і шарпає ногами.

— Лежи!! — кричить батько.

— А кляте ж яке! А кляте! — сплескує руками мати. — Хоч би ж попросило тата, хоч би заплакало. Камінь, а не дитина! Сибіряка якийсь...

Вибивши «сибіряку», батько виймає з кишені дві або три копійки й дає йому.

— То тобі за те, а це за те, що правду говориш...

Федько витирає сльози, що виступили з очей, бере гроші й ховає в кишеню. Він за ремінь не сердиться, — він розуміє, що так і треба. Але й три копійки бере, бо, справді, не брехав. Якби він схотів, то міг би одбрехатися, але Федько брехати не любить.

Не любить також Федько й товаришів видавати.

Батько й за це Федька хвалить, а мати так само сердиться.

— Так-так, потурай йому, давай йому гроші, давай. Він навмисне робитиме бешкет, щоб правду сказати. Розумний батько, вчить сина. Замість того, щоб похвалити його за те, що покриває других, він хвалить...

— Нічого, стара... За все бити не можна. За що бити, а за що хвалити...

— Так-так! Хвали його, хвали...

А найбільше Федькові доставалося за Толю. Толя був син хазяїна того будинку, де вони жили. Це була дитина ніжна, делікатна, смирна. Він завжди виходив надвір трошки боязко, жмурився від сонця й соромливо посміхався своїми невинними синіми очима. Чистенький, чепуренький, він зовсім не мав нахилу до Федькових забав. Але цей халамидник неодмінно спокушав його, і бідненький Толя приходив додому задріпаний, подраний, з розбитим носом. Мати його, жінка чула й теж делікатна, трохи не вмлївала, бачачи таким свого Толю.

— Де ти так убрався?! Хто тебе так? — жahalась вона. Толя плачучи казав, що він не винен, що Федько призвів на те.

В той же вечір батько Федьків допитував уже «сибіряку».

— Ти лазив з Толею драть горобців?

— Лазив.

— Ти порвав йому штанці?

— Він сам порвав. Не вмів лазить, а береться. Хай не лізе.

Але тут вмішувалась мати:

— Та як ти смієш так говорити? То дитина благородна, ніжна, а ти, мужиченя, з ним так, як з Стьопкою. Та через тебе нас з квартири виженуть... Щоб ти не смів підходити до його, мурло ти репане. З свинопасасами тобі гратись, а не з благородними дітьми. Нещастечко ти мого! І за що мене Бог покарав таким сибірякою... А батько нічого йому й не скаже, роби, синку, що хочеш, бий дітей, хай нас виженуть з квартири...

Батько мовчить і хмуро дивиться в вікно. Надворі вечір. З вікон хазяїського дому ледве чути вибиваються звуки ніжної музики. Тепло і затишно там. Батько Толін десь походить собі по просторій хаті, задумливо слухаючи музику. Тут же, мабуть, Толя, чистенький, ніжний, з щічками, як проскура. Мати грає. Ні сварок у них, ні бруду, ні клопоту. Пожилці їм знесуть плату за квартири, мужики за землю грошей привезуть, їх ніхто не вижене з квартири, хоч би Толя як обидив Федька.

— Скидай, сучий сину, штани! — раптом різно звертається батько до Федька.

Федько з-під лоба дивиться на тата.

— За віщо? — ледве чуто питає він.

— За те, що водишся з благородними дітьми. Я тобі, паршивцю, скільки раз казав: не смій з панями водитися. Не кумпанія вони тобі.

— Та я з ним не водюся, він сам лізе.

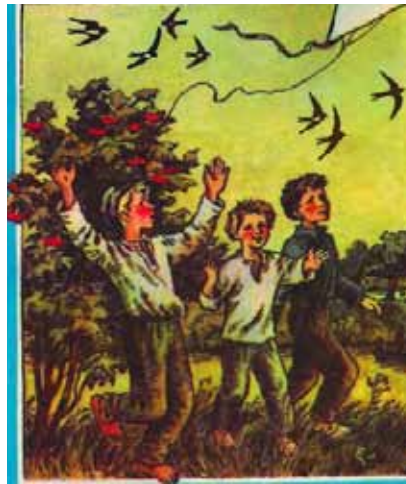
— Жени його під три чорти од себе... Яка він тобі кумпанія?.. Лягай!

Федько лягає, але батько так б'є, що мати зостається зовсім невдоволена.

А на другий, третій день Федько знов спокушає Толю. І спокушає якраз в такий момент, коли ні одному чоловікові в голубу б того не могло прийти.

Скажімо так. Надворі буря, дощ ллється з неба такими патьками, наче там тисячі Федьків перекинули тисячу діжок з водою. Хмари аж сині, кошлаті, так і розрізують їх зеленяві блискавки. Грім тріскає з такою силою, що аж посуд дзвенить у шафах.

Толя, притаївшись біля вікна, дивиться на вулицю. Пусто, нема нікого, все поховалось. Тільки з гори біжить цілий потік брудної води з бульками. Дощ січе воду, камінь, стовпчики. З ринв цілі водоспади спадають в палісадник. Темно, сіро, страшно. Мама у себе в покої лежить з пов'язаною головою — вона не



виносить бурі і завжди хворіє.

Толя теж заховався б кудись, але мама заборонила йому сидіти біля вікна і через те Толі страшенно кортить ще посидіти й подивитись.

У, який буйний та брудний потік біжить по вулиці! І де він береться завжди? Трах-тах-тах! — лускає грім і лягпа в ідальні дзвенить.

Толя тихенько хреститься й блідніє, але од вікна одійти не може.

І раптом він бачить щось надзвичайне. На вулиці, в самому потоці, під дощем, мокрі, без шапок бредуть Федько, Стьопка і Васька. Вони позакачували штанці аж до живота, пацають ногами, сміються, щось, видно, кричать, їм весело і любо! Вода, мабуть, тепла, а дощ, як душ у бані, так і обливає їх. Ось Федько підставляє лице під дощ, ловить краплі ротом. Які у них смішні мокрі голови!..

Васько щось найшов у воді. Що то?.. Підкова. Федько ховає в торбинку. Вони знов назбирають гвіздків, підков, залізачок! А Федько раз найшов навіть п'ять копійок!

Толя стає у весь зріст на вікні і махає руками, щоб його побачили. Але хлопці

не дивляться на вікно. Вони пацають ногами, бовтаються, грім тріщить у них над головами, але їм то й за вухом не свербить. Хмари над ними такі страшні, що дивитись моторошно, а їм те якраз і мило, — дощ, значить, ще довго буде.

Ось вони пританцьовують, мабуть, співають:

Іди, іди, дощико,
Цебром,
Цебром-цебрицею
Над нашою пшеницею.

І дощ іде їм на голову, на плечі, на руки. Сорочки поприлипали до тіла, потік біжить-біжить, грім тріщить.

Але Толі грім уже не страшний. Толя й сам би побіг на вулицю. Він ще дужче махає руками, але постукати боїться, бо мама почує.

Нарешті, Федько помічає Толю і починає махати рукою, закликаючи до себе. Васько і Стьопка теж вимахують, показують підкови, гвіздки, пацають ногами, підскакують. Васько падає і сідає просто в воду, Федько й Стьопка регочуться, а Васько за ними.

Толя раптом зстрибує з вікна, швидко скидає черевички, закачує штанці і тихенько вибігає в сні, з снієї на ганок. На ньому бархатові курточка й штанці, — жалко їх. Але хлопці вже коло ганку і кричать:

— Іди, не бійсь! Дощ теплий.

— Та йди! От баба, мнеться... Раз — два!

Толі холодно і страшно, але він не хоче, щоб його звали бабою. Він сходить з ганку і обережно іде до хлопців. Ніжні, випещені ніжки його спотикаються, брудний потік залива бархатові штанці, дощ враз вимочує акуратно зачісане волосся і курточку. Спершу від цього холодно, але потім робиться так славно, мило. Толя од приємності аж вищить і пацає ногою по воді. Хлопці теж кричать і, схопившись за руки, біжать униз. Толя посередині.

Ввечері Толя хворий, гарячий лежить у постелі, а Федька кладуть на стілець і луплять.

Наставала весна. Сніг зробився жовтий і брудний, а лід на річці такий, як намочений сахар. Потім почали текти річечки по вулицях і стала парувати земля на сонечку.

Раз під вечір Стьопка, Грицик, Спірка та інші хлопці пускали кораблики по вулиці.

В цей час вийшов Толя на ганок і дивився на них. Він сам не пускав, бо йому строго заборонено було гратись з вуличними хлопцями, але стояти на ганку можна було.

Раптом звідкись прийшов Федько. Кожушок його був весь мокрий, чобітки аж порижіли од води, шапка в болоті. Але він весь сяяв і махав величезною палицею, яка була вдвоє більша за нього.

— Хлопці! А де я був! — закричав він ще здалеку.

Всі кинули кораблики й підбігли до нього.

— А де? А де?

Федько ловко заткнув палицю в купу мокрого снігу, зняв шапку і витер піт.

— Ху! От так наморився, братця! Ну, так і робота була.

— Та де ж ти був? Яка робота?

— На річці був. Там таке-е!.. Крига

йде страшенно. Базарний місток знесла к бісу. Он як! Ми ловили дошки... Я тако-го дуба витягнув, що ой-ой-ой!

Хлопцям аж дух захопило... А вони й не знали!

— Та брешеш? Правда?

— Піді подивись. Сидять тут, кораблики пускають... Я завтра у школу не піду, зранку на річку збираюсь...

— Як у школу не підеш? А батько?

— От штука! Візьму та й не піду. Здоров, Только! Толя чув усю розмову і йому страшенно кортіло розпитатись, як там на річці крига йде. Але він терпіть не міг, як йому цей Федько говорив «Толька». Наче він йому товариш.

Толя одвернувся й нічого не сказав, немов не чув Федька. Але так було цікаво послухати, як крига йде на річці, що він зараз же повернувся знов і сказав:

— Здоров! Ти був на річці?

— Був.

— Здорово йде?

— Біжи подивись, як мама пустить, — посміхнувся Федько й одвернувся від Толі.

Толя почервонів, — як він сміє насміхатись, мурла погане! Як пожаліється татові, йому зададуть!

А Федько розказував тимчасом далі:

— Вся річка йде. Страшенно так суне та тріщить... А на-ро-о-ду на березі, повно! Один хлопець хотів поїхати на кризі, та злякався, а я завтра поїду.

Толя хотів іти додому, але, зачувши ці слова, навіть зійшов униз до хлопців.

Хлопці теж були вражені, — от скажений цей Федько! Там, десь, дивитись страшно, а він полізе туди.

— Та на саму кригу полізеш?

— Атож куди! От і палиця вже є, — показав Федько на застромлену палицю. — Весело на кригах! Я бачив, як торік їздив Антошка... Та я тоді не достав палиці... Гайда завтра разом? Га?

Спірка й Стьопка почухались: у школу треба.

— Е, в школу! Один день пропустимо, от біда велика! Толі страшно було слухати такі розмови, але він не мав сили одійти.

Хлопці почухались і таки рішили йти завтра до річки. Умовились, що всі троє зійдуться на цьому самому місці рівно о восьмій годині.

Коли Федько прийшов на другий день на призначений пункт, він застав там Спірку, Стьопку і... Толю. Толя був увесь закутаний у шарфики, з-за яких визирав тільки кінчик носа та оченята. Оченята йому були якісь чудні, не то винуваті, не то злякані.

Федько Толі здивувався.

— А ти чого? Може теж з нами? Толя трошки почервонів і сказав:

— Я тільки підійду, подивлюсь, а потім піду в школу.

— Іди, дивись, — згодився Федько і почав витягати з снігу палицю. Він її сховав туди ще вчора ввечері.

Палиця чудесна була! На кінці гостра, ще й з гвіздком, як устромиш у кригу, не посковзнешся. Книжки Федько прив'язав собі на живіт і закрив колушом. Смішно було дивитись, що він став такий пузатий.

— Наче твій тато... — сказав Спірка Толі.

То була правда, сам Толя це бачив,

але йому все ж таки досадно стало. «Тато»... Зовсім не «тато», а «папа». А потім, що ж тут такого, що у його папи більший живіт, ніж у їхніх тат? Бо його папа багатий, от і все.

Толя їм нічого все ж таки не сказав, він був хлопчик делікатний, вихований. Федько, той, якби зачепили його тата, зразу б грубості почав говорити, а то й битись поліз би.

А Толя навіть щось сказав до Спірки. Але Спірка не чув, бо вони в той час підійшли до спуску з гори. Тут уже не до балачок, — стало видно річку. Повіні ще не було, але яка стала чудна річка! Вся сіра, покопирсана, ряба. На березі комашнею стоять і ходять люди. Сонце хитро виглядає з-за парового млина. Галки кудись летять довгими рядами і кричать. А як блищить кінчик хреста на Богоявленській церкві! Ух, гарно!..

— Ану, навипередки! — раптом закричав Федько і як вихор зірвався з місця.

Стьопка й Спірка заверещали й побігли за ним.

Толі теж хотілось і заверещати, і побігти, і навіть фицнути так саме ногою, як зробив Стьопка. Але він того не міг зробити: кричати на вулиці не личить благородним дітям, бігти ж трудно, бо колушок його такий довгий та тяжкий, а на ногах глибокі калоші. Та ще на спині ранець з книжками.

Толя тільки дивився, як миготіли ноги Спірки та Стьопки. Ось Стьопка загубив книжки. Зупинився, підхопив, знов фицнув і полетів за передніми.

Толя нагнав їх аж коло самої річки. Зблизька річка здавалась ще чуднішою. Видно було, як помалу, тяжко йшла крига. Лід тріщав, лускався, крижини лізли одна на одну, чисто було схоже на те, як женуть великий гурт волів. Вся сіра маса худоби сунеться помалу, але деколи один віл вилізе на другого, і тоді в тому місці починається гармидер, воли налізають один на одного, стоять, крутяться, аж поки ті, що почали гармидер, не проштовхнуться наперед.

По всьому березі стоїть народ. Хлопці живчиками просуваються поміж дорослими і безперестанку кричать дзвінками, веселими голосами. Скільки тут школярів, які завтра скажуть учителю, що їм у цей день «голова боліла» і вони не могли прийти «в клас»!

А річка все суне і суне вперед. Крижини з мокрим рипом труться одна об одну. Вони такі поважні та старі, аж жовті. Звідки вони припливли сюди? І куди попливуть? От сісти б на одну з них і їхати на ній десь далеко-далеко. Кругом другі крижини, їх треба одпихати, щоб не лізли на цю, а то як налізуть, то потоплять. Добре, як встигнеш перестрибнути на другу, а як шубовснеш у воду? А вода, ух, чорна, глибока та холодна, аж пищить.

Але знаходяться смільчаки, що стрибають на крижини і їдуть на них якийсь час. Десятки хлопчачих очей з задрістою слідкують за молодцями. А молодці візьмуть та ще й ногами потопають по льоду, от, мовляв, крига яка, не провалиться. Деякі з них перестрибують на другі лідяки і навмисне зупиняються на самому кінчику над чорно-синьою, густою водою.

— Ану, ти там! Хочеш раків половити? — кричить хто-небудь з дорослих на молодця. — Злізай на беріг!.. Шубовсне в воду, витягай його!..

Молодець ніби не чує, але, потопавши на кризі, сходить на беріг.

Толя часто подивлявся на Федька: ну, що ж він не йде на кригу? Федько щось говорив Стьопці і Спірці і показував на річку головою.

Толя підійшов ближче і почав слухати.

— ...А то що! Стрибають тут... — говорив Федько. — Подумаєш, яка штука! Ні, нехай хто на той бік по кризі перейде, от буде герой!

— Ну, на той бік! — покрутив головою Стьопка, — як затре кригою, що будеш робити?

— А ти на другу! — блиснув очима Федько. — А з тої ще на другу!.. От зроби так! Зробиш? Га?

— А ти зробиш?

— Може й зроблю!..

Толі страшенно хотілось подивитись, як Федько буде стрибати з крижини на крижину. Він пострибає і, розуміється, злякається й почне плакати: його знімуть з криги, а всі потім будуть з його сміятися. Хай не задається.

— Ні-за-що не зробиш! — сказав Толя Федькові, киваючи на річку.

Федько мовчки подивився на нього й нічого не сказав. А Толя бачив, як у Федька навіть губи побіліли, а очі стали такі чудні, гострі, коли він вдивлявся в кригу. Ага! Мабуть, боїться.

— Ану, спробуй! — знов сказав Толя. — Ти ж хвалився, що будеш їздити на крижинах. Ану!

А крижини сунули та сунули. Іноді вони розривалися і між ними робилась чорна, страшна латка води. В тій воді пливала солома й трісочки. І солома, і трісочки крутилися і десь зникали, — так вертіло там воду.

— А давай об заклад, що перейду на той бік! — вмить звернувся Федько до Толі.

— Ба не перейдеш!

— Ну, давай! Об що йдеш! Як перейду, даси мені свій ніжик, що з костяною ручкою. А як не перейду, я тобі дам свого чижика. Хочеш?

Толі зовсім не хотілось чижика, — навіть йому чижик? — але він згодився.

— Ну, добре! Давай руку. Спірка, перебивай. Спірка перебив і Федько став тісніше підперізуватись, оддавши Стьопці свої книжки.

— Тільки ви мовчіть!.. — тенором сказав усім Федько. — А то, як побачать, що я хочу переходити на той бік, то не пустять. Нехай думають, що я хочу коло берега ходити.

— Добре!..

Федько підперезався, взяв у руку палицю, спробував її й насунув щільніше шапку.

— Ну, гляди ж! — промовив він до Толі якимсь чудним голосом і пішов просто на кригу.

— Федько пішов! Федько пішов! — закричали хлопці, які вже давно зачіпали його, щоб ішов на кригу.

Федько стрибнув на лід і, наче пробуючи його, потопав ногами. Крижина добра була, товста, міцна.

Федько потрошки наблизився до

другої, походив і палицею зміряв, чи товста. Потім озирнувся до берега і раптом стрибнув на другу крижину.

Спірка, Стьопка й Толя дивились за ним з замиранням серця.

— А куди ти там? — закричав до Федька якийсь робочий збоку. — Куди понесло тебе? Вертайся назад!

Але Федько, мов не чуючи, підбіг на край своєї крижини і знов став тикати під нову крижину. Та була зовсім тонка. Спробував надушити її палицею, — угинається. А позаду кричать і махають руками, щоб вертався. Федько вибрав іншу — ця товща. Розбігся і стрибнув. Крижина тільки злегка хитнулася і заспокоїлась.

— Та що він, сказився, паршивець! — закричали вже інші на березі. — Куди його потягла нечиста сила? Ей ти, вертайся сюди зараз!

— Ну, дивіться на цього одурілого хлопця!

— Та біжіть, стягніть його, сукиного сина!

Але бігти було вже пізно. Федька несло вниз, і він був уже на середині. Він часом оглядався, піднімав на палиці шапку, весело крутив нею і кричав щось. Розібрати не можна було, що він саме кричав, але чути, щось веселе і завзяте.

— Та чий він? — питалися кругом.

— Федько, Івана типографчика син. Халамидро звісне.

— Ну й пробийголова... Ач яке виробляє! Ах, ти ж Боже наш!

А Федько, справді, щось надзвичайне виробляв на річці. Він то повз на животі по тонких крижинах, то вправляв палицею і перестрибував через водяні латки, то бігав з кінця в кінець криги, не маючи виходу. Здавалось, ось-ось налетить на нього ота кучугура криги, зітре, зімне й сліду не зостанеться од комашинки-хлопчика. Але комашинка, якимсь чудом, ловко видряпувалась на самий гребінь кучугури, скоренько з'їжджала з неї і бігла знову, з крижини на крижину.

На березі було тихо. Хлопчики зашмерли з роззявленими ротами і широкими очима. Старші хвилювались і пильно слідкували за кожним рухом «шибеника». Як той щось замнеться, так всі зараз затурбуються, деякі починають кричати всякі поради:

— Вправо, вправо бери, сукин син!

— Куди вправо? — махає на порадника другою рукою. — Там вода, хай жде, друга крижина підпливе... Не рушся, стій на місці!

На щастя, Федько не може чути ніяких порад і щасливо добирається до берега.

Хлопчачи починають од щастя пищати, боротись, кидати каміннями у кригу. Дорослі легше зітхають і, хитаючи головами, лають Федька-халамидника. Але в лайках нема ні злості, ні досади. Ловкий хлопчак, що й говорити. Як брався, собака, га?

Федько з того боку махає надітою на палицю шапкою. Той беріг пустий, бо туди не можна пройти з вулиць — чийсь мурі і тини.

— А як же він назад добереться? Невже знов по крижинах?

— А так і є, він знов на крижинах!

Справді, Федько стрибнув на крижину, потім на другу, і знов на березі всі

притихли, слідкуючи за одчаяним хлопцем. Ніхто вже не кричав порад, ніхто не лаявся, тільки не зводили очей з маленької комашинки, яка дряпалась, бігла серед страшних сірих крижин, стрибала, метушилася. Така маленька комашинка, а як вона ловко, безстрашно обдурювала величезні шматки льоду, що з тріском лізли на неї, немов збирались розчавити нахабне живе створіння. Як це створіння топтало ту сіру купу криги і ще навіть часом вимахувало своєю малюсінькою паличкою.

— Ну, й шибеник! — зітхав хто-небудь, як Федько видряпувався з скрутного місця.

А «шибеник» все ближче й ближче присувався.

Ось уже недалеко. Видно вже, як швидко ооченята його бігають на всі боки, вишукуючи місце, де перестрибнути. Найшов. Вперся палицею. Пали-



ця сприснула. Ударив дужче в лід і знов уперся. Стоїть добре. Раз! — і вже на другій крижині. Жилаве, чортове хлопча. Стриба, як кішка.

І от хлопчача уже на березі. Круг його крик, писк товаришів. От це молодець, так молодець. От як треба!

— Ну, щастя твоє, що ловкий! — качають головами дорослі. Але не лають і не сердяться, — що говорити такому зайдиголові!

Толя аж задихався, дивлячись, як Федько перебирався по крижинах. Очнята йому розгорілися, серце билось міцно і гаряче. Нічого там страшного нема, на тих крижинах. А зате як інтересно, як весело! От би взяти та собі побігти. Тільки скинуть калози, а то в них важко. То зовсім не трудно. Узяти у Федька палицю, встромляти у лід і стрибати. Велика штука!

А коли Федько вийшов на беріг, коли його отовпили хлопці і з радістю та захватом дивились на нього, як на героя, Толя почув, що він теж може перейти. І не тільки може, а от візьме й перейде!

І він, нічого нікому не кажучи, хуленько скинув калози, струсив ранець з плеч на землю і підійшов до Федька.

— Дай мені свою палицю! — сказав він. Федько здивовано подивився на панича.

— Нашо тобі?

— Я теж хочу йти на той бік.

— Куди??

— На той бік.

Спірка й Стьопка так і фиркнули. Але Федько не засміявся.

— А як упадеш у воду?

— Не бійсь, не впаду. Давай!

— Лучче не треба, Тільки... Ти не вмієш.

— Овва! Ти один умієш. Ну, давай палицю. Що, може жалко?

— На... — стиснув плечима Федько, — тільки гляди... Толя взяв палицю і пішов на кригу.

— А куди знов? Чого? Хто? — раптом закричали люди, побачивши Толю на льоду.

Але Толя, так само, як Федько, побіг далі і стрибнув на другу крижинку. В цей час насунула ціла купа льоду й одрізала Толю від берега.

Толя опинився сам серед страшних, холодних крижин, які всі ворушились, лізли одна на одну, тріщали, крутилися.

На березі щось кричали, бігали. Толя розтерся: хотів бігти назад, але не можна — перед ним ціла смуга води. А ззаду суне величезна скеля льоду. Вона наче спеціально хоче налізти на Толю, так весь час напірає на його кригу.

Толі зробилось страшно. В руки стало якось дуже холодно, ноги ослабли і сковзались по льоду. Хотілось упасти на лід, притулитись до нього всім тілом і кричати, кликати на поміч.

Але він і те боявся зробити. Тільки стояв і тихенько став плакати.

А люди на березі хвилювались, кричали, радились, як вирятувати Толю, і не знали, що зробити, бо кожний радив одне, другий друге, третій третє. Всі йшли рядом з крижиною, на якій стояв і плавав Толя, кричали, махали руками, кудись когось посилали. А Толя тимчасом все плив далі. Він уже випустив палицю з рук і хукав на червоні пальці, обливаючи їх сльозами.

Деякі з дорослих пробували зайти по крижинах з другого боку, але крига угиналась, ломилась під ними і один швець навіть трохи не впав у воду.

В цей час звідкись узявся Федько. Він, як тільки Толя розтерся на льоду, і всі побачили, що злякався, — десь зразу зник. Його навіть хотіли вилаяти, що призвів панича до такої біди. Але Федько як під кригу пішов.

— Ага! Злякався, сткурвин син! Шибеник чортів, навчив хлопця та й утік.

Усі вже знали, що Толя хазяйський синок, а деякі навіть побігли за його папою.

І от, коли всі метушились, бігали і не знали, як вирятувати Толю, несподівано з'явився Федько. В руках йому була довжелезна палиця, в яку він почав забивати гвіздка, раз-по-раз заклопотано подивляючись на Толю. Спірка й Стьопка всіма силами старались помагати йому.

Ну, гвіздок забитий, держитесь добре.

— Ану, гей, дайте дорогу... З дороги ж!

Всі розступились на крик. А диви, знов цей шибеник!

Але він з палицею, чи не рятуватиме панича збирається?

— Ти куди, халамидро?

— Дорогу!.. Ану, дайте дорогу!

Федько продерся крізь юрбу, вибрав крижину і стрибнув.

— Держись, Только! Я зараз буду коло тебе! Держись, не бігай, стій на місці!

Толя, забачивши Федька, захвилювався і хотів бігти йому назустріч, але приказ Федька зупинив його.

Хвилини через п'ять Федько вже був на Толіній крижині.

— Ну, давай руку... Іди за мною. Та не бійсь, іди сміливо. Палицю візьми та впирайсь. Ну, так... Держись... Стій... Я перестрибну, а ти підожди...

— Ой, не ходи!.. Я боюсь... — ухопився за нього Толя.

— Та стій! От дурне... Я перестрибну і присуну до тебе свою крижину, а ти перейдеш... Бо сам же не перестрибнеш...

Федько перескочив, підбіг на край своєї крижинки і вперся палицею в сусідню купу льоду. Крига зашаруділа й підсунулась до Толі.

— Тепер переходь сюди!.. Ну, от бачиш... Тепер іди на цей край. Іди сміливо, не бійсь... Ставай тут. Стій, не бійсь. Я піду назад, підштовхну тепер до берега...

Федько перебіг на другий кінець крижини і тільки хотів упертись палицею в дно річки, як раптом під ним почувся тріск, крихка крижина розломалась надвое, і Федько зник з льоду.

Всі так і замерли.

Але Федько не потерявся, він ухопився руками за кригу і зо всієї сили пнув, щоб його не знесло. Але на латку води, яка сталася від цього, вже сунула нова крига. Вона знесла Федька.

Толя побачив це і з криком забігав по крижині.

— Толю! Толю! — кричав Федько. — Подай мені палицю свою... Подай палицю... Я вилізу.

Але крижину в цей час підбило до берега і Толя, як стріла, вилетів з неї.

Стьопка, Спірка й інші хлопці кинулись до Федька і протягнули йому палицю. Федько весь посинів уже і хотів взятись за палицю, але рука не слухалась, залякла.

А підійти до нього не можна, бо крижина угинається, заливається водою і може розломитись знов.

— Стьопка, ляж на лід та підсунься до мене, — прохрипів Федько.

З берега дорослі щось кричали, але хлопці їх не слухали. Стьопка ліг і став підсуватись до Федька.

— Зійдїть там з криги, хто лишній, — крикнув Стьопка, озирнувшись.

Але в цей час один з хлопчиків подав Стьопці шворку, зв'язану з поясів. Стьопка кинув її Федькові.

— Хватай, Федю! Хватай... Швидше, Федю, бо крига йде.

Федько протягнув руку, але знов ухопився нею за лід.

— Не можу... — прошипів він, — руки не держать, упаду...

І раптом вхопив зубами за шворку, набрав повен рот, міцно стиснув зуби і мотнув головою, мовляв: «тягни!».

Стьопка, хлопці й дорослі з берега почали тягти Федька.

— Держись, Федю, держись, нічого... Ех, держись ще трошки! Браво!

Федько був весь синій од холоду і того, що держався зубами за пояс. Але, як тільки витягнули його на тверде, він став на ноги і почав швидко-швидко топати й ма-

хати руками. Вода лилася з нього, зуби йому цокали, але він на те не вважав.

— Нічого, не перший раз, я цієї зими три рази на льоду провалювався. Треба тільки бігати.

Але йому не дали побігати. Десь узялись папа й мама Толі, а з ними мати Федька, Толя, побачивши їх, затрусився і з криком та плачем кинувся до них.

— Палочко!.. Мамочко!.. Я не винен, я не винен!.. Але папа й мама не дали йому говорити. Схопивши його під руки, шарпнули і потаскали додому.

Мати Федькова теж схопила Федька і так торсоннула, що з того аж бризки посипалися.

— Додому, іроче! Ось я тобі покажу! — І знову так потягнула, що Федько мусів бігти за нею. Такою блідою й лютою Федько ніколи не бачив свою матір.

А попереду батьки тягли Толю, який весь час спотикався, щось кричав і голодно плавав. Батьки йому щось відповідали і шарпали так, що Толі кілька разів спадала з голови шапка.

Раптом вони зупинились і підждали Федька з матір'ю.

— Він був на льоду? — грізно звернувся батько Толін до Федька. Федькові було дуже холодно, зуби йому не переставали стукати, все тіло боліло од шарпання матері, але він все-таки встиг помітити, що у батька Толиного аж слина запеклася на губах, а очі налились кров'ю. А Толя з жомом задирав голову то до мами, то до папи і жалібно говорив:

— Я не винен, я не винен...

— Мовчи! — крикнув до нього батько, і знов повернувся до Федька:

— Був він на льоду?

— Був... — цокаючи зубами, сказав Федько.

— Неправда! Неправда! — ще жалібіше і з страхом забився Толя. — Я не хотів іти, а вони мене потягнули на річку. А потім Федько узяв і пхнув мене на кригу... Спитайте всіх... Я не винен...

Федько аж труситись перестав і подивився на Толю. А мати Федькова так і спалахнула.

— Ох, Боже ж мій! Та що ж ти собі думаєш, люципере ти! Та батько ж з тебе три шкури здере, та він же на тобі живого місця не оставить. Чом тебе чортяка не вхопила там у воді, ти, ідоляго!

І вона зо всієї сили ударила Федька по голові. Федько аж упав на одно коліно і закryw руками голову. Мати знов хотіла вдарити його.

— Підождїть, Іванихо! — зупинив її батько Толін і підняв Федька.

— Встань... Чекайте, Іванихо... Я хочу спитати його... Федьку, я вірю тобі, я знаю, що ти ніколи не брешеш, не брешти й тепер: говори, ти потягнув Толю на річку?

Федько трусився, коліна йому зігнулись і хилитались на всі боки. Він мовчав.

— Говори ж, падлюко! — торсоннула його мати.

Федько глянув на Толю, — той великими, повними страху й тоски очима дивився прямо на нього. Сльози текли йому по щоках і зупинялись в куточках рота. Толя машинально злизував їх язиком і все дивився на Федька з чеканням чогось страшного.

— Ну, говори ж, Федьку! — нетерпляче сказав батько Толін.

Федько одвів очі од Толі, похилився і тихо сказав:

— Повів...

— І пхнув його на кригу?

— Пхнув...

— Паршивець же ти! — крикнув Толін батько і сильно хляснув Федька по лиці. А потім повернувся до Федькової матері і сказав:

— Надіюсь, що на цей раз чоловік ваш покарає його, як слід... Інакше, лучче очистить мені квартиру.

Федькові знов упала з голови шапка, як ударив його Толін батько. Він підняв її і подивився на Толю. Але Толя тулився до матері, яка милувала вже і жаліла його.

А ввечері, коли мав прийти батько Федьків з роботи, Федько кашляв і облизував гарячі губи. Йому було страшенно жарко.

— Ага, бухикаєш, кашляєш, ідоле? — обзивалась од печі мати. — Підожди, підожди, візьме тебе чорт... Ось нехай ще батько прийде та погріє ще ремінем. Що, єсть жар?

— Єсть... — тихо одповів Федько, а сам придивлявся, як в очах його стояли дивні жовті й зелені плями.

Коли батько прийшов і мати стала йому розказувати, Федькові в очах уже було зовсім жовто і голова була страшно тяжка й гаряча; така була тяжка, що не можна було держати її на плечах і хотілось покласти чи на стіл, чи на землю, чи хоч у піч — аби покласти.

Мати говорила, але Федько навіть не слухав і не пам'ятав вже нічого. Він тільки, як крізь сон, бачив, що татуню чогось страшенно став лютий, такий лютий, що аж говорити не міг і тільки хапався то за горло, то за ремінь.

Потім Федька поклали на стілець і били вже, як слід. Але Федько й на цей раз навіть не скрикнув. Тільки, як батько пустив на мент руку, якою держав його, Федько впавав додолу й не рушався.

— Вставай-ай! — ревновав батько й шарпнув сина за руку; але рука була така гаряча, а лице сина було таке дивно спокійне, що батько кинув ремінь і нахилився до Федька. Федько вже нічого не чув і не бачив.

А через три дні він лежав мертвий. Разів зо два він приходив до пам'яті, питав, чи били Толю, щось бурмотів і знов падав непритомним. А в непритомності когось просив, комусь грозився і все чогось допитувався у Толі.

Батько й мати не одходили від його постелі, трусились і мовчки боролись з смертю. Але смерть поборолася.

На четвертий день Федька ховали. На кладовище йшли хлопці зо всіх сусідніх вулиць. Спірка, Стьопка й Гаврик плакали навзрід.

А Толя тихенько виглядав із вікна. Мама йому строго наказала не виходити до вуличних хлопців.

А йому було цікаво подивитись, як будуть ховати Федька-халамидника.

Коли Федькова труна сховалась за рогом вулиці і не було вже нікого видно, Толя одійшов од вікна, перекутивсь на одній нозі й побіг гратися з чижиком.

Цього чижика він сказав Федьковій матері віддати йому, бо він його виграв у Федька.

З інших видань

Журнал «Український тиждень» (м. Київ)

Посол США Джон ТЕФФТ: «Я хочу повернутись, і ви мене ще тут побачите»

Про місце України в нинішній зовнішній політиці США, можливість санкцій проти вітчизняних високопосадовців, способи вирішення проблем інтелектуального піратства та роботорівлі в нашій державі «Тиждень» спілкувався з послом Сполучених Штатів Джоном Теффтом, дипломатом, який понад 20 років вивчає питання демократичних трансформацій на пострадянському просторі, зокрема у Грузії, Україні та Молдові.

У. Т.: Яку оцінку ви дали б політичній ситуації в Україні, з огляду на чотирирічну каденцію посла? Наскільки серйозно американські політики трактують наміри Києва наблизитися до ЄС?

– Загалом досвід роботи в мене 22 роки, бо ж я працював у Бюро Радянського Союзу в 1983–1986-му, а потім у 1989–1992-му. Пригадую весну 1992-го, перший великий візит до Вашингтона із країн колишнього СРСР, серед учасників якого був перший міністр закордонних справ України Анатолій Зленко. Я нагадував йому про це багато разів, оскільки зі згадкою подією пов'язана смішна історія, коли ваш уряд захотів упевнитися, що всі ті угоди, які ми уклали з СРСР, перекладено українською і що вони двосторонні. Згідно з міжнародною практикою цю процедуру здійснюють автоматично, проте українська сторона наполягла, щоб це було зроблено. Я був особою, на яку поклали завдання пересвідчитися, що переклад усіх цих документів виконано. І хоч я не розмовляв українською, мої ініціали стоять на кожній сторінці отих 37 домовленостей. Маю дивне відчуття, що, якби хтось хотів їх зіпсувати, то я виявився б тим, кого в цьому звинуватили б. Чесно скажу, що дуже серйозно розробляю тему українсько-американських відносин іще від початку своєї кар'єри.

МЕНІ НЕ БАЙДУЖЕ, ЩО ВІДБУВАТИМЕТЬСЯ У ВАШІЙ ДЕРЖАВІ, І Я РОБИТИМУ ВСЕ, ЩО МОЖУ, ЗІ СВОГО БОКУ, АБИ ДОПОМОГТИ УКРАЇНІ ТА ПОСПРИЯТИ ЗМІНАМ У НІЙ

Гадаю, подивившись на те, що було у 1992-му і що сталося потім, ви побачите: Україна багато чого зробила від моменту здобуття незалежності. Знаю багатьох людей, які нині кажуть: «Гаразд, але погляньте на речі, які ми ще маємо зробити, на те, що наші друзі поляки економічно розвиваються краще, ніж ми, а ще на ті перешкоди, які стоять перед нашою демократією» і т. ін. Так, є великі перепони, але ж це факт, що після багатьох десятиліть, проведених у радянській системі, Україна намагається розвинути нову демократію, нову ринкову економіку та верховенство права. Усе це ретельно проаналізувавши, можна простежити як позитиви, так і кроки, які ще належить зробити.

На мою думку, Україна може досягнути успіхів у побудові прозорого демократичного врядування. Ви маєте динамічне громадянське суспільство, і це одна з найкращих характеристик країни: вона відкрита, люди мислять критично, протестують проти дій влади. Критика останньої – це складова демократії. Держава

будує ринкову економіку й досі працює над її прозорістю, залученням закордонних інвесторів, які з помітною осторогою сприймають тутешні реалії. Вам потрібно ще багато зробити на шляху встановлення верховенства права, яке захищатиме кожного громадянина, гарантуватиме рівність усіх перед законом. Україна має ще потрудитися, щоб реформувати цю царину. Ми допомогли забезпечити нинішню реформу судочинства у правильному напрямку, працюємо з офіційним Києвом над зміною закону про прокуратуру. Наріжний камінь для держави – це створення сучасних документів, відповідних стандартам і нормам ЄС.

На мою і керівництво США думку, Україна – це частина Європи, важлива держава на сході континенту. Якщо звернутися до історії, то тут відбиті кожне століття і кожна епоха європейської минувшини. І це те, що ЄС визнає. Ми працюємо на підтримку й виконання критеріїв, які висунув Брюссель. У ширшому розумінні йдеться про сприяння процесові, який дасть Україні змогу стати асоційованим членом ЄС. Сподіваємося, що це так буде в листопаді.

У. Т.: Новий порядок денний міжнародної політики США відводить одну з найважливіших ролей Азійсько-Тихоокеанському регіонові. Яким чином пересування вектора може змінити місце України в архітектурі зовнішньої політики Білого дому?

– Фокусування на регіоні Азії і Тихого океану слід розуміти в контексті. Про такий наголос найвиразніше говорив колишній міністр оборони США Леон Панетта. Однак паралельно з цим він і держсекретар Гіларі Клінтон дуже чітко залишилися стосовно того, що ми не залишаємо своїх позицій у Європі. Погляньте лишень на маршрут офіційних візитів держсекретаря Джона Керрі в перші шість місяців на цій посаді: Європа. Але не просто Європа заради неї самої, а тому що європейці – наші найкращі союзники, з якими можна врегулювати проблеми світового масштабу, як-от ситуацію в Сирії та інших гарячих точках світу. Саме спільно з ними ми опрацьовуємо ці питання, насамперед постійно консулюємося. Я особисто є атлантистом і впевнений у цьому зв'язку. Може, тут я не настільки безсторонний, наскільки маю бути, проте, гадаю, одна з фундаментальних причин панування миру в Європі – це існування Північноатлантичного Альянсу та нашого зв'язку з європейськими колегами. Так, без дебатів і суперечок не обходиться, однак ми засадничо використовуємо це, і кожен із членів НАТО, так само, як США, розуміє,



що наш світ більш мирний і стабільний завдяки цій організації.

У. Т.: Новопризначений посол США в Україні Джеффри Пайятт відомий як фахівець із питань Центральної Азії та Індії. Чим аргументоване його призначення на посаду в Києві?

– Як на мене, то це питання не потребує додаткової дискусії. Джефф Пайятт – один із найкращих американських дипломатів, професіонал своєї справи. Справді, кілька останніх років він працював у Південній та Центральній Азії, зокрема в Афганістані, Пакистані та Індії. До того виконував дипломатичну роботу в центральноазійських країнах, які раніше входили до складу СРСР. У нього є досвід роботи в питаннях ядерної безпеки та енергетики. Остання – це те фундаментальне, над чим він трудиться тут. Як на мене, найбільшими змінами за часів моєї каденції на посаді посла є рішення української влади спробувати залучити іноземні енергетичні компанії до видобутку сланцевого газу та покладів на чорноморському шельфі. Крім того, Пайятт має досвід і знання в питаннях, пов'язаних з іншими країнами світу, зокрема з Європою. Вже після того, як його було номіновано на посаду посла до Києва, він провів низку консультацій із широкого спектру питань у Відні, Стокгольмі та інших місцях. Як на мене, йому треба дати шанс показати себе. Певен, що він може забезпечити все, на що ви сподіваєтесь від посла США.

У. Т.: Нині Україну називають піратською країною номер один у світі через порушення прав інтелектуальної власності. Які результати розслідування США стосовно цієї ситуації і які санкції можуть бути застосовані? Чи йде наша влада на співпрацю з вами задля врегулювання цієї ситуації?

– Є ціла низка держав, які мають серйозні проблеми із захистом прав інтелектуальної власності. Нещодавно Україну було визначено як країну, де їх порушують найбільше: вона дістала такий статус у списку, котрий складають за законом, відомим як Спеціальний статут № 301. Останнього разу, коли таке траплялось, у 2001-му, ваша країна втратила на кілька років привілей мати знижений митний тариф на експорт до США, що надається за американською Загальною системою преференцій (General Preferences System). Ми підтримуємо тісний контакт з українським урядом у цьому питанні. Нещодавно мав телефонну розмову з віце-прем'єр-міністром Костянтином Грищенком, якому належить провідна роль у його вирішуванні. Ми оголосили, що проведимо розслідування стосовно цього спільно з офіційним Києвом. Українська сторона представить власне бачення й аргументи. Було заплановано, що це відбудеться у вересні, однак графік трохи посунувся. Поки що ми не ухвалили жодних остаточних рішень. На

3 інших видань

початку липня Україну відвідала заступник Торговельного представника США, яка спілкувалася з тутешніми високопосадовцями й детальніше ознайомилася зі специфікою ситуації в сфері дотримання прав інтелектуальної власності. Українські чиновники використовують на своїх комп'ютерах піратське програмне забезпечення. Крім того, йдеться про піратські музику, DVD, неліцензійне ПЗ, поширене в суспільстві загалом, зокрема через онлайн-сервіси. Суперечливим питанням є також плата колекторським агенціям, яку вони знімають на користь людей, що володіють авторськими правами. Найкращі тутешні співаки втрачають через це великі суми грошей, на відміну від своїх колег у розвинутих країнах світу. Ми збираємося дуже ретельно проконсультуватися з українським урядом стосовно цих питань задля просування нашого розслідування.

У. Т.: Яким є ставлення офіційного Вашингтона до можливості запровадження санкцій проти українських політиків і чиновників за кричущі випадки порушення прав людини, наприклад, у справах щодо опозиціонерів?

– Наша офіційна позиція полягає в тому, що ми надаємо перевагу безпосередній взаємодії із владою. Ми дуже чітко сформулювали погляд США у справах вибіркового правосуддя, зокрема щодо Луценка й Тимошенка. Наше ставлення до цього вельми конкретне, ми пояснюємо його знову і знову: Юлію Тимошенко має бути звільнено для того, щоб вона дістала медичне лікування в Німеччині. Українська влада знає нашу позицію, нашу тісну координацію з місією Кокса – Квасневського, які керують зусиллями Європарламенту, спрямованими на вирішення цього питання. Поки що з цього приводу ми не маємо міркувань щодо санкцій чи відмови у візах. Сподіваємося, Україна прийме правильне рішення й повернеться на шлях демократичних принципів та прав людини, які, на нашу й, переконаний, на українську думку, є важливими.

Читайте також: Лука Волонте: “Тема санкцій проти України з боку Ради Європи виникає автоматично”

У. Т.: Прокоментуйте, будь ласка, ситуацію зі скасуванням багаторазової американської візи першого заступника генпрокурора України Рената Кузьміна. Що зумовило таке рішення?

– Щодо цього випадку я не можу розголошувати подробиці, бо, відповідно до нашого права, яке захищає приватну інформацію, говорити про деталі його справи мають право лише він сам і працівник консульства, який її веде. Інформація візових справ є конфіденційною. Ренат Кузьмін зробив цю справу публічною. Ми підтвердили, що його візу було скасовано. Він може знову звернутися по відкриття нової будь-коли, якщо захоче поїхати до США. Проте ми врахуємо ситуацію, яка склалася раніше. Звісно, на сторінках багатьох газет точилось жваве обговорення цієї справи, проте як офіційна особа я не можу порушувати встановленого закону і вдаватися до дальшого обговорення цього випадку.

У. Т.: Останнім часом Росія вживає дедалі новіших репресивних заходів проти опозиції. Чи може Акт

Магнітського стати за таких умов універсальним інструментом захисту прав людини, чи варто розробити інші засоби впливу?

– Думаю, ви бачили, що ми знову і знову висловлюємо занепокоєння (особливо останнього місяця) діями влади РФ, спрямованими на обмеження простору громадянського суспільства, зокрема свободи висловлювань і зборів. Акт Магнітського був прийнятий американським Сенатом стосовно Росії, а не як універсальне правило. Може, в Білому домі та Конгресі і є думки із приводу того, що цей документ має бути більш універсальним і стосуватися не лише російських посадовців, однак йдеться про значно вищий рівень ухвалення рішень, ніж той, до якого я причетний. Підозрюю, що це явище залишатиметься предметом дискусій усередині США, з огляду на наше занепокоєння дотриманням прав людини в світі.

У. Т.: На самісінькому початку своєї каденції в Україні ви публічно заявляли, що її економічне процвітання залежить від реформ енергетичного сектору. Які кроки вже реалізовано в цій царині і що, на ваш погляд, потрібно невідкладно зробити ще, аби вдалося вітчизняну енергетику?

– Під час моєї каденції ми дуже наполегливо працювали з Кабінетом Міністрів та Верховною Радою, щоб прийняти відповідне законодавство й забезпечити правові гарантії та інші вимоги до того, як великі енергетичні компанії почнуть інвестувати в розвідку та видобування паливних вуглеводнів. Парламент ухвалив такі закони, уряд оголосив тендер для цих компаній, і ми раді, що Chevron виграв його на розвідку та видобуток сланцевого газу на заході України, Shell – на сході, а консорціум на чолі з Exxon Mobile – на розробку покладів на чорноморському шельфі. Контракт із Shell уже працює, із Chevron складений і перебуває у процесі узгодження з обласними радами, зокрема у Львові та Івано-Франківську. Контракт з Exxon Mobile теж практично готовий, залишається узгодити буквально кілька пунктів. Це дасть змогу щороку збільшувати місцеве видобування. Дуже важливо, що великі енергетичні компанії, які зайшли на український енергоринок, застосовуватимуть сучасні найменш шкідливі для довкілля технології. Як на мене, це може змінити майбутнє України. Мрію повернутись у вашу країну через п'ять-сім років і побачити її енергетично незалежною. Ці зміни торкнуться не лише енергетичного сектору, вони спричиняться до якісних зрушень в інших галузях економіки. Процесові необхідна постійна підтримка. Особливо щодо сланцевого газу: тут потрібно буде принаймні п'ять років, щоб побачити, чи справді йдеться про вагомий поклад. Такі розвідки дуже дорого коштують. Правильне укладання та імплементація таких контрактів – ось що має бути головним.

У. Т.: У нещодавній заяві Держдепартаменту США Україну названо джерелом, транзитною державою і чимдалі більше пунктом призначення жерте работорівлі. Що саме нині робить американська сторона на місцях, аби запобігти такому кричущому порушенню прав людини?

– Трафік живого товару стає дедалі

масштабнішим. Жахливо бачити, коли це трапляється з молодими жінками, дітьми, чоловіками... Нещодавно зустрівся в Луганську з чоловіком, якого змушували працювати на фермі п'ять років. Це чистої води рабство. Тепер не йдеться лише про продаж дівчат у сексуальну неволю. Ми взаємодіємо з українською владою, маємо велику й дорожчу програму запобігання цьому явищу. Нещодавно відбувся візит посла з особливих доручень Управління моніторингу та боротьби з торгівлею людьми США Луїса Сідебаки, який провів відповідні обговорення з представниками МЗС, МВС та Міністерства соціальної політики. Ми чітко дали зрозуміти, що хочемо, аби особи, які займаються работорівлею, були засуджені. Кількість покараних стала меншою порівняно з попереднім роком, і саме про це ми говорили з керівництвом Міністерства внутрішніх справ. На жаль, бачимо результати не такі вітні, як у попередні роки. Бажано, щоб ситуація змінилася. Ми дуже відкриті, і можемо обговорювати з Кабміном взаємодію працівників американських правоохоронних органів з українськими.

У. Т.: Поділіться, будь ласка, своїми планами. Чи вирішили ви, що робитимете після завершення каденції в Україні?

– Насамперед повернуся додому й більше часу проводитиму з онучкою. Їй уже три роки, і ми з дружиною дуже її любимо, хочемо бувати з нею частіше, а не просто бачитися через Skype, як останнім часом.

Якщо говорити про роботу, то я ще не прийняв жодного рішення. Хочу повернутися додому, трохи подумати, подивитися, які є можливості. Будьте певні, що я залишаюся зацікавленим в Україні. Я провів більшу частину свого життя в цій частині світу, у мене є емоційний інтерес до вашої країни та її людей, багато тутешніх друзів. Кажу їм: «Так, я можу піти на пенсію з дипломатичної служби, але не можу піти на пенсію з життя». Я хочу повернутися, і ви мене ще тут побачите. Не знаю, через який час це станеться, однак станеться напевне. Мені не байдуже, що відбуватиметься у вашій державі, і я робитиму все, що можу, зі свого боку, аби допомогти Україні й посприяти зміні у ній.

Біографічна нота:

Джон Теффт – Надзвичайний і Повноважний Посол США в Україні від 2009-го й донині. До призначення на цю посаду був послом у Грузії (від 2005 року), перед тим – керівником відділу Державного департаменту Сполучених Штатів, відповідального за відносини з Росією, Україною, Білоруссю та Молдовою. У 2003–2004 роках – радник із міжнародних справ при Національному військовому коледжі у Вашингтоні. Є фахівцем із питань озброєнь. Куратором саме цього напрямку був у Римі й Тель-Авіві, опікувався ним у Держдепі в 1989–1992 роках. Посол у Литві (2000–2003 роки) й заступник керівника дипломатичної місії США в Москві (1996–1999), тимчасовий повірений у справах Сполучених Штатів Америки в Росії (1996–1997). Серед інших дипломатичних призначень Джона Теффта – робота в Єрусалимі, Будапешті й Римі. Працював у Бюро Радянського Союзу (1983–1986, 1989–1992).



ПРОВІДНИК РУБРИКИ:
завідувач красназничим відділом
Дніпропетровської обласної
універсальної наукової
бібліотеки імені Первоучителів
слов'янських Кирила і Мефодія -
пані Ірина ГОЛУБ.

Він був первістком у хліборобській сім'ї Хорошунів. З дитинства пастухував у поміщика, наймував у німця-колоніста, а щоб скрасити собі дні, співав. Через гарний голос і потрапив до приватного хору поміщика Сувчинського. А там уже й драматичне дійство захопило юнака. Він став першим актором, якого завжди супроводжував успіх, драматичного гуртка при клубі Миронівської цукроварні.

З 1914 Антон Хорошун, будучи півчим у Санкт-Петербурзі, зустрічається з Федором Шаляпіним. Потім навчається на драматичних курсах М. Ходотова...

Революція застала його на службі у залізничному полку, який було розформовано, і з невеликою групою Антон потрапив до Катеринослава. Схильність до театру не полишає юнака, і він з'являється у численних гуртках, як професійних, так і самодіяльних.

З цікавістю почув Хорошун звістку про те, що гетьманське Міністерство освіти Української держави заснувало в Києві 1 вересня 1918 держдрамтеатр. Відкрився він виставою «Лісова пісня» Лесі Українки. Цей колектив став предтечею Дніпропетровського українського музично-драматичного театру імені Т.Г. Шевченка.

А потрапив Антон до цього колективу, коли той гастрював 1921 р. у Січеславі (так називався на той час в інтелігентському середовищі Катеринослава). У виставу «Гайдамаки» комісар першого українського театру І.О. Мар'яненко запросив аматора Антона Хорошуна знову ж таки через його гарний голос: потрібен був виконавець епізодичної ролі козака, який би співав. Цей епізод став початком довгого акторського шляху Хорошуна у цьому театрі.

За свідченням самого артиста, тут він пройшов велику школу майстерності. Участь у виставах «Чорт і шинкаря» М. Кшишовського, «Вітвіки Скапена» та «Міщанин-шляхтич» Мольєра, «Мазепа» Ю. Словацького поступово виводила молодого актора у провідні майстри театру.

Та життя українського театру не легко складалося за більшовиків, йому фактично було надано статус пересувного. Непристосований до кочового життя ні великим складом

• Календар історії ріднокраю

Актор милістю Божою

23 липня – 120 років тому (1893 р.) народився Антон Панасович Хорошун, народний артист України. Довгий час працював у Дніпропетровському українському музично-драматичному театрі ім. Т.Г. Шевченка. Помер 5 березня 1970 року.



трупи, ні оформленням вистав, розрахованих на масштаби великого міста, театр починає здавати творчі позиції, завойовані з такими зусиллями. Крім важких побутових умов, театр зазнає перманентної зміни керівного складу, що спричиняло різні чвари та утворення всіяких угруповань у театрі. Особливо тяжкими видалися зимові гастролі 1926 р. на Полтавщині. Часті переїзди на возах у 20–30-градусний мороз, репетиції в нетоплених приміщеннях могли підкосити будь-якого здорованя.

Однак саме в цей час Антон Хорошун створює надзвичайно яскраві образи Воеводи у спектаклі «Мазепа» Ю. Словацького, Гонти в «Гайдамаках» Т. Шевченка, Дронка «Пошилися в дурні» М. Кропивницького та інші.

Особливо виділявся Гнат Гири з вистави «97» М. Куліша. Син середняка, Хорошун, як ніхто, розумів психологію мудрого трудівника. Образ вийшов настільки переконливим і правдивим, що у виставі змістилися акценти. Гнат Гири став виразником протесту проти нечуваного насилля над селянином-хліборобом. Більшовицькі цензори вдарили на сполох. З'являються критичні статті в обласній пресі. Хорошуна «знімають» із ролі і дають іншу – Сергія Смика.

Зовнішність Антона Опанасовича – високий зріст, гучний бас, грубувата, але приваблива вдача – співпала з типом нового соціального героя. Тому в його репертуарі було багато образів людей, які прийшли до влади: Будкевич («Кінець Криворильська» Б. Ромашова), матрос Годун («Розлом» Б. Лавренєва), комісар Кошкін («Любов Ярова» К. Тренєва), Горяня («Місто вітрів» В. Кірсона), Дудар («Диктатура» І. Микитенка). Артист не робив їх символами епохи, а намагався показати живих людей із помилками, прора-

хунками, слабостями. З усією силою таланту викривав він бюрократів, кар'єристів, таких, як Смола у «Кадрах» і директор інституту Бережний у «Соло на флейті» І. Микитенка.

Значним досягненням артиста стали образи Вожака в «Оптимістичній трагедії» В. Вишневецького та Кривоноса у «Богдани Хмельницькому» О. Корнійчука.

За переконанням Хорошун був національно свідомим артистом, але ці почуття знайшли своє вираження тільки під час війни, коли це було «дозволено» комуністичною партією. Патріотом українців можна було бути тільки перед загрозою німецько-фашистського поневолення.

Жоден виїзд на фронт із бригадами артистів не проходив без Хорошуна. Він пристрасно читав солдатам «Слово про рідну матір» М. Рильського, «Пісню про Тараса Бульбу» Л. Первомайського.

Ці виступи – часто під обстрілом, поблизу ворожих окопів – справляли велике надихаюче враження на захисників Вітчизни. А виступала фронтова бригада Хорошуна для визволителів Дніпропетровська. Одного разу довелося наздоганяти частину, у яку вони були направлені. По коліна у багні, уночі добиралися артисти до бійців. На шляху трапилася річка Базавлук із уламками криги. З обох боків нахилились над нею верби, а навпроти темнів човен. Хорошун увійшов у крижану воду, убрід переправився на той бік, переправив човен і перевіз усіх учасників бригади. Такими були військові будні.

Після війни Хорошуну щастило на ролі класичного репертуару: Отелло в однойменній трагедії Шекспіра, Монтанеллі в «Оводі» Е. Войнич, Макар Барильченко у «Суеті» І. Карпенка-Карого, Командор у «Кам'яному господарі» Л. Українки, Радивон Коваль в «Устимі Кармелюку» В. Суходольського та інші.

Незважаючи на тяжку хворобу, майже до 75 років актор не полишав сцени. А через два роки його не стало.

Чим далі відсуває нас у просторі час, тим більше ми, кому випало щастя бачити на сцені цього Божою милістю Актора, розуміємо значення його для українського театрального мистецтва. Досвідчені майстри, які працювали з ним поруч, пам'ятають увагу актора до обдарованої молоді, підтримку її. Отже, гідною пам'яттю про Антона Хорошуна було заснування премії його імені, що стала вже найавторитетнішою нагородою професійним і самодіяльним митцям області.

Станіслав ЛЕВЕНЕЦЬ.



Ольга Андріївна Лоян (у дівочтві Сокурєнко) народилася 24 липня 1898 року в селі Романкове Катеринославського повіту. Батько Андрій Якимович Сокур (з часом прізвище трансформувалося на Сокурєнко) був залізничником, а мати Домнікія Андріївна (у дівочтві Кривенко) прибирала в багатіїв. У сім'ї росло п'ятеро доньок, жили бідно, однак намагалися дати дітям освіту.

Найстарша Ольга в 1911–1915 роках навчалася в Романківському двокласному зразковому училищі, другокласній жіночій і церковно-вчительській школах. Вчителювати почала з сімнадцяти років. Три роки працювала у Панасівській початковій школі Михайлівської волості Павлоградського повіту. В 1917 році була слухачкою загальнополітичних та українознавчих курсів губернського земства, в 1918-му успішно склала іспити при Першій Катеринославській українській міській гімназії. В атестаті, виданому за часів гетьмана Павла Скоропадського в 1918 році, написано: «Ользі Андріївні Сокурєнко надається право зватися вчителем Українських нижчих початкових народних шкіл і користуватися всіма

На освітянській ниві

24 липня – 120 років тому (1898 р.) народилася Ольга Андріївна Лоян, педагог, просвітянка, директор Таромської школи (1918–1924, 1944–1945 рр.), депутат Таромської сільської ради.

правами, наданими законами Української Держави вчителям цих шкіл».

Майже вся її педагогічна робота пов'язана з Таромським: сім років на посаді завідуючої школою (1918–1924, 1944–1945 рр.), а потім (аж до 1957 року!) – працювала вчителькою молодших класів. Її учень Борис Гебрин згадував: «Моєю першою вчителькою була Ольга Андріївна Лоян: навчала нас грамоті, була лагідна, мов матуся. Крім того, вона за все у школі турбувалася, порядкувала, чепурилася класи, шкільне подвір'я».

Завжди знаходилася у вирі подій на селі: ліквідувала неписьменність, була активним членом товариства «Просвіта» і Катеринославського губернского відділу Всеросійського союзу працівників освіти, брала участь у роботі гуртків художньої самодіяльності, хору. У 1947 та 1950 роках обиралася депутатом Таромської сільської ради.

Ольга Андріївна була опорою своєму чоловікові – просвітянину, краєзнавцю Михайлу Лояну. Подружжя Лоянів виховало двох дітей (сина Валентина та доньку Таїсію). Лояни завжди допомагали молодим учителям, деякі навіть якийсь час мешкали у них вдома. У садибі Лоянів, котрі мали чималеньку бібліотеку, частенько збиралися односельці, обговорювали прочитане, актуальні події. Лоянівська оселя була справжнім культурним центром на селі.

Хвиля репресій української інтелігенції, на жаль, не обминула родину Лоянів. Михайла заарештували, чекали арешту й Ольги, бо вона була просвітянкою, активісткою на селі, завжди займала активну життєву позицію. Цій тендітній жінці довелося витримати всі гоніння, вона виявилася духовно стійкою. Відстань і час не похитнули вірності подружжя Лоянів – Ольга Андріївна дочекалася свого чоловіка.

Враховуючи високі організаторські та професійні здібності, у післявоєнний час Ольгу Лоян призначили завідувати школою, зобов'язали налагодити навчання дітей. Вона працювала майже цілодобово – треба було подбати про розміщення, навчальне приладдя (підручників, зошитів не було), знайти вчителів, скласти списки учнів, робочі плани тощо. Вчителька впоралася з дорученою справою: навчальний процес налагодила. Дуже любила дітей, понад сорок років віддавала свій час, силу й душу не одному поколінню таромчан.

Вона працювала у школі, зазвичай, у дві, а інколи навіть у три зміни. Ввечері заходила до хати стомлена, швидко



мила руки й сідала перевіряти зошити, складати плани уроків. Все чітко, стисло планувала. Її уроки були цікаві, змістовні. Будь-яке діло у руках цієї жінки не жевріло, а горіло. У кімнаті панувала чистота і порядок, на подвір'ї буяли квіти, насіння яких вона залюбки роздавала сусідам. Цілеспрямована, енергійна, працелюбна, і водночас добра, самовіддана, небайдужа до горя та страждань людей, Ольга Лоян намагалася допомогти кожному, тому набула шанси й любові односельців. Гостинна, доброзичлива, привітна, дбайлива – вона була душею та серцем як родинного гнізда, так і вчительського колективу.

У 1957-му Ольга Лоян вийшла на пенсію. Віддала Богові душу 21 жовтня 1974 року, лише на кілька місяців переживши чоловіка. В день її поховання заняття у школі були відмінені, попроситися за улюбленою вчителькою прийшли люди різних поколінь, мешканці Таромського і навколишніх сіл.

Її учениця Віра Беззуб (Мошна) згадувала: «Переді мною не було питання вибору професії – безумовно, я стала вчителькою. Образ Ольги Андріївни, її приклад я пронесла через усе життя. Ця чудова жінка мала великий енергетичний потенціал, тому люди завжди тяглися до неї, сподіваючись поради, розради. Такої доброти, терпіння, бажання допомогти кожній дитині я ні в кого більше не зустрічала. Ольга Андріївни давно вже немає в живих, але доки живі ті, кого вона навчала, буде жити й вона. Я відчуваю її присутність і нині. Лояни навчали нас не тільки читати і писати, але й вчили жити, віддаючи – як і самі вони – знання, сили, душу обраній справі. Тому й здобули любов та повагу земляків».

Зоя ШЕВЦОВА.

Ніна ГНАТЮК

Літній етюд

*Сонце тепле й жовте, як достигла дня.
Молоком і кропом пахне край села.
Я виходжу з річки, наче берегиня,
Відкидаю мокрі коси із чола.*

*Солодко сміється молодість у тілі
І лоскоче ноги вимитий пісок,
Ти з ріки виносиш оберемок лілій
І мене вдягаєш в сонячний вінок.*

*Квіти чисті й ніжні, квіти прохолодні
Дихають рікою над моїм чолом.
Вся ріка сьогодні, вся земля сьогодні
Нам обом належить, нам цвіте обом.*

• На перехресті думок

Любов ВАСИЛІВ-БАЗЮК (Торонто, Канада) магістер бібліотекарства

“Зневага та крадіж назви “Кобзар” та поодиноких творів Тараса Григоровича Шевченка.”

У великому замку Потоцького у Львові відбувся форум українських книжок у 2010 р. Видавництво “БукРек” брав участь у презентації моєї книжки “П’ять Колосків”. На площі палацу було дуже багато людей, кіосків та наметів, в яких продавали книжки. Після закінчення презентації моєї книжки, яку приготувала Дарина Степанівна, видавець, я оглянула виставки інших українських найновіших книжок, купила деякі видання з Гетьманської доби для моїх онуків та вийшла з будинку, бо було дуже важко мені оглядати, поміж сотками, як не тисячами людей. Під будинком зустріла знайомого, що підчікував мене. Побачивши мене з радістю мені розказав, що при тому авто він купив нове видання “Кобзаря”, яке тримав в торбині, на це я відповіла, що маю чудове видання др. Леоніда Білецького в чотирьох томах.

На другий день зустрічаємося на вечерю та мій знайомий виїмає з торби нового “Кобзаря” - та з жахом оповідає, що він не те купив, що думав. Люди товпилися, заохочували купувати. Навіть підписали його ім’я та свої ініціали. Вдома оглянув та жажнувся, що це не “Кобзар” Тараса Г. Шевченка, а порнографія братів Капранових, які стали плягіаторами назви творів Тараса Г. Шевченка та назви “Кобзар.” Оповідас, що була велика черга, всі хотіли купити “Кобзаря”, він не оглядав, та всі люди не оглядали, питалися ім’я покупця - нашвидко вписували - а люди платили та отримували в кульочку запакованого “Кобзаря”. Удома розглянув, зрозумів що це не “Кобзар”, а вульгарна книжка з вкраденою назвою нашої найбільш шанованої, любленої збірки Тараса Г. Шевченка.

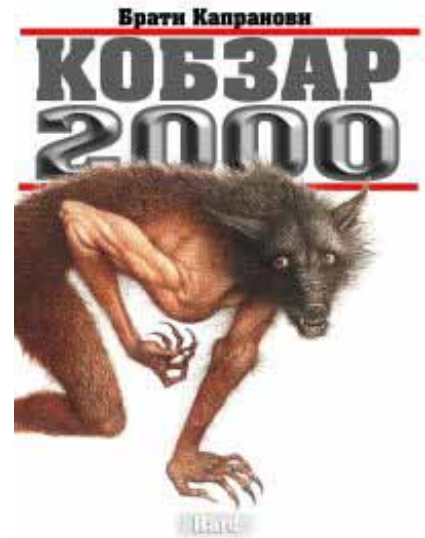
Ця книжка братів Капранових розділена на дві частини, одна для жінок, а друга для чоловіків. На обох обкладинках намальовані порнографічні малюнки. Знайомий боявся залишити книжку на письменному столі, щоб внуки не побачили, та заховав під

ліжко, а тоді приніс, бо не міг тримати в себе вдома.

Прийшовши після вечері - я відчинила книжку та попала на чоловічу частину, швиденько перебігла очима кілька оповідань, які мають назви трохи змінених творів Тараса Шевченка: “Сон, Гайдамака, Тарасикова ніч, Княжич, Дівочії ночі, Варнак, Москалева криниця, Причина, Розрита могила, Неофіт - Історія на один галс, Немирівна, Наймит, Кавказ, Молитва.” Брати Карпанови перекрутили деякі назви та пишуть оповідання - сороміцькі сатири на відносини між жінками та чоловіками в Українському Народі під час советського панування. Винесли найбільш брудну лайку, нецензурні слова, образи жіночого роду, висловлюють найбільше хуліганство, збоченість чоловіків та не менший упадок моралі української жінки та чоловіка. Ображаючи жінок - ображають і своїх сестер та матерів, показують найнижчий моральний упадок чоловіків.

Оглянула жіночу частину та прочитала назви оповідань: “Русалка, Катеринка, Як умру, то, Петрусь, Відьма, Породила мене мати, СОН - 6, Перебендя, Тополя, Великий лох, Доля, Мар’яна черниця, І мертвим, і живим, Якби ви знали паничі.” Отже і в жіночій частині оповідання з перекрученими назвами та не відігли від вульгарності, сарказму, зневаги жінок, лайки, сороміцьких висловів. Брак поваги не тільки до жінок, але понижують себе - чоловіків в найбільш огидний, вульгарний спосіб, бо їх думки, порівняння, епітети - це негідна лайка людей, які не мають віри Бога, людяності, принципів моралі, мужських чеснот. Читати до кінця кожне оповідання я не могла. Ніколи я не уявляла, що освічені брати Карпанови, чи будь які інші автори, можуть упасти так низько. Це найбільш порнографічні оповідання, мабуть у ніякій іншій мові таких не знайдете.

Мій знайомий просив: “Забери цю книжку до Канади, бо я



не маю де її тримати!” Вона в мене лежить вже третій рік, я все чекала, що хтось з Української Спілки Письменників, або з літературних критиків напише про цю книжку. Мені до тепер не трапилося прочитати жодної критики. Автори можуть себе обороняти, що вони хотіли показати відносини між жінками та чоловіками за советських часів, про те, як упала мораль у безбожницькій країні, до чого опустилися люди. Але на такий жанр, мову, сарказм, грубіянство, порнографію - нема виправдання. Про це все можна написати в культурній мові, непотрібно про низьке опущення людей писати та рівнятися до них, їхніми висловами, словами, лайкою, порнографією, збоченням, брудом.

Головне, не можна красти назв оповідань чи перекручувати їх з творів нашого шанованого, любленого Тараса Г. Шевченка. Коли б у іншій країні якийсь письменник навважився таке зробити, наприклад з німецькими письменниками Гете чи Шіллером, а в Англії з Шекспіром, то довго такі письменники не ходили б на волі, а якщо б і були на волі - то заплатили б мільйонну кару. В Україні - науковий світ мовчить, а люди купують, думаючи, що це “Кобзар” нашого Пророка, Мученика за Україну, Волю та Свободу, а брати Карпанови заробляють та продають свою книжку за високу ціну так, як є приповідка, що продають на базарі “кота в мішку” та тішаться брудними заробітками!

На ілюстрації: це одна з «найпристойніших» обкладинок, так званого, Кобзаря братів Капранових. Інші на межі звичайної порнографії...

Оксана МАКОВЕЦЬ: «Багато страшних звичок набула наша нація з-за злочасного радянського режиму, особливо пияцтво та куріння, яке жажливо «процвітає» тепер на Вітчизняних теренах...»

ВЕЛЬМИШАНОВНА РЕДАКЦІЯ!
«Бористен» щоразу - то цікавіший! Покращав не лише його зовнішній вигляд та оформлення сторінок з кольоровими, художніми вклейками.

Радують всі рубрики журналу, особливо про історію ріднокраю, поетична сторінка, рубрика для наймолодших «Даринка», гумор і сатира, також - рецепти ісконно українських страв. В числі #5 «Бористен» приніс нову рубрику «За здорове життя», що не менш актуальна на сьогоднішній день не лише за Заході, але й в Україні. Читаючи Вашу передмову до нової рубрики, я на сто процентів згідна з тим, що багато страшних звичок набула наша нація з-за злочасного радянського режиму, особливо пияцтво та куріння, яке жажливо «процвітає» тепер на Вітчизняних теренах.

Минулого року, під час мого побуту в Києві, на власні очі я бачила кілька випадків дитячого пияцтва. Наведу один, який безмірно вразив мене:

Вранці, десь о пів на дев'яту, коло великого супермаркету, неподалік Харківського шосе в Києві, я помітила чергу коло кіоску неподалік магазину, і звернула увагу на неї саме тому, що складалась вона з дітей та підлітків десь років семи-дванадцяти. Кіоскер продавав горілчані вироби, вино і пиво, а також - сигарети. Коли я наблизилась, найменший хлопчина купив пляшку пива та, досить професійно її розкорувавши, почав тут же пити цей пінистий алкогольний напиток. Нікому не було ніякого діла до нього, люди проходили й ніхто, крім мене, навіть не бачив у цьому нічого надзвичайного, адже подібне - на кожному кроці. П'ють батьки, п'ють малолітні діти - поширені застілля з обильною пиятикою, де діти сидять за столом поряд з дорослими, їм також «трішки наливають», щоб смакувала їжа. А потім дивуються - звідки юні алкоголіки та наркомани беруться?..

Ваші зауваги щодо «поминальних днів» на цвинтарях, особливо в Східних областях України - назову просто - варварство! І церквам та полам до цього нема діла, лиш би «жертвний» кіш був повен. Також я зауважила, як багато нових церков побудовано по всій Вітчизняній території і - навіщо?

Якщо й менша їх кількість без доброї пастви, бо не вчать служителі храмів належним чином своїх

прихожан, як треба жити не лише духовно, але морально і здорово. Ще запитання - куди і де відповідні інституції влади дивляться?.. Коли, нарешті, звернуть належну увагу всі громадські, професійні культурологічні та педагогічні установи України на цю ситуацію?!

Отже, і не лише на мою думку - здоровий спосіб життя - то не тільки «обезжирене» харчування нації за канадійськими рецептами шанов-



ної пані Василів-Базюк, яке, до речі, можна трактувати двоюко, адже фанатизм та надмірність - теж шкодять. Згадана тема може бути метою наступної дискусії, адже для здорового існування людського організму, в рівних пропорціях потрібні білки, жири та вуглеводи, це нас вчили ще на уроках біології в школі. Тому, повне виключення з харчового раціону тваринних жирів, неодмінно матиме не надто позитивний вплив на здоров'я людини, а особливо - підростаючої дитини. Тому у всьому треба мати міру. У різних вікових категоріях людина повинна харчуватись правильно, без перегибів в одну чи іншу сторону. Про це вже ведуть мову багато сучасних лікарів-дієтологів, які сходяться на тому, що найкраща їжа та, яка приготовлена вдома, навіть з використанням в достатній кількості масла та натурального жиру. І правильно, що б'ють тривогу спеціалісти й батьки - прихильники здорового харчування, про надмірне розповсюдження так званого «фаст фуду», тобто швидкої їжі, у США та Канаді. Хотілось би, щоб в Україні такі швидкісні ресторани типу «Доналдс» не прижилися. Хоча, навіть на сьогоднішній день, українці люблять готувати їжу самі й в домашніх умовах.

Це радує, не дивлячись на інші обставини, які згадаю нище.

Перш за все, звичайно, при таких зарплатах і пенсіях, які отримує пересічний українець, та ще й при «американських» цінах!.. Погодьтеся, не кожен може вибрати жжиткову олію (з ріпаку, оливкову чи лляну), для смаження картоплі чи заправки борщів та салату. Купують ту, яка дешевша - бо не мають грошей, бідують люди з такими пенсіями та зарплатами, які мають в Україні. Те саме стосується й інших харчових продуктів до споживчого кошика пересічного українця. Слава Богу, добре росте на Батьківщині, колись адаптована з Американського континенту, картопля.

Тому для більшості людей - це одна з основних страв у різному вигляді: в супі, борщі, картопляниках, дерунах. А ще - картопля смажена, варена, пом'ята, печена, в лушпайках. І їдять її і з м'ясом, зі сметаною та кислим молоком, з оселедцем та салатами із свіжої та солоної ярини, і зовсім не думають про холестерин чи «холестероль» бідні люди, бо тяжко працюють не лише на роботі і вдома, але й на огородах чи так званих дачах, щоб забезпечити консервацією з ярини та картоплею, ще й на зиму, свої сім'ї. І не від жирів «товстіють» вони, а від надмірного вживання картоплі, в своїм харчовому раціоні, яка найдоступніша й найможливіша, бо ж їсти щось треба кожному... Тому виливати «товщ» ніхто не неважиться в Україні, бо це все-таки додаткові калорії до скудного раціону, над яким «чаклусь» майже кожна господиня, щоб якийсь урізноманітнити його. Так появляються новітні рецепти української кухні, як наприклад «гречані чи капустяні котлети із запахом м'яса», чи рідкий борщ з кубиком розчиненого курячого бульйону, тощо. Зауважу, що не дивлячись на згадані ситуації, які довелось мені стрінати тепер в Україні, наші люди дуже гостинні й добрі. Для кожного українця приказка «Гість в дім - Бог в дім» - більш ніж актуальна. Тому гостеві на стіл кладуть все найкраще й найсмачніше, що мають. І кожна господиня варить особливу їду, за своїми рецептами та з тих продуктів, які ростуть на її городі, в хліві, та покиснені і ціні її споживчого кошика. І в кожній - борщ смакує і пахне по-своєму, особливо мені, бо знаю йому ціну в рідній моїй Україні.

Даруйте, якщо зарізко висловила свої емоції.

**З належною пошаною -
Ваша Оксана МАКОВЕЦЬ,
м. Сіффорд, США, липень, 2013р.**

3 майбутньої книги «Діаспора пам'ятає»

Микола ДУПЛЯК (США)

СИРАКУЗЬКА ГРОМАДА ВІДЗНАЧИЛА 50-ЛІТТЯ ГОЛОДОМОРУ В УКРАЇНІ

У березні 1983 року в Сиракузах, Нью-Йорк з ініціативи Відділу Українського Конгресового Комітету Америки (УККА) створився Громадський Комітет для відзначення 50-ліття Голодомору в Україні в 1932-1933 роках, а очолив його голова цього Відділу проф. д-р. Іван Гвозда. Секретарем був мґр Микола Дупляк, скарбником Василь Майкович, а заступниками голови Ярослава Гудзяк і Марія Карпишин. Представники поодиноких організацій стали членами Комітету. Вже на першому засіданні вирішено, що Комітет працюватиме цілий рік, а всю активність у громаді, спрямовану на відзначення сумної пам'яті річниці координуватиме Громадський Комітет. До Комітету ввійшли такі організації та установи: Кредитівка "Самопоміч", Об'єднання Жінок Організації Оборони Чотирьох Свобід України (ОЖ ООЧСУ), Організація Оборони Лемківщини (ООЛ), Організація Оборони Чотирьох Свобід України (ООЧСУ), Пласт, Пластприят, 68-ий і 85-ий Відділи Союзу Українок Америки (СУА), Спілка Української Молоді (СУМ), Українська Греко-Католицька та Українська Православна Церква, Українське Патріархальне Товариство, Український Золотий Хрест, Український Народний Дім, Український Народний Союз (УНС), хор "Калина", хор "Сурма", Школа Українознавства ім. Лесі Українки.

Програму відзначення 50-ліття Голодомору для внутрішнього вжитку громади заплановано на неділю 5-го червня. Виявилось, що дата була надзвичайно вдала, бо погода цього дня була чудова. Місцем громадського відзначення та вшанування жертв Голодомору стала нова парафіяльна зала православної парафії св. Луки. Біля неї працює громада людей на той час завершувала будову гарної церкви, напроти якої виростають нові могили на новому цвинтарі.

Щоби вшанувати мільйони жертви українського голокосту і передати пам'ять про них молодшим поколінням, перед церквою поставлено хрест і споруджено символічну могилу. Після Служби Божої о. протоієрей Мирослав Глинський по-

святив хрест у пам'ять замучених Росією голодом земляків наших, а відтак відслужив Панахиду за їхні душі. З цієї нагоди коротке слово сказав Святослав Караванський.

Про імпрезу повідомляли листочки українською і англійською мовами в церковних бюлетенях. Інформаційний матеріал вислано до місцевих американських засобів масової інформації. Про відзначення українського голокосту появилися три статті у місцевій американській пресі в Сиракузах, а одна в м. Обурн. Про нього інформувалось також у програмі польського радіо в Сиракузах та в програмі українського радіо в Обурні. У всегромадському відзначенні Голодомору взяли участь усі громадяни нашого міста, кому не байдужа велика рана на тілі Українського Народу. До них прилучилася також українська громада з Обурну.

Про страхіття в Україні в 1930-их роках нагадувала присутнім виставка світлин і статей з американської преси, що немов говорила до сумління присутніх і свідчила про знущання окупанта над нашим народом. При вступі на залю продавались пропам'ятні жетони, впорядники причепляли всім учасникам маленькі жалобні стяжки синьо-жовтого і чорного кольору, роздавали програмки тощо. Була також нагода підписати петицію до конгресменів і сенаторів у справі підтримки в Конгресі США резолюції відносно Голодомору в Україні. Окрім того, особливу увагу звертала на себе вдало виконана на чорному тлі декорація сцени, що символізувала нещастя Українського Народу в 1932-1933 роках.

Хоч програма відзначення Голодомору була запланована лише для української громади, поміж присутніми в залі був депутат законодавчих зборів Нью-Йорку М. Зиммер і представники американських засобів масової інформації. Вони й взяли інтерв'ю з членами Громадського Комітету та з головним промовцем на святі Святославом Караванським.

Програма відзначення українського голокосту почалась на залі соборним Молебнем у наміренні



Українського Народу. У ньому взяли участь священники обидвох віровизнань: о. протоієрей Мирослав Глинський, Сиракузи; о. Крилошанин Володимир Смик, Ютика; о. протопресвітер Федір Коваленко, Рочестер; о. Іван Ропке, Сиракузи. Під час Молебня співав церковний хор церкви св. Луки. У Молебні взяли участь громадські та молодечі організації СУМ і Пласт зі своїми прапорами. Соборний Молебен був справді отим фактором, що об'єднує людей, що радує душу української людини незалежно від її релігійної та організаційної приналежності.

У дальшій частині жалобної програми вагоме та історичне слово Блаженнішого Патріярха Йосифа з нагоди 50-ліття Голодомору прочитав проф. д-р Іван Гвозда, а відтак протоієрей М. Глинський прочитав Архипастирське послання Блаженнішого Митрополита Мстислава з цієї нагоди – "Село вимерло".

Головним та дуже очікуваним доповідачем був Святослав Караванський. Він говорив шість хвилин, проте не виправдав сподівань громади. Після доповіді слідувала деклямація "1933" Богдана Бори у гарному виконанні студентки Наталки Шпічки. Жіночий хор "Калина" під керівництвом Олі Малій продемонстрував дві пісні – "З чистим серцем" (молитва за Україну) муз. П. Чайковського та "Встає хмара з-за лиману" Т. Шевченка, муз. Ємця. Після співу, Володимира Смик рецитувала "Долину смерті" Лева Пилипенка. Особливе враження викликала деклямація студента Юрія Войтовича "Прокляті роки" Юрія Клена при співучасті молоді СУМ і Пласту. На сцені було біля 50 юних виконавців із запаленими свічками. Вони повторювали відповідний рефрен із поеми. На зміну молоді прийшла рецитация "Голод 1933 року", яку гарно виконала Ніна Новохатько.

На кінець програми виступив чоловічий хор "Сурма" під батуютою м'гр Марусі Качмар, який виконав похоронну пісню "Коли ми вмирали" та пісню "Ой зійшла зоря", муз. М. Леонтовича.

Величаве відзначення 50-ліття Голодомору в сиракузькій громаді закінчилось українським національним гімном, який підхопила святочна громада, а гомін якого, здавалося, понісся в етері далеко за океан, в Україну, щоб з'єднатись з поневоленим Українським Народом.

Програму відзначення народоубивства в Україні можна було опісля побачити на телевізійній програмі п'ятого каналу; про ґеноцид в Україні інформувала англомовна преса. Українська сиракузька громада здала черговий національний та громадський іспит, виявивши добру волю до співпраці, зрозуміння, толерантності та соборності. Громадський Комітет зумів об'єднати всю громаду, налагодити добру співпрацю всіх громадян, приєднати до праці молодь і поінформувати американське суспільство про те, що сталося в Україні в 1930-их роках. Тим він придбав нам усім чимало морального успіху.

Заходами Громадського Комітету для відзначення Голодомору в Україні та при співпраці Комітету Поневолених Націй, у неділю 30-го жовтня 1983 р. в Українському Народному Домі в Сиракузах відбулася друга частина відзначення цієї сумної річниці.

Уся програма була передбачена для наших американських сусідів і відбувалась англійською мовою. На роковини Голодомору запрошено багатьох визначних американців. Відповідні інформаційні матеріали про український Голодомор приготував проф. д-р Іван Гвозда – голова Громадського Комітету та вислав їх до всіх запрошених гостей, до місцевих газет і телевізійних станцій. Про відзначення Голодомору інформували українську громаду, крім афішів, відповідні летючки в церковних бюлетенях тощо.

Меморіальна програма для вшанування мільйонних жертв російського радянського ґеноциду в Україні при виповненій публікою залі почалася внесенням прапорів поневолених націй: литовського, латиського, мадярського і польського. За ними йшли прапори українських організацій: СУМ, Пласту, ООЧСУ, ОЖ ООЧСУ. Після презентації прапорів американський гімн співала Джойс Ткач, а український підхопила вся наша публіка.

Відповідну молитву з нагоди 50-ліття Голодомору провів о. Богдан Кінь. Потім д-р Іван Гвозда при-

вітав святочну громаду та присутніх достойників нашого міста і в короткому слові вказав на причини трагедії в Україні та важливість відзначення роковин цієї жахливої події. З коротким словом виступив опісля проф. д-р Антоні Бускарен – голова Комітету Поневолених Націй.

Головним американським розмовцем у нашій програмі був член Конґресу США Джордж Вортлі, який виявив добру обізнаність із, як заявив, варварським актом Кремля в Україні 50 років тому. Злочин Радянської Росії над Українським Народом повинен бути пересторогою для нас усіх тепер і на майбутнє, щоб не повторився більше ніколи.

Під час програми звертала на себе увагу присутніх відповідна декорация сцени, що викликала жалобний настрій: на чорному тлі висів золотий тризуб, а біля нього напис – 1933 – 1983. Під ним українське поле символізували колоки пшениці та червоні маки. На родючому українському чорноземі прислана Росією голодна смерть збирала своє жниво. Росія відплатилася Україні помстою за визвольну війну, за змагання до волі та самостійності.

Особливий настрій викликав струнний квартет сиракузької симфонічної оркестри під керівництвом концертмайстра Андрія Заплатинського. У його виконанні були два твори, що віддавали почуття суму і жалоби, а саме: "Американський квартет" (друга частина) муз. Дворжака та "Ададжо для струнних інструментів" Семюела Барбера. Слід згадати, що розуміючи важливість і глибину відзначення українського голокосту, наш земляк концертмайстер А. Заплатинський взяв участь у нашій програмі безкорисно.

Вплив музики викликає глибоке почування. Сьогодні він викликав настрій жалоби і тривоги, -- відмітив у своєму слові посадник міста Лі Александер. Говорячи про мільйонові жертви Українського Народу півстоліття тому, він відзначив також нове нещастя в Україні у зв'язку з затруєнням ріки Дністер, нещастя, яке приписав колоніальній господарці Росії на українській землі. З нагоди відзначуваної річниці посадник Лі Александер прочитав і підписав відповідну прокламацію та проголосив неділю 30-го жовтня меморіальним Днем Великого Голоду в Україні на терені нашого міста.

З коротким словом виступив також староста повіту Онондаґа Джан Молрой і прочитав підписану ним прокламацію Тижня Поневолених Націй. Проклямацію губернатора Нью-Йорку Маріо Куомо з нагоди Тижня Поневолених Націй прочитав

Роберт Бартошевські – представник польської громади.

Палке слово сказав Карк О'Коннор, син одного із засновників Тижня Поневолених Націй, відомий правник -- оборонець оскаржених у співпраці з німцями українців і прочитав прокламацію Президента США Роналда Реґена з нагоди Тижня Поневолених Націй. Проклямацію Президента США з нагоди 50-ліття Голодомору в Україні прочитав д-р Іван Гвозда.

Головним доповідачем-українцем був інж. Богдан Федорак з Дітройту, який навітлив українське розуміння трагедії відзначуваного голокосту. Після нього з коротким словом виступили представники поневолених народів, які співчували українцям у їхній трагедії, наголошували наслідки поневолених їхніх народів російсько-радянським імперіялізмом. Між ними були представники таких народів: Мадярщини – Тібор Гелч, Польщі – Роберт Бартошевські, Литви – Френк Петравскас, Латвії – д-р Марія Гинклі.

Особисто вітав жалобну громаду Мелвін Н. Зіммер – стейтовий депутат законодавчої палати. Листовно вітав українців стейтовий сенатор Таркі Ломбарді. Своєю присутністю на залі мільйонові жертви "забутого голокосту" вшанували ще такі представники міста та місцевої влади: Джан Діллон – повітовий шериф, Едвард Новаковскі -- член міської ради, Едвард Раєн -- повітовий законодавець, Томас Янг -- директор стейтової виставки, Рой Бернарді -- муніципальний контролер, Кеннет Мокшицкі – заступник посадника міста, Роберт Сроґі – міський суддя.

На кінець святочної програми присутні хвилиною мовчанки вшанували мільйонові жертви російського імперіялізму в Україні та вислухали прощальну мелодію, що її виконав на трубці інж. Орест Грицик. Після меморіальної програми, Громадський Комітет гостив коктейлем запрошених гостей-американців.

Вшанування пам'яті жертв російського ґеноциду та колективізації в Україні знайшло прихильний відгук у місцевих американських засобах масової інформації (дві статті) та радіо (інтерв'ю на двох станціях), про нього звітували дві телевізійні станції тощо.

Сиракузька громада гідно та величаво відзначила трагічну подію в історії свого народу. Шкода лише, що такі не вся патріотична публіка вважала необхідним це зробити, шкода також, що не було поміж присутніми багатьох свідків Голодомору. А повинні б бути...

«ЮВІЛЯРУ НА ЗГАДКУ»

Сергій Бурлаков: «Розбудити душу для добра – головне завдання літератури»

У червні виповнилося 75 років нашому земляку – члену Національної Спілки письменників України поету Сергію Бурлакову, автору 25 поетичних збірок, твори якого перекладались російською, білоруською, вірменською, естонською, чеською, польською та башкирською мовами.

Луганчанин за місцем народження, Сергій Романович своєю працею й своєю творчістю вже понад 50 років прославляє свою рідну домівку – наше прекрасне місто над Дніпром. Його зусилля гідно оцінені численними відзнаками та урядовими нагородами.

10 років поспіль – у 1979-1989 роках – Сергій Романович очолював Дніпропетровську обласну організацію НСПУ, обирався депутатом обласної Ради народних депутатів, був радником голови облдержадміністрації з питань української літератури.

Читайте інтерв'ю з поетом, яке він люб'язно погодився дати часопису «Борисфен».

– Шановний Сергію Романовичу, хоча Ви й не фантаст, а поет, все ж давайте спробуємо зазирнути у майбутнє. Що ХХІІ століття готує людству? Що можна передбачити зараз? І як, на Ваш погляд, література може впливати на те майбутнє?

– Хочу відразу сказати, що не претендую на лаври Нострадамуса, але спробую заглянути у прірви майбутнього (нехай Вас це слово не лякає). Людство погано дбає про свою планету, і тому, витягнувши з неї усі «нутрощі», воно опанує ядерний синтез,

який стане невичерпним джерелом енергії. Ця енергія потрібна для того, щоб уникнути потрясінь планетарного масштабу. Звичайно, будуть зіткнення на релігійній основі, збройні конфлікти між народами. Я не прихильник засновника футуризму італійського письменника Марінетті, який казав, що війна – це гігієна світу, але зіткнення ці можливі, і після них людство має перейти до нового, бо планета наша тендітна, красива, і треба з нею жити у злагоді. Науковці вважають, що Земля – це жива істота, і розмовляти з нею потрібно не зі зброєю в руках, а мирно. Тоді може



слухати. Деякі особи навіть запевняють, що краще вчитися на власному досвіді, а не на досвіді батьків. Але ж, здається, Франклін якось сказав, що сподіватися лише на власний досвід може лише дурень... На Вашу думку, чи здатна сучасна література стати тим очільником, який допоможе, навчить, поведе за собою людство? Яке її завдання?

– Розбудити душу для добра – головне завдання для літератури. Хочу зазначити, що кожен значний економічний успіх залежить від досягнень моральних, від розвитку культури пам'яті, від суспільної допомоги літнім людям та хворим, від відновлення такої моральної категорії, як честь.

Ви пам'ятаєте дивний пушкінський рядок: «доки серця для честі живі...»? Тобто, поет передбачав, що колись настане такий час, коли серця мають померти для честі, будуть холодні й пусті... Тільки пусті люди не думають про те, що вони заповідають своїм нащадкам – квітучий або зруйнований край. Не має шани індивідуаліст, котрий трактує все, що відбувається, на свою користь, котрий підносить своє «Я» над загальною справою.

Щоб цього не відбулося, потрібно дотримуватися відповідних норм, принципів поведінки. І не тільки дотримуватися, а й виховувати у тих принципах дітей. І тут ми повертаємося до вищезазначеного: головне завдання літератури (розумій: письменника) – розбуджувати душі для добра.

– Останнім часом з'являється все більше й більше нових напрямків, у тому числі й у літературі. Чи є вони так само життєздатними, як і ті, які ми вважаємо за класичні?

Про літературні течії можна говорити безкінечно, тим більше, у кожного письменника є свої шанувальники, свої послідовники. І тут треба відчувати ту грань, за якою починаються удавані поезії. Та викликає занепокоєння бажання деяких літераторів не піднімати громаду до вищого

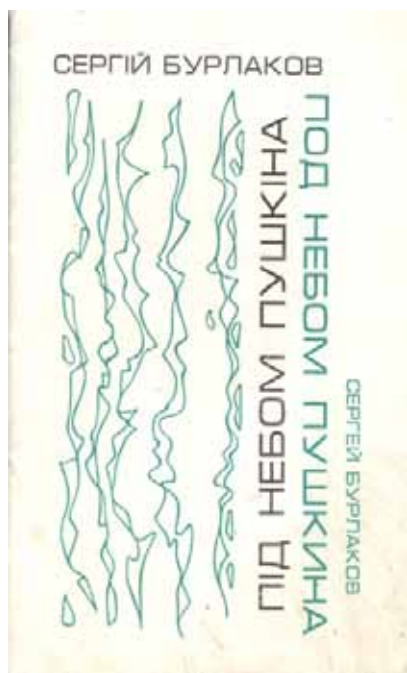


статися, що отримаємо вихід на міжпланетарні стосунки.

Роль літератури у цьому – урівноважувати мислення та досягнення науки. Література повинна випереджати техніку. Про це засвідчила творчість Жуль Верна й Герберта Уелса, фантастичні романи Олексія Толстого й Олександра Беляєва – усі ті наукові передбачення, які зробили численні фантасти, бо ідеї, які висловлюють письменники, матеріалізуються.

Колись ми навчимося передавати думки на відстані, але книга буде жити вічно. Бо мистецтво – інакше й бути не може – повинне збагачувати, піднімати на найвищий рівень духовного розвитку.

– Зараз лякає те, що люди розучилися чути один одного. Це характерний для нашого часу штрих. Усі говорять, аж захлинаються, поспішають виговоритися, але не бажать



рівня, а догоджати широкому загалу різними (не завжди етичними засобами) задля популярності та миттєвого успіху.

– У тлумачному словнику написано, що реалізм – правда життя, втілена специфічними засобами різних стилів. Але той стиль, до якого звикли ті, що мешкають зараз у пострадянському просторі, залишається єдиною відомим. Це – соціалістичний реалізм, який нині зневажають, намагаються з ним боротися...

– Дійсно, література соціалістичного реалізму перебрала в оптимізму. Коли вже самі твори носили назву «Оптимістична трагедія» тощо, то з'явилися очі до напряму літератури страждання, які стверджують, будімо людина повинна страждати й пережити всі аспекти людських почуттів, що без великого болю нічого, справді геніального, не можна створити...

– ...тобто, щоби пізнати сенс життя, людина повинна пройти через своєрідний катарсис...

– Так. І знову йде перекид: від класичної німецької філософії до творів Ніцше, Шопенгауера... Врешті-решт виникло поняття, зараз рідковживане – декаданс. Це література, яка звертала увагу на страждання, недосконалість, ущербність людської натури, література, яка заплутала сама себе, філософію, життя.

– А постмодернізм?

– Якщо ж говорити про постмодернізм, то його послідовники оформлюють свої думки таким чином, що їх важко зрозуміти. Нехай це буде гімнастика мислення, нова метафоричність, але не можна доводити поезію до крайнощів, тих негативних моментів, які спонукають поринати у відчай. Зрозуміло, що не можемо заплітати очі на те, що людина смертна. Ті апологети авангардизму, постмодернізму хотіли показати якусь грань, за якою ми прозираємо, і в нас виникає бажання протистояти смерті, стверджувати особистість, не дивитися на людство, як на щось, що не здатне дати собі раду.

Нам потрібно орієнтуватися на тверезий реалізм, не заперечуючи міфи, не відходячи від життєвих реалій. Звичайно, не можна впадати у голий натуралізм, а думати, як поєднати незримі процеси, що проходять у нас в грудній клітці, з римами, одягнути в образи. Те божественне, що дано людині, не зникло.

Переносячи філософський зміст на літературу, нагадаю такий чудовий вислів: «Божественне – у простоті». Класик англійської літератури Сомерсет Моєм писав: «Головне завдання літератора – висловити свої думки найменшою кількістю слів». А ми потонули у багатослів'ї, робимо з думок віртуозні фіоритурі, так, що навіть фахівець ледь їх розуміє.

Кажуть, поет пише сам для себе. Я з цим не згоден. Коли він пише лише для себе, а не для публіки, то це дорога в нікуди.

– Твори модерністів приверта-

ють увагу не тільки ненормативною лексикою, надто натуралістичними зображеннями фізіологічних актів тощо. Але ж призначення літератури – забезпечення позитивно-емоційного стану людини, її позитивно-стійкого ставлення до життя?

– Справа в тому, що наша література була надто очищена, романтизована. Читач досхочу наївся такої літератури, у якій дехто з письменників досяг досконалості. Звичайно, якась частина суспільства вихована саме на цій оптимістичній добротворній літературі.

А от вже дехто з молодих вдається до епатажу. Письменники пишуть про те, на що було накладене табу: брутальність, фізіологічність, навіть психопатологія. Думаю, що це говорить про хворість моменту, бо кажуть, що яка література, таке й суспільство. Але історія стверджує, що саме у важкі моменти з'являються геніальні твори. Це, так би мовити, супротив, опір матеріалу.

Буває й так, що молодий автор не відчуває опору і вважає, ніби, користуючись ненормативною лексикою, досягне успіху, бо його помітять, приваблює читача, незнайомого з сексуальними тонкощами, закритими процесами уродливого стану психології.

Думаю, цим література переходить. Матюком у генії не вибієш і себе цим не ствердиш. Треба вимітати з душі всю нечисть, тваринні інстинкти, від яких людина ще не звільнилася; бо іноді тварини у своїх відношеннях чесніші і не вдаються до такої жорстокості, як прагнуча надмірних прибутків або надситості двонога істота. Це своєрідний атавізм, якого треба позбавлятися. Треба переводити у план нового мислення. Нехай це банальна фраза, але людина повинна виходити на новий поверх свого мислення.

Кажуть, що світ може існувати лише в рівновазі добра і зла. Було б гарно, якби молода людина бачила красу світу, дивилася на нього як Олександр Довженко, Максим Рильський або Володимир Сосюра.

Вірю, що настане час, коли людство навчиться підключати своє мислення, гравітувати в єдину силу і спрямовувати її у вірному напрямі, людство покращає і врятує себе. І молодь це обов'язково зрозуміє.

– На сьогодні відбувається різке протистояння письменників-модерністів і тих, хто працює у класичних жанрах. Яке Ваше ставлення до цього протистояння? Хто правий?

– Хіба можна оцінити якийсь твір безпомилково? Зазвичай, це процес складний. Сьогодні більшість подobaється одне, завтра інше. У кожній епохи свої смаки. Є вічні цінності, а є й перехідні. Адже протягом віків суспільство змінювалося. Щось ставало непотрібним, відмирало. Якимись літературними формами треба, так би мовити, перехворіти. Пережити їх.

Але народна українська література, пісня, думи, прислів'я як правило легкі, прозорі й не цураються рими.

Ось послушайте: «Навіть річка-невеличка береги ламає».

– Зізнайтеся, Ви ніколи не робили спроби писати в такому стилі?

– Я не обскурант, але, перечитавши багато літератури у різних жанрах, хочу наголосити, що, як на мене, найвища поетична форма – сонети. Візьміть книгу Дмитра Павличка «Світовий сонет»... Чи не є вона найкращим тому доказом?

Повторюся, що у молоді роки використовував різні форми поетичного слова. Ще у 70-ті роки ХХ століття я писав верлібром.

– І як?

– Ще Володимир Солоухін писав: «Можна писати без розміру, можна писати без рими, писати навіть без змісту. Але навщо все разом?» Література і поезія – це, найперше за все, гармонія. Ритмічно б'ється серце, змінюються пори роки...

Які б ти не шукав карколомні форми, треба думати про людську душу, намагатися дістатися до серця читача, звичайно, у переносному смислі (сміється).

– Тут я з Вами згодна. Але ось у чому справа: страждають читачі. Зазвичай, у кожній, навіть освіченої людини, можуть бути смаки, які не відповідають загальним. Ще й треба враховувати, що є засоби інформації, на сторінках яких – у друкованих й електронних – розміщується різноманітна, не завжди якісна, інформація. Тільки як пересічному читачеві відрізнити: де якісна література, а де – порожня, нікчемна?

– За єдиним принципом: якщо слово хвилює, якщо поділяєш думки автора, зливаєшся з його думками, коли література торкається твоєї душі, настроює на високий лад.

Людина повинна шукати у літературі добрі начала, які ведуть нас до порозуміння і, аж ні в якому разі, не до розбрату й війни. А коли йде зомбування, людина втрачає душу, інакше людство може винищити само себе.

– А письменник має нести відповідальність перед читачем, суспільством, своєю совістю.

– Так. І перед своїм Словом. Слово – це зброя. Якщо не помиляюся, то Гете сказав, що слово може вбивати. Слово, вимовлене з великою цілеспрямованістю, якщо у ньому сконцентрована ненависть, вбиває. Тому Слово має бути сповнено тільки добротою, світлом, повагою, бо несе глибокий сакральний зміст. Словом бавитися не можна.

– І наостанок: коли нам чекати на Вашу нову збірку? Які Ваші творчі плани?

– Сподіваюся, що в цьому, ювілейному для мене році, вийде збірка моїх поезій у двох томах – напруження останніх років. У них втілені усі ті думки, про які ми зараз говорили.

– Дякую за цікаву розмову. Успіхів Вам і всього найкращого!

**С ювіляром розмовляла
Еліна ЗАРЖИЦЬКА.**

Дарина СУХОНИС-БУТКО, Фідель СУХОНИС

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГЛЯД на острів Афродіти

Частина друга «Не Пафосний Пафос»
(Продовження. Початок в попередньому номері)

Ранок на новому місці – це завжди передчуття нової пригоди. У перші мілісекунди ти не можеш зрозуміти, де саме ти знаходишся. Але потім приємна згадка – так, я далеко від буденних проблем, не дуже улюбленої роботи та завантаженого автівокми, спекотного міста. Я в маленькому раю.

Другий день подорожі – мій найулюбленіший. Вже змилась втома від літака і попереду розуміння, що ще аж десять днів...так безмежно довго. Звичайно, розумієш, що вони пролетять швидко, але зараз...Зараз можна пірнати в басейн, годувати кіпрських котів-кочівників та готувати сніданок. Недалеко від нашої вілли був супермаркет «Філіпос». Дуже приємне місце з помірними цінами. Наприклад, півкіло стиглої, екологічно чистої полуниці коштує 1,75 – 2,75 євро. Погодьтеся, не велика ціна, якщо врахувати, що двадцять хвилин тому ці ягоди достигали на сусідньому полі. Асортимент продуктів одразу дає зрозуміти – країна у Єврозоюзі. Якість, ціни, склад - все виправдовує себе. В певному розумінні, візит в супермаркет для нас перетворювався на мельну екскурсію(я полюбляю читати продуктові етикетки)

Першого ранку ми одразу ж вирушили на пляж. Федір Миколайович організував нам цілу екскурсію, аби ми обрали собі місце до смаку. Перший був звичайний, муніципальний. Більш-менш чисто, але не надто затишно, адже каміння впереміш з піском. А ось другий пляж ми вподобали одразу. До нього близько 15-20 хвилин, також ходить автобус (1,75 євро в один бік). Пляж від готелю «Корал Бей», але, враховуючи, що це був кінець квітня, людей було не багато. Федір Миколайович залишив нас задоволених пірнати у Середземне море.

Коли ми забажали взяти парасолі та лежачки, звернулись до хлопця, що здавав їх в оренду для тих, хто не відпочиває в готелі. Розплачувалась за це чоловіча частина нашої компанії, тому хитрий грек-кіпріот, відчувши акцент, «нагрів» нас на декілька євро. Я була дуже обурена, але, що поробиш? Хоч у наступні дні справедливості було відновлено – ми самі брали парасолі, а хлопець чомусь не підходив до нас за даниною. Тому виходило, що він «пригощає».

Я давно вподобала Середземне море через його чистоту і легкість. Вода в кінці квітня тут була близько 20-21 градуса за Цельсієм. Для

європейських туристів прохолодно. Я не можу себе назвати таким собі моржем, але ми з чоловіком пірнали у 10-градусне Чорне море і отримали багато задоволення. А тут і поготів – чистий пісок, комфортна вода і тепле сонце. Можливо, у мене з дитсадочка якась психологічна проблема – мені завжди боліло, коли на всіх не вистачало іграшок (совочки, відерця, грабельки та сито), якими можна борсатись в пісочниці. Тому я не цураюсь того, що майже у 25 років на всіх пляжах світу сиджу і виліплюю пісковику (теж саме, що й сніговик, тільки з піску. А взимку, звичайно, у нас все подвір'я в моїх снігових котах). Думаю в такі хвилини мій чоловік мене трішки цурається. Тому і тут було приємно ліпити пісковику, а європейці різними мовами мені казали, що мовляв «very nice, цей твій пісковику». Цей витвір мистецтва простояв там ще день, а потім якийсь малюк з насолодою його затоптав.

Можливо через сангвінічно-холеричний склад нашої родини, але вже в перший день навіть на найкращому пляжі здається, що ти тут вже тиждень. Бездіяльність породжує лінощі та зупиняє час. Тому, напірнавшись, належавшись та назасмагавшись, ми вирушили назад до вілли пішки. По дорозі було цікаво розглядати готелі, вілли та рослини. Обабчк доріг дуже багато кущів мімози – вони квітнуть шалено жовтим, але створюють безліч проблем прибиральникам та власникам машин, які прибирають цю пухнасту красу. Фікуси, з якими дуже панькаються вдома мої батьки (купили їм спеціальне освітлення, аби в тих швидше фотосинтез проходив) тут виростають у величезні дерева. Вище людського зросту. Але найбільше здивували квіти, які моя бабуся кликала «калачиками» - тут вони органічно переплітаються з пальмами і квітнуть весь рік. Все живе полюбляє тепло, то чому ж не квітнути, коли ти в раю? Улюбленою нашою ягодою стала маленька жовта річ, назву якої, сором який, ми не дізнались. Тетяна також казала, що не пам'ятає це бусурманське слово. Але на смак – яблучно-черешнево-абрикосно соковита алича. Маленька і жовтенька. А от цитруси тут не в пошани – багато лимонних та апельсинових дерев, які просто ростуть біля вілл, а врожай ніхто не збирає. Але це не заважає деревам «народжувати» двічі на рік.

Дорогою нам зустрічались сувенірні крамнички, супермаркети. Я

стримувала свою жагу до шопінгу. Бо за досвідом знаю – сувеніри краще купляти не поблизу готелів, а в місті, на ринках чи у великих торговельних центрах. Ми придбали смаколики в «Філіпосі» і поспішали з пізнім обідом, адже попереду було ближче знайомство з Пафосом. Коли вже ми прямували до комфортабельного автобусу за 1,75 євро з людини, зателефонував Федір Миколайович. Він, певно, відчув, що ми збираємось у вояж. І вже через пару хвилин вп'ятьох ми вирушили у місто. Піклування дуже приємне, особливо коли ти на чужині.

Дорога до Пафоса знайома – нею ми вже їхали з аеропорту. Сонце сідало, малюючи все рожевим. Прокидався вечірній Кіпр.

Машину залишили на величезній парковці недалеко від природничого музею під відкритим небом. Багато людей, мішанина мов. Але, загалом, набережна не виглядає перевантаженою. Федір Миколайович провів нам екскурсію тією частиною, де зосереджено безліч ресторанів «на воді» - нам трьома мовами кричали про свіжу рибу всіх форм та розмірів, креветки, осьминогів та ще багато чого, що проживає в Середземному морі. Але ми не спокусились і пішли до красивої портової фортеці Пафоса.

До речі, слово Пафос хоч і «народилось» тут, але його напевно чи можна вживати по відношенню до міста. Як на мене, набагато більше пафосу літає у Ялті. А тут все стильно, спокійно та виважено. Людей у дорогих ресторанах не оцінюють за зовнішністю, бо знають – у прості шорти та футболку може бути вдягнутий мільйонер.

У фортеці було воґко, пахло віками та історією. Ми прийшли за сорок хвилин до закриття, але привітний охоронець запевнив, що цього вистачить.

Портова фортеця Пафосу розташована в Пафоській гавані (Kato Pafos Harbour), яка використовувалася ще за часів Олександра Македонського. У IV столітті Лузіньяни побудували тут дві охоронні вежі, які захищали гавань, але в XVI столітті прийшли на острів венеціанці, їх зруйнували. У 1592 році на місці однієї з веж турки звели фортецю, яка існує понині. Нижні приміщення фортеці були призначені для утримання в'язнів, рівнем вище розміщувалися каноніри, які піднімалися сходами на верхній майданчик фортеці, для ведення спостережень або обстрілів. Зараз тут організуються свята Афродіти.

На вершечку фортеці був приголомшливий краєвид – з одного боку місто Пафос, порт, ресторани та крамниці, що майорять кольорами, гудуть, наче бджоли. З іншого – безмежне море, фрагмент музею під відкритим небом та сідаюче багряне сонце. Зізнаюсь у негідному вчинку, я залишила собі на згадку маленький камінець у фортеці. Він просто лежав під ногами, я не колупала стіни, тому

мій вандалізм здається майже непо-
мітним.

Ми досхочу нафотографувались
навіть у тюремних приміщеннях на
першому рівні, а також познайоми-
лись з мешканцями фортеці - голуба-
ми. Ці пір'їсті поганці поводили себе
тут наче господарі – агресивно пур-
хали та злітали, якщо ти підходиш
надто близько до їхніх гнізд. Фортеця
з височенними карнизами - тому у го-
лубів тут були свої шикарні вілли. А
мене не полишало відчуття того, на-
скільки давня ця будівля, скільки тут
було подій. Час летів, люди зникали,
а вона залишалась на березі моря,
вистояла під усіма вітрами та штор-
мами. Зараз це візитна картка Пафоса,
перше, про що згадає турист, що
побував тут.

Сонце майже сіло і ми попряму-
вали до протилежної частини на-
бережної, де також зосередились
ресторани, сувенірні крамниці, а далі
– муніципальні пляжі та готелі. Очі
розбігаються від усього різноманіт-
тя, і ми не встояли, придбавши мило
ручної роботи, магнітики. Але вирі-
шили обов'язково повернутись сюди
ще раз, перед від'їздом.

Дорога назад, в сутінках вечірньо-
го Кіпру з прохолодним вітерцем. Ну,
а на віллі на нас вже чекали пухна-
сті квартиранти. Вирішено було лягти
спати раніше, адже наступного дня
на нас чекала поїздка до Турецької
Республіки Північного Кіпру та від-
відини старовинної фортеці високо в
горах, яка колись була і монастирем.

Дарина СУХОНІС-БУТКО.

Особисто мене на Кіпрі часто не
полишало відчуття здивування. І сто-
сувалося це в першу чергу не стільки
природи та краєвидів острова. Хоча
тутешнє оточення, відома річ, може
викликати і захоплення, і цікавість.
Південна країна із стародавньої іс-
торією – дарує чимало цікавих вра-
жень та почуттів. Однак, напевно, з
роками починаєш прагнути зверта-
ти увагу не на зовнішні, навіть най-
яскравіші прояви антуражу в новій
країні, а прагнеш зазирнути глибше
в життя тутешнього люду. Звичайно
здійснити це у якості туриста та ще
за короткий час практично не мож-
ливо. Та, принаймні, зробити спробу
завжди кортить. Буквально за пару
днів перебування на Кіпрі стає зрозумі-
ло, що ця країна вигідна для життя
пересічних громадян, що тут роз-
винуті повсюдно інфраструктури та
соціум керуються справді європей-
ськими цивілізованими чеснотами
і правилами. І це в країні зовсім не
великій за розмірами, із населенням
меншим від Дніпропетровського, з
фактично відсутньою промисловістю
у експортних масштабах та ще й у
стані перманентного, нехай і латент-
ного, конфлікту поміж півднем та пів-
ніччю.

Можна зрозуміти облаштова-
ність, наприклад, США. Загально-
визнана потуга розкинулася від оке-
ану до океану з безліччю природних
багатств і різноманітними формами
своєї експансії у різних світах. Зро-

зуміла річ, що Кіпр з Америкою не
рівняти. Адже лише один з райо-
нів Нью-Йорку чи Чикаго, напевно, в
економічному плані в декілька разів
потужніше, аніж увесь острів та й
населення буде набагато побіль-
ше. Йдеться, так би мовити, про те,
що американці називають «quality
of life» - якість життя. Знову ж таки,
очевидно, у пересічного американця
гаманець товстіше аніж у звичайно-
го кіпріота. Однак, чи має то прин-
ципове значення, коли такі милі й
охайні тутешні будиночки з яскравою
південною рослинністю, коли такі
усміхнені й привітні кіпріоти, які зда-
ється понад усе на світі люблять свій
острів й свою країну. Я народився і
формувався в країні, котру тодішня
пропаганда любила декларувати
як щось надзвичайне і найсильніше
на планеті Земля. Мовляв, у нас і
вогонь найпекучіший, і вода наймо-
кріша. По-правді, мені школярю та
згодом студенту було тоді важко про-
аналізувати усю облудність та під-
ступність «сусловщини» (Михайло
Суслів – партійний і державний діяч
СРСР, котрий довгі роки відповідав
за ідеологічну діяльність Кремля).
Пройдуть роки і я сповна зрозумію,
що в країні з ядерними ракетами,
але нестачею найбільш необхідного
та головне відсутністю національних
і політичних свобод, людині важко
бути щасливою. Це зрозуміє ще ба-
гато наших людей. Але серед про-
блем, які сьогодні існують в Україні,
як на мене, найголовнішою ще за-
лишається та, що ще чимало наших
громадян ностальгують за тією дер-
жавою, котра пішла в історичне не-
буття. Країною, котра справді приму-
шувала тремтіти цивілізований світ,
бо могла скинути нукліярну бомбу на
Нью-Йорк чи Лондон, але не мала в
достатній кількості для своїх грома-
дян милу та цукру.

Про таке по мимоволі думаєш,
коли проїздиш добре впорядковани-
ми і привітними дорогами невеличкої
острівної держави Кіпр. Як щасливо
і затишно почуваються тут люди і
уяви не маючи про «змову світового
імперіалізму» та прагнення Америки
«тврити загрозу миру в усьому сві-
ті».

І найприкріше те, що коли навіть
пала «залізна завеса» і українці по-
чали подорожувати світом, чимало
наших співгромадян ані трішки не
хочуть напружити найбільш важли-
ву частину людського тіла – голову
й замислитися про наш вчорашній та
сьогоднішній день. Але повернемося
до наших кіпрських вражень. Завдя-
ки нашим тутешнім ангелам – охорон-
цям Тетяні та Федору Михайловичу
на нас чекає подорож у Пафос.

Пафос — невелике місто на бе-
резі моря, що знаходиться в півден-
но-західній частині острова Кіпр. Ще
в Україні, знаючи, що це одне з най-
більш важливих і примітних поселень
Кіпру, понишпорив у різноманітних
енциклопедіях і довідниках. Пафос
є однією з найдавніших столиць ост-
рову ще з часів Римських завоювань.
Найстародавніший історичний і куль-
турний центр. З давніх часів місто

поклонялося богині Афродіті, адже
саме тут, за легендою, вона вийшла
на берег. Ми особисто змогли пере-
конатися наскільки це мальовниче
місто: найчистіше море, тісні вулич-
ки, місця для лову риби — все це на
тлі прекрасних гір, повністю покритих
густою рослинністю і сосновими ліса-
ми. Спочатку Пафос був закладений
в 15 кілометрах на південний схід від
сучасного міста. В 4-му столітті до
нашої ери правитель Пафосу пере-
ніс його на нинішнє місце, ближче до
гавані.

А Старий Пафос залишився
місцем поклоніння Афродіті. З 2-го
століття до нашої ери місто стало
великим центром торгівлі і жвавим
портом. Незважаючи на те, що місто
постійно піддавалось природним
катаклізмам, його щораз відбудову-
вали. Але в 4-му столітті місто було
дуже сильно зруйноване, після чого
і покинуте аж до 20-го сторіччя. По-
дії 1974 року, які розділили Кіпр, не-
сподівано стали причиною нового
відродження Пафосу. Для відбудови
міста були вкладені значні інвести-
ції, і незабаром Пафос став третім
за значенням курортним центром
Кіпру з міжнародним аеропортом. За
давньою легендою, саме на терито-
рії Пафосу з морської піни вийшла
Афродіта — богиня любові і кра-
си. Легендарне місце народження
Афродіти знаходиться в двадцяти
хвилинах їзди від Пафосу. Згідно з
легендою, з кожним, хто купається
в цьому місці, відбуваються чудот-
ворні перетворення — чоловіки ста-
ють сміливими і сильними, а до жінок
повертається краса і молодість. Од-
нією з найцікавіших пам'яток Пафосу
є гробниця Королів, що представляє
собою підземний некрополь, у якому
зберігаються гробниці римського і
еллінського періоду з 3-го століття до
нашої ери по 3-є сторіччя нашої ери.
У дійсності, тут були поховані особи
королівської крові. На огляд визна-
чних пам'яток Пафосу найкраще хо-
дити з самого ранку, тому як вдень
там дуже спекотне сонце.

Залишки римської вілли Діоніса
були виявлені в 1962 році біля га-
вані. Вона отримала таку назву за-
вдяки численним зображенням Ді-
оніса — бога виноробства. Вілла, як
і більшість інших будівель Пафосу,
включена в список ЮНЕСКО. Пол ві-
лли площею в 556 квадратних метрів
повністю покритий мозаїками. Вва-
жається, що це найгарніші мозаїки
у всьому східному Середземномор'ї
– так майстерно передано світло,
перспективи й тіні цього художнього
виробу. Художники, найімовірніше,
були з Антіохії або Олександрії, де
вперше виникла мозаїка в такому
стилі.

А ще Пафос - це греки-кіпріоти,
котрі такі щедри на посмішку й добре
слово. Трохи більше, як за тиждень
нашого перебування на Кіпрі, ми де-
кілька раз відвідаємо Пафос і змо-
жемо в цьому сповна переконавшись.
Однак, це вже тема для окремої роз-
повіді.

Фідель СУХОНІС.

«БОРИСТЕН» — літературно-мистецький, публіцистичний та науково-популярний щомісячник

Шеф-редактор Фідель СУХОНИС

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ІВАНЕНКО Валентин Васильович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, проректор, доктор історичних наук, професор.

СВІТЛЕНКО Сергій Іванович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан історичного факультету, доктор історичних наук, професор.

ШВИДЬКО Ганна Кирилівна — Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.

УДОД Олександр Андрійович — Інститут інноваційних технологій та змісту освіти Міністерства освіти і науки України (м. Київ), директор, доктор історичних наук, професор.

ВАСИЛЕНКО Віталій Олександрович — Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.

ПОПОВСЬКИЙ Анатолій Михайлович — Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, професор кафедри мовної підготовки, доктор філологічних наук, професор.

ДЕМЧЕНКО Володимир Дмитрович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан факультету систем та засобів масової комунікації, доктор філологічних наук, професор.

ЗАВЕРТАЛЮК Нінель Іванівна — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, професор кафедри української літератури, доктор філологічних наук, професор.

ШЕПЕЛЄВ Максиміліан Альбертович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, завідувач кафедри міжнародних відносин, доктор політичних наук, доцент.

ТОКОВЕНКО Олександр Сергійович — Дніпропетровський національний університет, декан соціально-гуманітарного факультету, доктор філософських наук, професор, голова спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.

ГНАТЕНКО Петро Іванович — Дніпропетровський національний університет, завідувач кафедри філософії, доктор філософських наук, професор, член спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.

ТЕРЕЩЕНКО Алла Костянтинівна — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.

СТЕПОВИК Дмитро Власович — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.

ГРИЦА Софія Йосипівна — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.

НАЙДЕН Олександр Семенович — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор культурології, професор.

КИТОВА Світлана Андріївна — Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, професор кафедри української літератури, доктор культурології, професор.

ШЕЙКО Василь Миколайович — Харківський державний університет культури, ректор, доктор історичних наук (культурологія), професор.

КУЦ Ірина — коректор.

Представництва редакції:

у Києві: Володимир Барна, вул. Банкова, 2, 01024, м. Київ, тел. 066-6243231
у США: Bahriany Foundation, INC 19669 Villa Rosa Loop Fort Myers, FL., 33967 USA.

з релігійних справ у США та Канаді: Mr. V. Babanskyj, 74 Oakridge, Watchung, N.J. 07069, USA;

в Канаді: Mr. N. Vorotilenko, 9424 173 Str., Edmonton, AB., T5T 3K8, Canada;

у Румунії: Ritco Virgil STR. 1 Decembrie 7. Bloc 19 Sc B. Ap. 8 8885 Macin Jud. Tulcea Romania;

у Бразилії: Wira SELANSKI, Rua General Glicério, 400 apt. 701, 22245-120 Rio de Janeiro, RJ Brasil, Telefax: (00-55-21) 2557-5517;

у Австралії: Mr. Fedir Habelko 5. Reserve C. T., Glenroy VIC. Australia — 3046 T. & Fax: 03.93061997;

у Ізраїлі: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18/I, Lod, Israel;

у Польщі: Jurii Hawryluk, skr. poczt. 55, 17-100 Bielski Podlaski, Polska;

Кольпортер на США та Мексику: Parion Chejlyk 45 Mountain Ave. Warren, N. J. 07059.

Редакція не відповідає за думки і факти, викладені авторами на сторінках щомісячника. Листується з читачами лише через журнал. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторам.

Редакція залишає за собою право скорочувати матеріали без згоди авторів.
Адреса: журнал «Бористен», вул. Телевізійна, 3, 49010, Дніпропетровськ—10, Україна

Телефони: 050-340-28-27, (056) 713-52-58.
E-mail: fidelisukhonis@gmail.com
Наша веб-сторінка: www.borysten.com.ua

Серія KB, реєстр, номер 16084-4556 PR Рік видання двадцять третій.

ЗАСНОВНИКИ: Дніпропетровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», Національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара. **ВИДАВЦІ:** Дніпропетровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», Національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара.

Постановою президії ВАК України від 9-го квітня 2008 року за номером № 1-05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт з історії філології політичних наук, мистецтвознавства та культурології.

Номер рекомендовано до друку вченою радою НГУ України.

Підписано до друку 31.07.2013. Формат 60/84/8, друк офсетний. Умов. друк. арк. 2,79
Зам. №1055. Тир. 1500.

Друк: ТОВ «Перша міська друкарня». Адреса: вул. Степового фронту, 11-а, м. Павлоград Дніпропетровської обл., Україна, 51400.



**УКРАЇНО,
ти моя
молитва...**

Василь Симоненко

**З
Б
І
Р
Н
И
К**

Тарас ШЕВЧЕНКО

«СОН»

(Уривок із поеми)

...Дивлюся, аж світає,

Краї неба палає,

Соловейко в темнім гаї

Сонце зустрічає.

Тихесенько вітер віє,

Степи, лани мріють,

Між ярами над ставами

Верби зеленіють.

Сади рясні похилились,

Тополі по волі

Стоять собі, мов сторожа,

Розмовляють з полем.

І все то те, вся країна,

Повита красою,

Зеленіє, вмивається

Дрібною росою,

Споконвіку вмивається,

Сонце зустрічає...

І нема тому почину,

І краю немає!

КРАЦІ СТРАВИ УКРАЇНСЬКОЇ КУХНІ

Салат «Ситий гість»



Інгредієнти: варене м'ясо - 200 г, яйця варені - 4 шт, печериці мариновані - 50 г, огірки солені - 2 шт, тертий сир - 50 г, горіхи для прикраси, майонез.

Спосіб приготування:
М'ясо, яйця та солені огірки порізати маленькими кубиками. Кожну печерицю порізати на 4 частинки. Змішати складові. Заправити їх майонезом. Викласти у порційну тарілку. Зверху посипати тертим сиром та горішками. Можна сир не терти, а також порізати кубиками і додати в решту інгредієнтів. Горіхи можна не додавати.

Запіканка по-шопськи



Інгредієнти: 70-80 г бринзи - подрібнити або порізати шматочками, 1 ст. л. масла (я брала оливкову олію), 1 помідор - шматочками, 2 яйця, 1 гострий перець (за бажанням) - у мене - 1/2 кав. л. чилі-соусу, горшечок для запікання (+мікрохвильовка на додачу).

Спосіб приготування:
На дно горшечка - олію, потім бринзу, помідор, яйця вбити акуратно, додати перець (за бажанням), сіль, перець. Закрити кришкою. Запікати в мікрохвильовці 3,5 - 4 хвилини. До запіканки дуже смакують шматочки бородинського хлібу, підсмажені на олії.

РЕКЛАМА

ШВИДКО
ЗРУЧНО
ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію MICT з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

- ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
В Україну: 30-40 днів
В Москву: 30-40 днів
В Ст. Петербург: 35-45 днів
Решта регіонів на www.meest.us
- ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:
В Україну: 3-5 робочих днів
В Москву: 5-7 робочих днів
- ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
- ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
- УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
- ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

1-800-288-9949 www.meest.us

Marketing and design by imaginesudio.com



Кривенька качечка

(Українська народна казка)

Жили собі дід і баба, а дітей у них не було. Усе сумують вони, а потім дід і каже бабі:

— Ходімо, бабо, у ліс по гриби!

Пішли. Збирає баба гриби, глядь — у кущику гніздечко, а в гніздечку сидить качечка. От і каже баба діду:

— Подивись, діду, яка гарна качечка!

Каже дід:

— Візьмімо її додому, нехай у нас живе.

Стали її брати, бачать — у неї ніжка зламана. Вони взяли її, принесли додому, зробили їй гніздечко, обклали його пір'їнками, посадили в нього качечку, а самі знову по гриби пішли.

Повертаються, бачать — у хаті скрізь прибрано, хліб напечений, борщ зварений. Вони до сусідів запитувати:

— Хто це? Хто це?

Ніхто нічого не знає.

На другий день пішли дід з бабою знову по гриби. Приходять додому, глядь — а в них і варенички зварені, і веретенце з пряжею на віконці стоїть. Вони знову в сусідів запитувати:

— Чи не бачили кого?

— Бачили, — кажуть ті, — якусь дівчину, воду з криниці несла. Така красива, тільки трошки кривенька.

От дід і баба думали-думали: «Хто б це міг бути?» — ніяк не придумують. А баба потім і говорить діду:

— Знаєш що, діду? Зробимо так: скажемо, начебто ми йдемо по гриби, а самі сховасмося і підглядимо, хто це нам воду носить.

Так вони і зробили.

Сховалися за клунєю і раптом бачать — виходить з їхньої хати дівчина з коромислом: така красуня, така красуня! Тільки що кривенька. Пішла вона до криниці, а дід з бабою в хату; глядь — немає в гніздечку качечки, тільки пір'я повно. Узяли вони тоді гніздечко і кинули в піч, там воно і згоріло.

А тут і дівчина з водою йде. Увійшла в хату, побачила діда і бабу та відразу ж до гніздечка, а гніздечка і немає. Як заплаче вона тоді! Дід і баба до неї, утішають:

— Не плач, любя! Будеш нам замість дочки. Будемо ми тебе любити і пестити, як свою рідну.

А дівчина каже:

— Я вік би у вас жила, якби ви не спалили мого гніздечка та за мною не підглядали. А тепер, — каже, — не хочу! Зробіть мені, дідусю, прялочку і веретенце, я від вас піду.

Плачуть дід і баба, просять її залишитися — не погоджується.

От і зробив тоді їй дід прялочку і веретенце. Сіла вона в дворі і пряде. Раптом летить зграйка каченят, побачили її і заспівали:

*Ген де наша діва,
Ген де наша Єва,
На метеному дворі
Та й на тесаному стовпі.
Самопрядка шумить,
Веретенце дзвенить.
Скинемо їй по пір'їнці,
З нами нехай летить!
А дівчина їм відповідає:
Не хочу я з вами:
Як ходила по лужку,*



*Поламала ніжку,
Ви мене залишили,
Далі собі рушили!*

Скинули вони по пір'їнці, а самі полетіли далі. От летить інша зграйка. Ці теж заспівали:

*Ген де наша діва,
Ген де наша Єва,
На метеному дворі
Та й на тесаному стовпі.
Самопрядка шумить,
Веретенце дзвенить.
Скинемо їй по пір'їнці,
З нами нехай летить!*

Дівчина і їм теж відмовила, і вони полетіли, скинувши їй по пір'їнці. Аж тут летить і третя зграйка, побачили вони дівчину і враз заспівали:

*Ген де наша діва,
Ген де наша Єва,
На метеному дворі
Та й на тесаному стовпі.
Самопрядка шумить,
Веретенце дзвенить.
Скинемо їй по пір'їнці,
З нами нехай летить!*

Скинули вони їй по пір'їнці; обклалася дівчина пір'ячком, обернулася качечкою і полетіла разом зі зграйкою. А дід з бабою залишилися самі.

От вам і казочка, і бубликів в'язочка.